

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1312 Usque Ad Annum 1351

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1767

VD18 9011826X

Liber XCII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66305](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66305)

HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ LIBER XCII.

~~~~~
CLEMENS V, DEIN JOANNES XXII
SUMMI PONTIFICES.

HENRICUS VII, TUM LUDOVICUS BA-
VARUS OCCID. ANDRONICUS II
ORIENTIS IMPP.

§. I.

*Henrico Luxemburgio imperatoria
corona imponitur.*

Henricus Luxemburgius Romanorum Sæcul. XIV.
Rex Genuæ transacta hyeme mari A.C. 1312.
Pifas, deinde Romam dominica an-
te Ascensum Domini nempe ultima Apri-

mensis

D 3

lis

Sæcul. XIV. *A.C. 1312.* *Baluz. vit.* *P. Aven. to. 1* *p. 46. 47. Esc.* *p. 612. to. 2.* *p. 1193.* *Idem Misc.* *to. 1. p. 128.* *J. Villani* *l. 9. c. 39. 42.* *Hoesen. c. 32.* *Baluz. to. 2.* *1200. 1203.* *Sup. Lib. 91.* *§. 46.*

lis anno 1312 delatus imperatoria redi-
 miri corona in S. Petri Basilica volebat
 per Cardinales secum adductos, quibus
 hanc functionem Papa delegaverat. Sed
 obsistebat Joannes Achajæ Princeps Ro-
 berti Regis Neapolitani frater Romæ
 præsens cum copiis, & fultus factione
 Ursinorum. Ingressus tamen urbem Co-
 lumnarum opera Henricus Lateranense
 palatium occupabat. Sed ad templum
 S. Petri viam sibi aperire cupiens cum
 milite Neapolitano manus conferere ipsa
 in urbe cogebatur 26 Maji. Multum
 sanguinis fusum, Teutones victi, complu-
 res Viri Principes cæsi sunt, inter alios
 Episcopus Leodiensis Theobaldus Ba-
 rius; qui transfosso corpore captus tri-
 duo post ex vulneribus decessit.

Henricus in S. Petri coronari se haud
 posse videns in Lateranensi S. Joannis
 templo id fieri cupiebat. At repugna-
 bant Cardinales adstringentes se mori &
 mandati verbis ædem S. Petri expri-
 mentibus. Cum sententiæ hac de re va-
 riarent, ac bellum Romam destrueret,
 Cardinalibus, ut hanc miserarentur, sup-
 plicabat populus: quin etiam ad fedi-
 tionem progressus Regem Henricum op-
 pugnabat in ædibus, ubi Cardinales
 cum eo habitabant. Hi metu furen-
 tis populi, etsi non accepto Papæ re-
 sponso, ad quem Legatus celerem
 miserat

miserat nuncium, Henrico gratificari sta-
 tuerunt. Ex quinque Cardinalibus hoc
 ad officium a Papa nominatis obierant
 duo, Leonardus Episcopus Albanensis
 & Franciscus Ursinus: tres reliqui erant
 Arnaldus Sabinensis Episcopus, Lega-
 tus, Nicolaus Episcopus Ostiensis, & Lu-
 cas Fiescus Nuncii. Igitur isti tres co-
 ronarunt Imperatorem Henricum VII
 die Jovis 29 Junii D. Petro sacra anno
 1312: & curarunt renovari ab illo con-
 firmarique juramentum, quod Lausanæ
 11 Octobris anno 1310 dixerat, antequam
 intraret Italiam.

Sæcul. XIV.

A.C. 1312.

Rayn. 1312.

n. 37.

Goldast.

constit. p. 94.

n. 40.

Sup. lib. 90.

§. 49.

Postea Cardinales receperunt Papæ
 litteras: quibus eos jubebat pacem con-
 ciliare inter Imperatorem ac Regem Ro-
 bertum; vel saltem inducias eis præscri-
 bere; dicebatque inter alia, hos duos
 Principes per juratam fidem Ecclesiæ
 deditos debere præ reliquis paratos esse
 ad tuendam eam, seque posse illis
 præcipere inducias. Imperator Ro-
 mæ viros juris peritissimos hac de re
 consuluit; qui reponebant: Nec canoni-
 co, nec civili in Jure invenimus Papam
 posse statuere inducias inter Imperato-
 rem, & clientem ipsius fiduciarium:
 quia si Papa semel haberet hanc potesta-
 tem, haberet eam semper, etiam tum,
 cum cliens læsisset majestatem: sic Im-
 perator nunquam posset in eum animad-

Clem. un. de

jurejur.

Bal. 2. §. 1206

Sæcul. XIV.

A.C. 1312.

p. 1207.

vertere, quod esset contra jus naturæ ac divinum. Præterea Imperator ac Rex Robertus non sunt æqualiter subjecti Ecclesiæ secundum res profanas: Imperator solum defensor ejus est, nec ab ea quidquam habet: Rex ei subjectus, ac ejus cliens est, ab eaque regnum habet suum. Denique si Imperator se submitteret Papæ veluti clientem Ecclesiæ, violaret jusjurandum, quod dedit de conservandis Imperii juribus. Secundum hæc responsa recusatis induciis Imperator coram pluribus Notariis ob id solum accitis palam asseveravit se fidelitatis juramento nemini obstrictum esse, neque se aut antecessores suos simile edidisse unquam. Sed Papa hanc agendi rationem permolestè tulit.

§. II.

Alteræ Athanasii abdicatio.

Athanasius Patriarcha Constantinopolitanus octavo post suum reditum anno nempe 1310 dignitatem suam iterum missam fecit: quod ita contigit. Quidam eorum, qui acerbum animi sensum & inimicitiam adversus illum retinebant, eundem præesse tamdiu ægre videntes ablato scabello de patriarchali ejus folio, ibi pinxere imaginem Christi & ad latera Imperatorem Andronicum injecto

*Nic. Greg.**l. 7. c. 9.**Sup. lib. 90.**§. 26.*

injecto ori freno instar equi tractum a Sæcul.XIV.
 Patriarcha Athanasio: tum scabellum in A. C. 1312.
 loco pristino reposuere. Visam pictu-
 ram mirati quidam hunc velut impium
 apud illum ea de re accusarunt. Impe-
 rator accitos delatores, quin iidem mali-
 tiæ hujus authores essent, non dubitans,
 in carcerem durissimum perpetuumque
 misit. Sed Patriarcha, quod non gra-
 viores subirent poenas, indignatus proti-
 nus sedem reliquit suam; non tamen hac *Boivin.not.*
 sola de causa: nam compertum est Theo-*in Greg.*
 phanem de fidissimis ejus ministris unum *p. 763.*
 pro adjumento ad sacros ordines acce-
 pisse munera; & Athanasius id non i-
 gnorasse dicebatur etsi perperam: eidem
 alia quoque impingebantur.

§. III.

*Niphon Patriarcha Constantino-
politanns.*

Biennio post Niphonem Metropolitam
 Cyzicenum ad Constantinopolitanam
 sedem patriarchalem transtulit voluntas
 Imperatoris & obsequentia Præsulum.
 Erat homo in Theologia & litteris huma- *Greg. l. 7.*
 nioribus adeo rudis, ut ne scribere qui- *c. 9.*
 dem nosset. Vix eas primoribus labris
 degustaverat, cum sufficere naturale in-
 genium ratus ad obtinendas divitias

Sæcul. XIV. & honores totum applicavit animum.
A.C. 1312. Et vero perbene sciebat gerere cuncta
 negotia profana, colere agros, excitare
 ædificia, cumulare res ad vitam neces-
 sarias, augere redditus. Amabat magni-
 ficentiam vestium equorumque, ac men-
 sæ delicias. Etiam bona duorum par-
 thenonum haud leviter ac remisse, sed se-
 rio, & quasi renuere non posset, admi-
 nistrabat, ut in eorum proventibus quæ-
 stum faceret, ibi crebro adesset, molli-
 terque viveret.

Simulabat se amicum omnium viro-
 rum insignium, qui ob naturæ dotes aut
 eximiam cujusdam artis peritiam Impe-
 ratorum gratia, vel favore populi flore-
 bant. At invidus ac infensus singulis
 obtrectabat clanculum apud Imperato-
 rem. Unicum ei consilium bonum da-
 bat nempe ut Arsenitas ad Ecclesiæ
 Græcæ communionem reduceret; quod
 Andronicus ipse a multo tempore cu-
 piebat. Arsenitæ erant ii, qui quadra-
 ginta octo abhinc annos schisma fecerant
 ob Patriarcham Arsenium exauthora-
 tum anno 1264. Itaque Imperatoris
 jussu convocati e latebris prodire suis
 in centonibus: sed in mentibus pleni va-
 nitatis nimio plus petebant, ut populo
 viderentur se non immerito disjunxisse.
 Primum quidem poscebant, ut Arsenii
 ossa a S. Andreæ ad S. Sophiæ honorifi-
 ce

Sup. lib. 85.
§. 31.

L. 88. §. 24.

ce transferrentur; deinde ut Clerus per ^{Sæcul.XIV.}
 quadraginta dies abstinendo a divino ser- ^{A.C.1312.}
 vitio noxam expiaret suam; denique, ut
 universus populus pariter Deo pœnas
 exsolveret per jejunia & genuum flexio-
 nes, quæ sibi præscriptæ fuerint. Im-
 perator pacis causa habuit rata omnia:
 & Patriarcha conscenso ambone orna-
 mentis indutus suis absolutionem dedit
 generalem velut Arsenii nomine. At ex
 Arsenitis illi, qui episcopatus, abbatias,
 aliave præmia ex animi sui sententia non
 obtinere, brevi ad schisma rediere suum.
 Niphon hoc munus triennio tantum
 tenuit.

§. IV.

Creantur Cardinales.

Eodem anno 1312 die sabbati, quo tri-
 mestris ecclesiastici jejunium coleba-
 tur, 23 Decembris Papa Clemens Ave-
 nione tertiam fecit nominationem Car-
 dinalium numero novem. Primus erat *Baluz. vit.*
 Guilielmus Mandagotus ex Archiepis- *to. I. p. 50. 59*
 copo Aquisextano Episcopus Prænesti- *p. 666.*
 nus. Ex Lutevana familia veteris no-
 bilitatis decore clara progenitus primum
 Nemosensis Archidiaconus, ac Ecclesiæ
 Tolosanæ Præpositus fuerat. Sub an- *Sup. lib. 39.*
 num 1295 a Bonifacio VIII declaratus *§. 61.*
 Archiepiscopus Embrodunensis, & ad
 com-

Sæcul. XIV. componendum librum sextum decreta-
A. C. 1312. lium adhibitus est. Anno 1311 ad se-
dem Aquifextanam translatus Embro-
duni successorem habuit Joannem Dupu-
jum Ord. Præd. Cardinalis secundus
erat Jacobus Elufanus Episcopus Avenio-
nensis, qui postea fuit Papa Joannes
XXII. Tertius, Berengarius Fredolius
Episcopus Bliterensis; qui non debet
confundi cum patruo suo ejusdem nomi-
nis Cardinali Episcopo Tusculano. Ne-
pos egerat Ecclesiæ Bliterensis Canoni-
cum & Provisorem: anno dein 1309 a
Papa Clemente designatus est Episco-
pus, ac demum Cardinalis Presbyter de
S. Nereo.

Bal. p. 668.

p. 669.

to. 2. p. 283.

p. 671.

p. 675.

Quartus Arnaldus Aufcensis, qui post
obitum Fratris Gualterii Brugensis anno
1306 Episcopus Pictaviensis evaserat.
Tum Papa Clemens eum ærario præfecit
suo, & anno 1311 hoc onere libera-
vit professus illum sibi rationem perbene
reddidisse. Sequenti anno eundem mi-
sit in Angliam, Proceres cum Rege re-
conciliaturum: ibique adhuc commoran-
tem decrevit Cardinalem Episcopum
Albanensem. Quintus Guilielmus Petrus
Godinus Bajonensis Ord. Præd. Do-
ctor theologicæ facultatis Parisinæ, ac
Magister sacri palatii, Cardinalis Presby-
ter de S. Cæcilia. Sextus Vitalis Fur-
nius Vasatinus ex Ordine Minorum, Do-
ctor

ctor Theologiæ, Cardinalis Presbyter de S. Martino ad Montes. Septimus Michaël Becus antiqua inter Normannos nobilitate insignis, Decanus Quintinofanensis, Cardinalis Presbyter de S. Stephano in monte Cælio. Octavus Guilielmus Testius Condomiensis, tunc Papæ Nuncius in Anglia, Cardinalis Presbyter de S. Cyriaco. Nonus Raymundus Abbas Severofanensis diœceseos Aturinæ in Vasconia, Cardinalis Presbyter de S. Pudentiana. En Cardinales, quos ultimo renunciavit Clemens V.

Sæcul. XIV.
A.C. 1312.

Veneti per triennium anathemate devincti hærebant ob causam Ferrariensem: & quanquam anno 1310 Legatos ad Papam miserant, hætenus nulla pactio potuerat confici: tot difficultates obstabant. Mortuo interea Duci Petro Gradenico successerat anno 1311 Marinus Zorsius, & anno sequente Joannes Superantius ille idem, qui Ferrariam ceperat, & sub quo res composita fuit. Cum se difficilem præberet Papa, ad mensam assidenti sistebat se Franciscus Dandulus Venetorum Legatus vestitum vilem & catenam e collo pendentem gerens. Commotus hac submissione Papa 26 Jan. 1313 ad Ducem litteras dedit, per quas Venetis irrogatas censuras omnes remisit, cunctaque ipsorum jura & privilegia restituit.

Sup. Lib. 91.
S. 34.
Rayn. 1313.
n. 31.

§. V.

Sæcul. XIV.
A. C. 1313.

§. V.

*S. Petrus Cœlestinus inter Cœlites
refertur.*

*Sup. lib 90.
§. 47.
Boll. to. 15.
p. 441. 478.*

Quo tempore Papa Lugduni erat, ut coronaretur, a Rege Philippo Pulchro magnopere rogabatur, ut Cœlestinum V. antecessorem suum in numero Sanctorum reponeret. Idcirco de sententia Cardinalium Archiepiscopum Neapolitanum ac Episcopum Valvensis in illius vitam & miracula inquirere, deinde informationum tabulas per Cardinales discuti jussit: & post Viennense concilium Avenionem reversus rem decidit in senatu secreto primum, dein publico coram multis Episcopis, & omnibus Romanæ curiæ Ministris. Denique 5 Maji anno 1313 in cathedrali templo Avenionensi Petri Cœlestini memoriam solenni ritu consecravit, ac die mortis 19 Maji celebrari voluit.

§. VI.

Res Gallicæ.

*Cont. Nang. to. II. Spicil. p. 649. 478.
Bal. v. to. I. p. 20. 78.* Rex Philippus Pulcher die Pentecostes, qui hoc anno 1313 erat tertius Junii, magnum habens senatum in ordinem Equitum ibi cooptavit tres filios suos Ludovi-

dovicum Navarræ Regem, Philippum Pi-
ctavii & Carolum Marchiæ Comites; in-
super Hugonem Burgundiæ Ducem,
Guidonem Blesarum Comitem, plures-
que alios Optimates. Sequentē die
Mercurii Rex, tres filii & duo fratres e-
jus Carolus Valesiæ ac Ludovicus Ebroi-
carum Comites, Rex Anglorum Eduar-
dus huic ceremoniæ præsens, multi-
que Regni Proceres Crucem acceperunt
e manu Cardinalis Nicolai Frovillii Le-
gati hanc ob causam in Franciam missi:
ut docet mandatum eodem anno 10
Febr. scriptum, in quo Papa dicit Regem
Philippum sibi spondisse futurum, ut
cum filiis & fratribus suis crucem indue-
ret Palæstinam recuperandi gratia. Tum
sacrum classicum palam canebatur in
Gallia: & ideo Trojæ ludi seu eque-
stres pugnæ in Germania, Francia, & An-
glia prohibebantur per Papæ litteras 14
Sept. editas.

Sæcul. XIV.
A. C. 1313.

Rayn. 1313.
n. 2.

n. 8.

Postquam Regina Navarræ Joanna
anno 1304 posuerat vitam, Guichardus
Trecensis in Campania Episcopus diceba-
tur eam veneficio necasse. Fuerat mo-
nachus Cellæ prope Trecas, dein Abbas
eodem in coenobio Benedictino. Hanc
ob accusationem Papa Clemens Archi-
episcopum Senonensem iussit Episcopum
sine populi offensione capere: tum per
aliam epistolam 9 Aug. 1307 datam ei-
dem

Bal. v. to. I.
p. 14. 593.

to. 2. p. 102.

Sæcul. XIV.
A.C. 1313.

dem Archiepiscopo, Aureliæque & Antistiodori Episcopis præcepit, ut ex ipsius autoritate in hanc rem summam & sine iudicii specie inquirerent, ac informationum tabulas ad ipsum mitterent. Ante aliquot secula id mandatum visum esset supervacaneum, quia Senonensis Archiepiscopus & Suffraganei ejus erant legitimi Iudices Episcopi Trecentis. Videbatur nocens ex verbis quorundam falsorum testium: & dominica ante festum S. Dionysii sexta Octobris an. 1308 Clerus ac populus Parisiis in hortum regium ea de causa convenit, cum Episcopus jam comprehensus nulla clericalis privilegii sui ratione habita in arcto carcere Luparano custodiretur. Ita captivus amplius quadriennio hæsit usque ad annum 1313, quo innocentia ejus agnita fuit ex confessione cujusdam Lombardi Noflii nomine Parisiis aliud ob crimen in furcam acti.

Nang. p. 651

§. VII.

Mors Imperatoris Henrici.

Imperator Henricus, postquam coronatus fuerat, relicta Roma in Hetruria substitit oppositurus se partibus Guelforum contra se foederatis ac per Regem Neapolis Robertum fultis. Quin etiam hunc in Principem 25 Apr. 1313
ten-

sententiam tulit, per quam eum vocat fi-
 duciarium clientem rebellem ac perfidum, læsæ majestatis reum declarat, ut talem omnibus terris, honoribus, dignitatibusque ac juribus privat, ex Imperio relegat, ad pugnam provocat, capite damnat, & prohibet, nequis hominum quacunque demum autoritate conspicuus ei præstet obedientiam, aut eum agnoscat Regem. Quinto decimo Augusti Assumptæ in cœlum Virgini sacro Imperator Bonconventi prope Senas commorans pietati vacabat suæ, ac e manu Fratris Prædicatoris Bernardi de Monte Politiano divinam accepit dapem: posthæc decubuit æger, ac eodem in loco die S. Bartholomæi 25 Aug. obiit. Perhibebant aliqui Fratrem Bernardum immisisse venenum in vinum ablutionis, quod illi post sacram communionem præbuisset. At Medici coram Papa negabant illum ex veneno mortuum: virique fide digni affirmabant eum ex vomica femoris decessisse. Tandem Joannes Luxemburgius Bohemiæ Rex Imperatoris Henrici filius post triginta tres annos per litteras patentes declaravit esse falsa, quæ de hoc veneficio dicta scriptave fuissent: sic Fratrem Bernardum, totumque S. Dominici Ordinem purgavit.

Sæcul. XIV.

A.C. 1313.

Freher. Rer.

Germ. to. I.

p. 413.

Baluz. Mi-

scell. to. I.

p. 132.

Id. vit. to. I.

p. 21. 53. 94.

614.

Miscell.

p. 162.

Sæcul. XIV.
A.C. 1313.

§. VIII.

*Papæ litteræ contra Henrici
memoriam.*

*Clement. un.
de jurejur.
Sup. §. I.
Clem. Pasto-
ral. 2. de
sent.*

*Rayn. 1314.
n. 2.*

Clemens V contra memoriam Henrici vita functi duo edidit decreta; & primum quidem ob asseverationem, qua is contenderat se fidelitatem nemini jurasse. Papa e contrario declarabat juramenta, quæ Imperator ante ac post impositam sibi coronam dixisset, juramenta fidelitatis & fuisse & reputari debere. Per alterum nullam esse declarabat sententiam ab Imperatore latam contra Regem Robertum, quippe qui legitime citatus non fuerit, nec potuerit tutus comparere in loco, ubi egisset Imperator. Præterea hic Rex, adjungit Papa, est noster cliens beneficiarius; nec in Imperio, sed suo in regno continuum habet domicilium, ita, ut Imperatori non sit obnoxius, nec læsæ majestatis imperatoriæ argui queat. Nos igitur per authoritatem, quam in Imperium tenemus, per jus, in quod Imperatori vacante Imperio succedimus, ac per plenitudinem potestatis, quam Christus nobis in Petro contulit, nullam & irritam declaramus hanc sententiam, & quidquid secutum est. Per assertum sibi hoc jus tractandi clavum vacan-

vacantis Imperii Regem Robertum vo- Sæcul. XIV.
luit hujus Vicarium in Italia secundum A.C. 1313.
res profanas esse, quamdiu Summæ Se-
di placeret. Dabat 14 Mart. 1314.

§. IX.

Res Orientis.

Catalani sub signis Friderici Arrago-
nii Siculorum Regis stipendia meriti
in Græciam transferant militatum con-
tra Turcas: deinde arma sua verterant
in Græcos ipsos, ac denique adversus La-
tinos Achajæ ac Moreæ incolas. Æ-
gerrime id ferens Papa Nicolaum Pa-
triarcham Constantinopolitanum jussit
monere Catalanos, ut omisso hoc bello
viribus suis potius uterentur in ethnicos
schismaticosque, alioquin anathemate
ferendi. Epistola scripta fuit 14 Jan.
1314. Sed nullum illius effectum cer-
nimus.

n. 8. 9.

Cum Græci Constantinopolim reci-
perent, Patriarcha Latinus erat Panta-
leon Justinianus, qui fuga Italiam petiit.
Sed quia quædam in Romania terræ *Sup. lib. 85.*
subjectæ Gallis manebant, Summi Pon- *§. 10.*
tifices pergebant creare Constantinopoli-
tanos Patriarchas Latinos. Post Justi- *Ducange*
nianum invenitur Cardinalis Hugolinus *hist. C. P.*
Malebranchius anno 1291 extinctus; *p. 224.*
tum Petrus confirmatus ab Honorio IV,

E 2

&c

Sæcul. XIV. & mortuus anno 1301. Leonardus Ve-
A.C. 1313. netiis ad S. Bartholomæum Parochus
 ultimo die anni 1302 Petro successit jus-
Extrav. S. fu Bonifacii VIII, a quo præterea Cre-
Rom. de tensensem archiepiscopatum, ubi resideret,
elect. & unde viveret, accepit. Pari modo, ut
Rayn. 1314. Patriarcha Nicolaus dignitatem sustine-
n. II. ret suam, Clemens V ei Chalcidis epis-
 copatum contulit, quem cum patriarcha-
 tu Constantinopolitano in posterum con-
 junctum voluit.

n. 12.

Eadem ex ratione Petrum Plano-
 cassagnium retinere Rhodium episcopa-
 tum iussit, cum illum faceret Patriar-
 cham Jerosolymæ. Hic Præsul erat ex
 Ordine Fratrum Minorum, & ab an-
 no 1304 Episcopus Rhodius. Papa
 eum ut Legatum misit in Palæstinam,
 ac Regi Philippo Pulchro per epistolam
 6 Jan. 1309 datam commendavit, ut il-
 li episcopatus sui bona & redditus re-
 gio sub præsidio permanerent salva.
 Petrus tanquam Legatus Hospitalariis
 Rhodum occupantibus præsens fuit, &
 Rhodi mortem oppetiit anno 1318.
 Præsules autem patriarchatus titulo in-
 signes altiore, quam Archiepiscopi,
 gradum tenebant.

Vading.
1309. n. 2.
Baluz. vit.
to. 2. p. 139.
to. 1. p. 656.

§. X.

Sæcul.XIV.
A.C.1314.*Duo Equites Templarii ultimo supplicio afficiuntur.*

Interim Parisiis memorabile supplicium de duobus Templariis est sumptum. Arnaldus Aufcitanus Episcopus Albanensis, duoque alii Cardinales Legati, Archiepiscopus Senonum, & alii quidam Præsules cum nonnullis canonici Juris Doctoribus data opera accitis ad perpetuum carcerem condemnarunt Magnum Magistrum Templariorum,Inspectorem Franciæ, ac duos Equites, Aquitano alterum, alterum Normannico Ordinis beneficio præditos, quos judicandos Papa reservaverat sibi, sed postea illis Præsulibus permiserat. Damnarunt vero hos quatuor Templarios propterea, quod essent publice facti omnia sine ulla exceptione crimina illata sibi, ac velle in confessione sua persistere viderentur. Hæc sententia post maturam deliberationem pronunciata fuit in atrio templi Dominæ Nostræ die lunæ post anniversariam S. Gregorii Magni nimirum decima octava Martii anno 1314, & Cardinalium quidam concionem habuit.

Verum obstupere animi, cum ex damnatis duo scilicet Magnus Magister

Sæcul. XIV. ac Eques Normanniæ Beneficiarius ad
A. C. 1314. Cardinalem, qui orationem dixerat, &
 ad Archiepiscopum Senonensem conver-
 si recantata confessione sua se innocentes
 pertinaciter affirmarent. Cardinales ca-
 pitali Tribuno Parisino, qui aderat, il-
 los tradidere asservandos solummodo, do-
 nec amplius ea de re consultassent,
 quod postridie futurum esset. At Rex
 in palatio, ubi agebat, id edoctus non
 accersitis Clericis sibi proximos consu-
 lere satis habuit: & sub vesperum ejus-
 dem diei duos fontes una comburi voluit
 in parva Sequanæ insula regium hor-
 tum inter & Augustinianos sita. Per-
 stantes in negatione sua ad mortem us-
 que ignem perferebant ea constantia,
 ut præsentis omnes admiratione defi-
 geret. Reliqui duo carceri, ad quem
 condemnati fuerant, inclusi sunt.

§. XI.

Clementis V obitus.

Papa Clemens Avenione Montilium pro-
 pe Carpentoractum una cum curia
 delatus sua ibi die S. Benedicti 21 Mar-
 tii sacro in senatu coram se promulga-
 ri jussit sanctiones Concilii Viennensis,
 quas in ordinem redigendas curaverat,
 ex iis septimum librum Decretalium con-
 fecturus, sicut Bonifacius VIII sextum
 com-

*Ravn. n. 14.
 Bal. vit. to. 1.
 p. 54. 60.*

composuerat. Sed tunc incidit in mor-^{Sæcul. XIV.}
 bum, ex quo obiit: & ita liber ille non ^{A.C. 1314.}
 fuit de more missus ad Universitates, nec
 in lucem editus.

Die Cœnæ Domini 4 Aprilis Papa e-^{Ib. p. 54. 615.}
 dixit sententiam contra Mutinenses, ac ^{Rayn. n. 6.}
 extorres Bononia, Mantua, & ab Æmi-
 lia, quod Raymundum Marchionem
 Anconitanum Papæ nepotem, cum the-
 saurum Ecclesiæ transferendum cura-
 ret, quanquam quadraginta virorum
 præsidio ac litteris fidei publicæ testibus
 instructum armatis aggressi manibus ne-
 cassent, thesaurumque totum diripuis-
 sent.

Papa Clemens ægrotus Burdigalam
 deferri voluit natalem iterum haustu-
 rus auram. Sed Rupe Mauri ad Rho-^{Bal. t. 1. p. 80.}
 danum prope Avenionem in dioecesi Ne-^{683.}
 mosana spiritum reddidit 20 Apr. 1314,
 postquam federat annis octo, mensibus
 decem, diebus quindecim. Joannes Vil-^{J. Vill. 1. 9.}
 lanus hæc de illo scripsit: Pecunias ca-^{c. 58.}
 ptabat adeo, ut cuncta beneficia in ejus
 curia venderentur. Palam dicebatur
 amasiam habere Petrocoricensem Co-
 mitem foeminam pulcherrimam, Comitis
 Fuxensis filiam. Nepotibus cæterisque
 propinquis suis opes reliquit immensas.
 Hanc Villani narrationem etiam S. An-
 toninus Florentinus refert tomo tertio ^{to. 3. p. 287.}

Sæcul. XIV. fuæ historiæ. Corpus Clementis V primo
A.C. 1314. Carpentoractum, ubi Cardinales cum
 reliqua Romana curia residebant, postea mense Augusto in Vasconiam, ubi
 natus ille fuerat, translatum, & ut præceperat, Ufestæ in dioecesi Vasatina sepultum est. Summa sedes vacavit duobus annis, tribus mensibus, ac septendecim diebus.

Rayn. n. 14.
 J. Vill. l. 1.
 c. 59.

Papæ thesaurus statim ut decesserat, direptus est, ac ejus nepos Bertrandus Leomanix Comes ferebatur abstulisse plus quam trecenta aureorum florenorum millia belli sacri sumptibus destinata. Præterea mense Junio ejusdem anni Hugucio Fajolus per Gibellinos suos Lucam occupavit subito; quam Pisani Germanique per octo dies expilabant, invadebantque inter alia thesauram Ecclesiæ Romanæ, quem Cardinalis Gentilis de Monte Florido Papæ jussu Roma, ex Campania & ex Patrimonio Petri auctum in Lucensi templo S. Fridiani reposuerat: sed correptus totus, atque Pisas asportatus fuit.

§. XII.

Vacatio summæ sedis.

Post Papæ obitum Cardinales numero viginti tres Carpentoracti commorantes in palatio Episcopi conclave intrarunt,

runt, ut successorem eligerent. At cum ^{Sæcul. XIV.} ^{A.C. 1314.} ^{Rayn. n. 16.} ^{Bal. to. 1.} ^{p. 80.} ibi hæssissent aliquamdiu, nec inter se consentirent, magnus intervenit tumultus inter eorum domesticos, qui mercatores Romanos, cæterosque extraneos secutos curiam spoliarunt bonis: incensa est urbs, cujus pars aliqua conflagravit: & Cardinales his commoti turbis statuerunt se disjungere, ac certo die iterum congregare. Sic exierunt e conclavi sub diem S. Magdalensæ, scilicet sub finem Julii. Sed per biennium non convenerunt, æque discrepantes de loco electionis, ac de viro eligendo. Nam ^{Nang. p. 655} Itali Romam, alii alio eundem dicebant, atque ita se dissipabant: hi Arausicam, illi Avenionem, quisque, quo volebat, se contulere.

Cardinales Itali epistolam hac de re circummiserunt ad quinque primarios Abbates Cistercienses, & ad comitia Ordinis generalia, ut eum præmunirent ^{Bal. to. 2.} ^{p. 287.} adversum falsos rumores, ac ingenue edocerent, quid Carpentoracti contigisset. Sic autem illud referunt. Eramus in conclavi palatii, ut eligeremus Papam, cum repente Vascones per prætextam causam asportandi corpus Clementis V arma capiunt 24 Julii, & magnum peditum equitumque numerum conflant ducibus Bertrando Degoto, & Raymundo Guilielmo Clementis nepote,

Sæcul. XIV. seu veritis, ne futurus Papa ipforum ra-
A.C. 1314. tionem agendi perquireret, seu de pos-
 sessione summæ sedis sibi per vim pro-
 videre cupientibus. Ita Carpentoraçtum
 ingressi plures de Curia Romana Ita-
 los crudeliter necant, nostram dunta-
 xat nationem perosi: incipiunt rapinas
 facere, auctoque furore ignes in varias
 urbis partes injiciunt. Nec his contenti
 armatis manibus inter tubarum sonitus
 domos plurium ex nobis Cardinalibus
 impetunt, & crescente tumultu velut in
 urbe capta portam conclavis obsident
 clamantes: Occidant Cardinales Itali!
 Volumus Papam, Papam volumus. Vas-
 cones alii alique equites armati occu-
 pant forum conclavis, & palatium cin-
 gunt similiter vociferantes. His in an-
 gustiis nos Cardinales Itali tam probro-
 sam, & tam sævam metuentes necem,
 cum exire palam nequiremus, posticum
 palatii murum modice aperuimus, & Car-
 pentoraçto separatim egressi, postquam
 diversa nos in loca non sine vitæ pericu-
 lo receperamus, per Dei misericordiam in
 terras amicorum advenimus.

Itaque per Vascones non stetit, quin
 funderetur sanguis membrorum præci-
 puorum Romanæ Ecclesiæ, quæ illos
 nutriit, ditavit, cumulavitque honoribus,
 & pudore obruta ethnicorum ludibrio
 exponeretur. Nihilominus solam Ec-
 clesiæ

clesiæ pacem & concordiam quærimus, ^{Sæcul. XIV.}
 atque pro viribus curamus. Si vero, A. C. 1314.
 quod absit, res in dissidium erumpat, ve-
 stro in studio confidimus fore, ut nobis-
 cum pugnetis pro justitia, & cum reli-
 quis probis catholicis hac in necessita-
 te Ecclesiam adjuvetis. Epistola data
 est Valentiaë 8 Sept. 1314.

Horum Cardinalium Italorum qui- ^{p. 289.}
 dam nempe Napoleon de Ursinis ad Re-
 gem Philippum Pulchrum eadem super
 re litteras scripsit, in quibus ait: Ad ele- ^{Sup. lib. 90.}
 ctionem Papæ mortui, quas poteramus, ^{§. 49.}
 cautiones adhibuimus, tibi regnoque
 tuo emolumentum grande nos compa-
 rasse rati. Sed magnopere decepti su-
 mus: atque si ejus ratio agendi bene
 discutiatur, in perniciem nostram incubuit.
 Sub ejus pontificatu Roma concidit: Pa-
 trimonium S. Petri diripere, ac diri-
 piunt etiamnum homines, quos prædo-
 nes potius, quam Gubernatores dicas.
 Tota Italia seditionum plena negligitur,
 quasi non esset pars Ecclesiæ. Vix ul-
 la superfuit cathedralis dignitas vel sub-
 pingue aliquod beneficium, quod non
 venditum sit aut collatum ex propensio-
 ne carnis & sanguinis. Hic Papa peni-
 tus contempsit nos Italos, quibus gra-
 dum debebat suum. Sæpe, postquam
 unanimes virorum præstantium electio-
 nes sine forma juris resciderat, tum de-
 mum,

Sæcul. XIV.
A.C. 1314.

mum, cum sententiam suam vellet edicere, nos accersebat, veluti stomachum nobis moturus. Malo tamen eum res tam iniquas nobis inconsultis fecisse. Hunc agendi modum videntes acerbissimis doloribus angebamur; ego præfertim, cui amici assidue exprobrabant, quod tanti causa mali fuisset. Deum nostri commiseratio tetigit. Nam Papa Clemens Ecclesiam in angulum Vasconiaë redacturus erat, certoque scimus eum iniisse consilia, quorum executio ipsum ac Ecclesiam perdidisset.

Noli dubitare, Auguste Rex, quin orbis totus apertos hanc ad rem oculos habeat, & sit paratus ostendere, quantam caperet molestiam, si, quod avertant Superi, successor similis ei foret. Profecto mihi nunquam in mentem venit supremam sedem Roma transferre alio, sacraque Apostolorum adyta deserta reddere. Idcirco nos Cardinales Itali optamus Papam vitæ sanctimonia clarum, ac dotibus necessariis præditum, qui tibi regnoque tuo faveat; qui ad terræ sacrae negotium a te susceptum non per sermones subdolos, sed efficaciter sese applicet; qui corrigat vitia, mercatum sacrilegum hucusque grassantem exterminet; nec spoliis Ecclesiæ propinquos ditet suos. Hoc fine convertimus animos in Cardinalem Guilielmum Mandagotum

gotum Episcopum Prænestinum, antehac Sæcul. XIV.
 Archiepiscopum Aquifextanum. A.C. 1314.
 Nominavimus eum initio, Vascones mox con-
 sensuros rati, eorumque conatum ad-
 versum mirati sumus, cujus causam per-
 spicere nequimus. Finit obtestando Re-
 gem, ut Papæ boni electionem una
 cum ipsis curet, ac rem celet Cardinali-
 bus a Clemente creatis.

Rex Philippus ad duos Cardinales p. 293.
 præcipuos Franciscum Berengarium Fre-
 dolium Episcopum Tusculanum, & Ar-
 naldum Pelegræum de S. Maria in
 Porticu ita scripsit: Vestrum e conclavi
 abitum per publicum rumorem nuper au-
 divimus, doluimusque graviter ob pe-
 ricula & offensiones, quæ hinc oriri
 queunt. His occurrendi gratia jam
 tum missis per cursores certos litteris o-
 ravimus vos, & hortati fuimus, ut cum
 reliquis Cardinalibus in alium regni
 nostri aut exterum locum idoneum con-
 veniretis, ubi securitate ac libertate in-
 tegra possetis frui, ut celeriter provide-
 retis Ecclesiæ de pastore tali, qualem
 necesse haberet, ac miserabilis Palæstinæ
 conditio postularet.

Lectis deinde vestris & Cardinalium
 Italicorum epistolis, ac nunciis vestris au-
 ditis per quosdam de nostris Consiliariis
 Juris utriusque peritos, atque per alios
 viros

Sæcul. XIV. viros habiles rem examinandam, Pari-
A.C. 1314. siisque & alibi deliberationes de illa co-
 ram nobis capiendas curavimus.

Ii, quos consulimus, mox censebant
 urbes Avenionem & Carpentoractum
 Cardinalibus Italis merito suspectas, ac
 Lugdunum quod inter alias urbes hi of-
 ferrent, locum ad electionem Papæ ac-
 commodum esse; ibi nullam vim timen-
 dam, sed plenam securitatem liberta-
 temque fore; denique nullam illius ur-
 bis recusandæ causam dari. Æquum
 pariter judicabant alterum modum ab I-
 talis propositum, quo talem locum deli-
 geret ipsorum aliquis, ac unus e ve-
 stris una cum Cardinali Nicolao Frovil-
 lio. Et vero hæc ei via placet ut nobis.
 Sic Itali justam efficiunt causam suam,
 culpamque totam in vos derivant. Sta-
 tuerunt enim, si contemptis monitis
 suis vos Avenione vel Carpentoracti se ab-
 sentibus in suffragia ire compererint, aliam
 electionem facere. Vobis autem relin-
 quimus cogitandum, quanta pericula, &
 quantæ offensiones delectus istos conse-
 querentur. Etenim, ut sapientes multi
 asserunt, hoc in casu neutrum ex electis
 bona fide agnoscere Papam possemus,
 nec permittere, ut alterutri obedientia
 præstaretur: cæterique Principes Chri-
 stiani creduntur idem acturi, donec ele-
 ctionem approbaret Concilium. Itaque
 adhor-

adhortamur vos & obsecramus, ut con-
 veniendo Lugdunum, ac necessarium Ec-
 clesiæ caput velociter cooptando mala
 tam gravia præveniatis.

Sæcul. XIV.
 A.C. 1314.

§. XIII.

Concilium Senonensis provinciæ.

Philippus Marenniensis frater Engeran-
 di Longavillani Comitis Regi Philip-
 po Pulchro gratissimi, a mense Aprili an-
 ni 1310 Senonum Archiepiscopus hoc
 anno 1314 die Martis ante translationem
 S. Nicolai, nempe septimo Maji diebus-
 que sequentibus concilium provinciale
 Parisiis celebravit. Ibi tres edebantur
 canones, quorum hæc erat summa. Ro-
 gatu Concilii statuimus, ut provinciæ
 nostræ Parochi Clericos intra spatium
 suarum parœciarum detentos propriis lo-
 corum Episcopis sine mora restitui cu-
 rent. Nisi confestim pareant, qui eos
 detinent, Parochi illos anathemate de-
 vincitos denuncient, & ab omnibus vi-
 tari jubeant, donec illi a propriis loco-
 rum Episcopis absoluti fuerint. Gene-
 rales citationes illorum omnium, quos ta-
 bellarius indicat, nostra in provincia non
 habeant locum, neque concedantur in
 posterum. Ob communionem cum pro-
 scriptis habitam nemo sine prævia moni-
 tione citetur: nec citationem quisquam
 obti-

to. II. conc.
 p. 1602.

art. 1.

a. 2.

a. 3.

Sæcul. XIV.
A. C. 1314.

obtineat, antequam juraverit se credere, citandum cum proscripto societatem habuisse scienter ac in casibus, in quibus eam Jus non permittat. Vide, quales tunc res tractaverint Concilia!

§. XIV.

Provinciae Ravennensis concilium.

Eodem anno 10 Octobris Raynaldus Ravennæ Archiepiscopus in castro Argentano suum tertium concilium habuit, cui intererant Fori Cornelii seu Imolæ, Comacini, Fori Popilii, Faventiæ, Cæsena, ac Cerviæ Episcopi sex omnino cum Oratoribus Episcoporum Bononiæ, Adriæ, Rhegiique, & Collegii Mutinensis vacante sede. Id Concilium canones viginti condidit. En illa, quæ in eis notatu digniora mihi videntur!

n. 3. In Episcopum non consecretur peregrinus aut incognitus, immo ne notus quidem in provincia sine consensu Archiepiscopi & Antistitum provincialium. Nullus Suffraganeus Episcopum inaugurandi causa sine permisso Archiepiscopi exeat e provincia sua: qui contra fecerit, illi non licebit deinceps sacris imbuere quempiam. Exemptos cohortamur, ne Episcopos extraneos aut ignotos

n. 4.

fo. II. p. 1604
1617.

tos cis mare populum ipsis obnoxium non habentes invitent vel admittant ad conferendos in templis suis ordines, aliasve functiones pontificias ibi obeundas. Hi incogniti manifesto erant Episcopi *in partibus*, quorum numerus identidem augebatur.

Sæcul. XIV.
A. C. 1314.

Cum in provincia Ravennensi, præsertim in Æmilia seu Romandiola plurimas offensiones concitaverint ii, qui se dicunt Summæ Sedis Nuncios, vel Delegatos, interdiximus, ne illorum judiciis stetur, donec decreti sibi muneris documenta nobis aut proprio loci Episcopo exhibuerint. Quoties Episcopi per urbes aut dioceses suas transeunt, Parochi populum ad faustam Præfulis precationem flexis genibus accipiendam æris campani pulsu vocari curent, alioquin mulctandi quinque solidis in pauperes distribuendis. Canonici ac Religiosi in trabeis cum cruce, aqua lustrali, ac thure ad templi portam usque obviam eant Episcopo, qui prostratis ad aram ritu solenni bene precabitur. Non vidi hætenus, quod meminerim, edictum expresse jubens præstari Episcopis hos honores externos, quos eis prima per secula populorum amor ac reverentia ultro accersebat.

n. 5.

n. 6.

Notarii testimonia pactionum aliorumque actuum intra dies ad summum de-

n. 7.

Hist. Eccles. Tom. XXIII. F cem

- Sæcul. XIV.** cem Ecclesiasticis tradere non omittent
A.C. 1314. sub anathematis pœna, qua durante non
 adhereri poterunt ad conficiendas tabu-
 las publicas. Religiosi vel alii nequi-
 bunt usu capere solutionem ab inspectio-
 ne proprii Episcopi. Sacerdotes intra
 trimestre spatium post sui consecratio-
 nem primum facere sacrum, & postea
 saltem semel quolibet anno rem divinam
 peragere tenebuntur. Interdicta ob cau-
 sas mere pecuniarias neutiquam pro-
 nuncientur. Quibusdam Religiosis E-
 piscopi concesserant, ut in concionibus
 suis indulgentias annunciarent; quas om-
 nes revocat Concilium.

§. XV.

*Ludovicus Bavarus Romanorum
 Rex.*

*Epist. ap.
 Kayn. 1314.
 n. 18.*

Imperium Germaniæ quatuordecim pro-
 pmodum menses vacaverat, cum
 Francofordiæ præstituto die proximo post
 festum S. Lucæ nempe decimo nono O-
 ctobris comparuerunt Electores Petrus
 Moguntiæ, Balduinus Luxemburgius
 Trevirorum Archiepiscopi, Joannes Bo-
 hemorum Rex hujus nepos, Imperatoris
 Henrici VII filius, Valdemarus Marchio
 Brandeburgius, ac Joannes Dux Saxo-
 niæ. Hi quinque in consuetum Fran-
 cofar-

cofurtensis suburbii locum delati per- Sæcul. XIV.
 acta liturgia de Spiritu Sancto, cum in A. C. 1314.
 suffragia eundum esset, expectabant,
 quamdiu debere se putabant, Henricum
 Archiepiscopum Coloniensem, ac Rudol-
 phum Comitem Palatinum Rheni. Nun-
 cium ab his quanquam in propinquo a-
 gentibus nullum nacti, electionem dif-
 ferebant in diem posterum, idque per
 nuncios certos eis indicarunt. Cum non
 venissent, sequente die 20 Octobris an-
 no 1314 cæteri quinque post solitas ce-
 remonias in Romanorum Regem coopta-
 bant Ludovicum Comitem Palatinum
 Rheni & Bavarizæ Ducem, Rudolphi
 fratrem: amborum enim pater fuerat
 Ludovicus Severus Bavarizæ Dux e stir-
 pe Wittelspachiorum. Ludovicus præ-
 sens, postquam consensit in suffragia,
 ad Francofurtense S. Bartholomæi tem-
 plum per Electores deductus, solennes-
 que inter ritus impositus altari fuit.
 Cantato deinde hymno S. Ambrosii pro-
 mulgata est electio. Hæc sunt, quæ con-
 tinet epistola Moguntini Archiepiscopi
 ad futurum Papam 23 Octobris data.

Interea duo reliqui Electores Henri- Alb. Argent.
 cus Archiepiscopus Coloniensis, ac Ru- p. 119.
 dolphus Comes Palatinus, Dux Bavarizæ J. Villani
 Saxenhusii prope Francofurtum in Re- l. 9. c. 66.
 gem Romanorum eligebant Fridericum
 Ducem Austriæ, Imperatoris Alberti fi-
 lium,

Sæcul. XIV.
A. C. 1314.

lium, Rudolphi nepotem. Hunc Coloniensis Bonnæ, Ludovicum Bavarum Moguntinus Aquisgrani coronavit: quæ duplex electio ingentes postea turbas non in Imperio solum, sed & in Ecclesia commovit.

§. XVI.

Mors Philippi Pulchri. Ludovicus Rixosus ei succedit.

Rex Philippus Pulcher hoc anno 1314, regiminis sui tricesimo die Veneris præcedente festum S. Andreæ 29 Novembris Fonte Bellaqueo vitam posuit. Conscendit Franciæ solium Ludovicus filius ejus natu maximus jam Rex Navarræ, ac per Girardum Episcopum Sæssionensem cum duobus aliis Legatis ad Curiam Romanam missum electionem Papæ petiit; sed incassum. Hic novus Gallorum Rex sub nomine Ludovici Rixosi cognitus gradu movit Cancellarium Petrum Latillium Episcopum Catalaunensem, & tanquam suspectum de nece illata Regi Philippo Pulchro ac Episcopo ipsius antecessori in carcerem duci voluit nomine Archiepiscopi Remensis Catalaunensium Metropolitæ. Mense Octobri anno 1315 habitum Silvanecti est concilium, cui hic Archiepiscopus Robertus

C. Nang.
p. 659.

p. 661.

p. 665.
to. 11. Conc.
p. 1623.

tus Curtiniacensis præsidebat, & Suffra-
 ganei ejus cum aliis quibusdam Præsu-
 libus intererant. Ibi proposita fuit il-
 la duplex accusatio Episcopi Catalau-
 nensis: qui ante omnia libertatem suam,
 bonorumque suorum restitutionem po-
 poscit, &, ut par erat, obtinuit. Tum
 postulavit, ut Præsules in factum inqui-
 rerent: ideoque prorogatum concilium
 Parisios transferri placuit. Non vide-
 mus illic aliquod hac de causa cele-
 bratum esse: sed Silvanecti alterum se-
 quente anno fuit habitum. Die sabbati
 21 Junii anno 1315 Parisiis tres foeminae
 combustæ fuerant ob mistum venenum,
 quo sublatus erat Episcopus Catalaunen-
 sis: eaque res sine dubio ad purgandum
 ejus successorem serviit.

Eodem anno in provincia Senonensi
 complures homines profani conspiratio-
 nem conflagrunt ob vexationes exactio-
 nesque acerbissimas, quas faciebant Ad-
 vocati & Procuratores in curiis eccle-
 siasticis, præsertim in metropolitana.
 Hi conjurati crearunt sibi e numero suo
 Regem, Papam, & Cardinales; pronun-
 ciabant anathemata, & absolutiones;
 administrabant Sacramenta, vel admini-
 strare ea Sacerdotes cogebant minitendo
 ipsis necem. Tandem quidam Præsu-
 les supplicarunt Regi, ut tantæ proter-
 viæ cursum sisteret, quod præstitit pu-
 nien-

Sæcul.XIV.

A.C.1315.

Nang. p.663

p.662.

Sæcul. XIV. niendo fontes. Cæterum permisit Ju-
 A.C. 1315. dæis reditum in Franciam, qui bonis
 suis fisco addictis ex ea pulsi fuerant, ita,
 ut nunquam reversuri crederentur. Per-
 misit autem pro pecunia, qua indige-
 bat ad suum bellum Flandricum.

Bal. vit. to. I
p. 83.

§. XVII.

*Concilia Salmurinum & Nugario-
lanum.*

Eodem anno die Veneris post Appari-
 tionem S. Michaëlis nono Maji Go-
 defridus Hagensis Turonum Archiepis-
 copus Salmurii concilium provinciale ha-
 buit, in quo edidit quatuor canones.
 Primus est pro conservatione bonorum
 ad Ecclesias spectantium contra fraudes
 illorum, qui in professione clientelæ se
 prædia beneficiaria aliis a Dominis ac-
 cepisse dicebant. Alter renovat con-
 ciliū Bituricensis anno 1276 celebrati de-
 cretum contra illos, qui turbabant ju-
 risdictionem ecclesiasticam. Tertius in-
 terdicit, ne Archidiaconi quidquam po-
 stulent ob examina pro sacris ordinibus,
 aut beneficiis præsertim animarum cu-
 ra præditis.

Sup. lib. 86.
§. 63.

to. II. p. 1621
Sup. l. 89.
§. 13.

Amaniaeus Archiepiscopus Auscensis
 pariter concilium habuit Nugariolæ Ar-
 meniacorum, ubi quoddam abhinc an-
 nos

nos viginti quinque celebraverat. Illi, Sæcul. XIV.
 de quo nunc agimus, intererant Ta- A. C. 1315.
 stæ, Vafati, Lascuræ, Lactoræ, Iluronis,
 & Bajonæ Episcopi cum Oratoribus re-
 liquorum Antistitum Suffraganeorum.
 Id Concilium condidit quatuor cano-
 nes, quorum tertius condemnat erro-
 rem, quo Sacramentum pœnitentiæ da-
 mnatis ad ultimum supplicium quanquam
 poscentibus denegatur. Cæteri canones
 attinent ad tuenda jura & immunita-
 tes Ecclesiæ. Subjungitur hujus con- *Gall. Chr.*
 cilio atque priorum confirmatio facta per *to. I. p. 101.*
 Guilielmum Flavacurtium, qui Amaniaëo
 successit anno 1320.

§. XVIII.

Beatus Henricus Tarvisinus.

Hoc anno 1315 Tarvisii obiit Vir fan-
 ctus Henricus nomine, Bolzani Bri-
 xinum inter ac Tridentum in Tiroli na- *Boll. to. 25;*
 tus: qui adhuc juvenis ab hæretico- *p. 368. 371.*
 rum odio sibi cavendi gratia e patria e-
 gressus sua Tarvisium venit, ubi labore
 manuum sibi victum comparabat. Ita
 vivebat diu, tribuens pauperibus lucelli
 partem, & ad occulta pietatis exerci-
 tia se continenter applicans. Postquam
 senectus necessarias ad laborandum vi-
 res ei ademerat, totum se rerum cœ-
 lestium contemplationi dedit, ac mendi-
 cato

Sæcul. XIV.
A.C. 1315.

cato victitans non plus, quam pro qualibet die opus habebat, sibi sumpsit, reliqua egenis aliis contulit. Hominis commiseratione captus Notarius quidam Jacobus Castegnolius ei domum recepto suam intimo in cavædio parvum concessit cubiculum; ubi absconditus vir bonus inter afflictationes corporis longissime senium produxit suum. Quoties skips, quam acceperat, non sufficiebat, quod deerat, supplebat Notarius ejus hospes. Quantocunque studio abdebat se Henricus, magnopere tamen innotuit, præcipue per suam in pauperes alios charitatem. Rigo dicebatur per diminutionem nominis *Arrigo*, quod Italice idem est ac Latine Henricus.

Comi & amoeno erat eloquio: atque dum pueri aliive per malitiam vel insultitatem verbis aut factis liberioribus eum impetebant, tam æquo modestoque rem ferebat animo, ut bene precaretur insultantibus. Officiis divinis, præsertim sacrificio summa religione aderat, sacram globulorum corollam assidua versans manu: nec enim sciebat legere. Properabat cunctas ad conciones, quæ tum in cathedrali, tum in coenobiorum templis habebantur, & a nulla abesse voluisset, si potuisset fieri: sed & fidei memoria retinebat, quæ in eis capiebat, omnia. Mens illi erat tam tenera, ut

con-

confessionem sacram singulis diebus faceret, & pro erratis haberet vel minimos virtutum defectus, veluti volantem avem lætis aut curiosis spectasse oculis.

Sæcul. XIV.
A.C. 1315.

Ad Deum excessit anno 1315 die Martis 10 Junii: & actutum populus ad ædes Notarii, qui hospitio illum exceperat, turmatim accurrit clamans: Vir sanctus obiit. Quæ in exiguo ejus cubiculo conspecta sunt, utensilia erant instrumenta piæ inclementiæ; tres lectuli, unus e sarmentis, ex funibus crassis alter, tertius e paleis ad cubandum mollius; ligni truncus brevior pro pulvino; cilicium ex contortis restibus, quo diu noctuque indutus erat; flagellum, ac rotundus filex: isto tutuderat pectus, illo tergum acriter conciderat. Omnia in sacrarium templi primarii portabantur ibi asservanda: sed multi privati particulas inde rapiebant. Concurfus ad pompam funebrem erat tantus, ut ad cathedrale templum corpus ægerrime deferretur; quod ibi expositum ad octavam usque diem relinqui debuit: tum in sandapila faxea fuit conditum. Fiebant illic tot miracula, ut Magistratus tres notarios, qui ea conscriberent, designaret. Et vero a duodecima Junii usque ad decimam octavam ducenta septuaginta sex collecta sunt. Beati Henrici vitam paulo post litteris mandavit

Sæcul. XIV. Dominicus Baonus Tarvisinus Episcopus,
A.C. 1315 ejus virtutum testis oculatus.

§. XIX.

Raymundi Lulli mors.

Hic annus etiam Raymundi Lulli postremus fuit. Post Viennense concilium, quo durante consiliorum suorum executionem impetrandi gratia in ea urbe aliquamdiu hæserat, Parisios rediit: tum Messanam, inde an. 1314 Palmam insulæ Balearium Majoris urbem principem petiit: demum in Africam delatus secundo Bugiam venit. Ibi primum Christianos inter mercatores abditus coepit secreto loqui cum Musulmannis sibi faventibus, quos jam informaverat. Cum eos confirmasset in fide, se diutius continendo impar in foro Christianæ religionis laudes contenta voce promulgabat, addens se mirari stultitiam illorum, qui fiduciam suam infami Mahometis in doctrina ponerent. Ad me quod attinet, inquit, paratus sum seu argumentis, seu vitæ meæ impendio demonstrare, gratiam & salutem humani generis non inveniri præterquam in fide JESU Christi Domini mei. Mementote me illum esse, quem vestri Principes antehac his e locis ac Tuneto expulerint. Rationibus meis victos se quod sentirent, metue-

Sup. l. 91.
 §. 59.
Boll. to. 23.
 p. 648 n. 79.
 p. 678.

metuebant scilicet, ne veritatem Christianorum dogmatum vobis discendi avidis dilucidarem. Modo solum salutis vestrae ac martyrii desiderium me ad vos reduxit.

Sæcul.XIV.
A.C.1315.

Hi sermones pluresque alii, quos adjungebat, auscultantem plebeculam adeo concitabant, ut Raymundum ferociter impetum, alapis percussum, modis variis exagitatum ad palatium Regis raptaret. Damnatus ab hoc ad mortem, extra urbem ductus, lapidibusque obrutus est die S. Petri 29 Junii anno 1315, ætatis suæ 80 circiter. Mercatores Christiani petum obtentumque cadaver honorifice deportarunt in navem nocte proxima abituram. Genuam, unde erant, id devecturos venti contrarii Majoricam sive Palmam adegerunt, ubi omnis populus huic Martyri civi suo ibat obviam, ejusque corpus sepultura affecit in loco edito templi S. Francisci, cujus Ordini tertio Raymundus nomen dederat. Ex illo tempore palam ut Sanctus Majoricæ colitur, etiam in templo cathedrali: & ut inter Cælites referretur, post tria secula, nempe ab anno 1605 usque ad 1617 multæ inquisitiones sunt habitæ. At Ecclesia de hac causa nihildum decrevit.

p. 635.

p. 679.

Ray-

Sæcul. XIV.

A. C. 1315.

p. 705.

p. 691.

Raymundus Lullus tot reliquit scripta, ut numerentur trecenta viginti præter illa, quæ perperam ei tribui dicuntur. Doctrina ejus ansam præbuit magnis disputationibus præsertim inter Ordines SS. Dominici & Francisci: qua de re agere potero, prout occasio tulerit. Methodum ejusdem spernunt plerique docti, quippe quæ nullam nos materiam tractare doceat nisi per propositiones generales sine descensu ad cognitiones peculiare omnium utilissimas. Præterea nihil tam barbarum, & a latinitate alienum, ut ejus scriptio: nemo scholasticorum in fabricandis vocibus novis tam audax fuit.

§. XX.

Hæretici in Austria.

*Trith. Chr.
Hirs. edit.
1692. p. 139.*

Eodem anno 1315 Cremesæ Austriaco diceceseos Passaviensis oppido hæretici, quos Inquisitores ex Ordine S. Dominici detexerant, ob contumaciam suam combusti sunt. Errores illorum fluxerant ex erroribus Fraticellorum in Viennensi concilio damnatis. En præcipuos! Dicebant Luciferum, cæterosque dæmones per nefas e coelo pulsos illic aliquando revocatum iri. E contrario contendebant Sanctum Michaëlem Angelosque reliquos huic injustitiæ affines

nes

nes ad pœnas perpetuas condemnatum Sæcul. XIV.
 iri cum universis hominibus, qui sectam A.C. 1315.
 ipsorum non prosequerentur. Igitur se
 ita salutabant: Salvere te jubeat ille, qui
 passus injuriam est! Ajebant etiam: Si
 Maria post partum Virgo permansit, An-
 gelum, non hominem peperit.

Selegerant suo ex numero viros
 duodecim, quos vocabant Apostolos, &
 qui quotannis Germaniam percurrebant,
 ut deceptos in erroribus confirmarent.
 Inter illos duodecim rursus separabant
 duos senes, quos appellabant sectæ mi-
 nistros: & isti fingeant se singulis annis
 intrare paradisum, ibique ab Enoch
 ac Elia accipere potestatem remittendi
 peccata omnia suis sectatoribus: quam
 cum aliis in quavis urbe pagoque com-
 municabant. Hi hæretici contemne-
 bant cuncta Sacramenta, & inquebant:
 Si baptismus unum est, omne balneum
 est aliquod, & quilibet balneator est Deus.
 Corrumpebant Sacramentum pœniten-
 tiæ solis confitendo laicis, ac genera-
 tim tantum, nihil in specie. Non cre-
 debant augustissimam Eucharistiam, ho-
 stiam consecratam habentes pro Deo i-
 maginario, sacrificioque ac Sacerdotibus
 illudentes. Matrimonium vulgo nuncu-
 pabant prostitutionem juratam, extre-
 mamque unctionem deridebant, palam
 sic cavillantes: Quo plus olei herbis affu-
 deris,

Sæcul. XIV. deris, eo meliores fieri eas credimus.
A.C. 1315. Nihili faciebant consecrationes Præfulum, Sacerdotum, cœmeteriorum, templorumque & quarumcunque rerum.

Asserebant Deum ne nosse quidem, nedum punire noxas sub humo commissas. Itaque conveniebant in cavernas subterraneas, ubi nulla vel proximæ cognationis ratione ducta bestiarum instar se commiscebant. Ecclesiam Romanam non Christi Ecclesiam sed societatem ethnicorum esse perhibebant. Et vero irridebant censuras ecclesiasticas, authoritatem Præfulum, cunctasque religionis ceremonias. Nec jejunium, nec abstinentiam colebant, & ipso redempti orbis die anniversario carnibus vescebantur. Festum observabant nullum, ac per ferias Paschatis laborabant. Perjurium negabant esse peccatum. Docebant Sanctorum preces prodesse nihil, eosque nec invocari, nec coli debere. Denique multos alios errores tradebant, quorum recensio horrori simul ac tædio foret.

Magnus illorum erat numerus. Unus de Apostolis eorundem, qui Viennæ concrematus est, in tormentis enuntiavit dari supra octies mille in Bohemia, Austria, Thuringia, vicinisque locis præter reliquos in Germania & Italia. Multi per

per Inquisitores Dominicanos cogniti ad Sæcul.XIV.
 rogum damnati sunt. Sed obstinati o- A.C.1316.
 mnes supplicium cum gaudio subiere:
 ac ne unus quidem pœnitentiam præ
 se tulit. Isti hæretici viam stravere
 illis, qui postea in Bohemiam Germa-
 niamque venerunt.

§. XXI.

*Ludovico Rixoso vita fundto succe-
 dit Philippus Longus.*

Rex Philippus Pulcher tres reliquit fi-
 lios, Ludovicum jam Navarræ Regem,
 utpote hæredem matris Reginæ Joan-
 næ, Philippum Pictavii & Carolum Mar-
 chiæ Comites. Ludovicus tanquam *Cont. Nang.*
 natu maximus accepit Franciæ coronam: *p.659.*
 erat hoc nomine decimus, & cogno- *Bal. v.to.I.*
 mento Rixosus audit ob iræ impetum, *p.113.*
 ac juveniles nimium mores suos.

Anno 1316 Pictavii Comitem suum
 fratrem misit, ut ad mentem Regis
 Philippi Pulchri Cardinales Lugdunum,
 si posset, adduceret. Comes semestri
 prope spatio id conatus, tandem eos nu-
 mero viginti tres Lugdunum congrega-
 vit, cum juramento pollicitus fore, ut
 nullam eis violentiam inferret, neque
 conclavi ad electionem Papæ includeret.
 Rebus sic constitutis comperit Regem Lu-
 dovi- *p.179.*

Sæcul. XIV. dovicum fratrem suum decessisse die
A.C. 1316. sabbati ante festum SS. Triadis quinto
 Junii, cum solummodo decem & octo
 p. 115. mensibus regnasset. Fluctuabat animo
 Comes Philippus, nec Lugduni hæren-
 dum sibi diutius, nec infectum electionis
 negotium relinquendum ratus. Adhi-
 biti consiliarii judicabant jusjurandum
 de Cardinalibus non concludendis fuisse
 illicitum, & ideo non esse observan-
 dum. Tum vero convocatis in cœno-
 bium Dominicanum Cardinalibus expo-
 suit ipsos haud inde dimissum iri, ante-
 quam elegissent Papam: positisque, qui
 eos egressu arcerent, custodibus, Pari-
 sios rediit. Quia Rex Ludovicus Cle-
 mentiam conjugem suam prægnantem
 reliquerat, Comes Philippus nominatus
 est regni Gubernator interea, dum na-
 sceretur soboles.

§. XXII.

Joannes XXII Papa.

Cardinales pridie festum S. Petri vice-
 simo octavo Junii anno 1316 concla-
 ve ingressi quadragesimo post die, nem-
 pe septimo Augusti, sabbato ante fe-
 stum S. Laurentii una omnes voce coo-
 ptarunt Jacobum Elusanum Cardina-
 lem Episcopum Portuensem. Cadurci
 humili natus genere per bonum inge-
 nium

nium ac laborem suum evasit doctissimus præsertim Juris. In corpore parvo magnum gerebat animum. Postquam Foro-Julienſis primum Episcopus per undecim annos fuerat, Clemens V eum anno 1310 ad sedem Avenionensem tranſtulit, ac biennio post mense Decembri sacra ornavit purpura. Papa novus vocari Joannes XXII voluit, ac solennem, qua coronaretur, ceremoniam aliquamdiu distulit rogante Philippo Franciæ Rectore, qui se huic actui adesse cupere significaverat. Sed hunc pæne mensis spatio cum expectasset, Lugduni cathedrali in templo coronam imponi sibi curavit quinta Septembris, quæ erat dominica. Mox ad Episcopos atque Reges pro more circummisit suæ dignitatis indicem epistolam, in qua dicit se cunctis a Cardinalibus concorditer electum fuisse Papam sine ullo suffragiorum discrimine, ac multum hæsitasse, an adeo terrificum munus acciperet? Ita discrepat cum quibusdam scriptoribus, a quibus dicitur se ipsum cooptasse in Papam. Sub finem Septembris Lugduno profectus, die sabbati secunda Octobris Avenionem attigit, ubi sedem se suam fixurum antea pervulgari jusserat.

Quarta decima Novembris Regina Clementia peperit filium; qui dictus Joannes quinta post die nimirum decima

Histor. Eccles. Tom. XXIII. G nona

Sæcul. XIV.

A. C. 1316.

J. Villani

l. 9. c. 79.

Baluz. to. I.

p. 151 687.

Sup. 9. 4.

Rayn. 1316.

n. 4.

n. 6.

Baluz. 152.

718.

Sæcul. XIV. nona ejusdem mensis efflavit animam.
A. C. 1316. Tum Philippus ejus patruus est agnitus
 Rex hoc nomine Quintus, cognomento
 Longus ob proceritatem corporis.

§. XXIII.

Creatio Cardinalium.

Papa delatus Avenionem octo Cardinales decrevit die Veneris decima septima Decembris, qua trimestris ecclesiastici jejunium servabatur. Primus erat Bernardus Castanetus patria Cesse-ronensis; quem ex Auditore palatii Innocentius V anno 1276 Episcopum Albigensem fecit. Anno 1308 ille transit ad sedem Aniciensem, cujus beneficii administrationem ei permisit Papa Joannes, cum eum diceret Cardinalem Episcopum Portuensem. Bernardus tunc numerabat annos episcopalis muneris quadraginta & unum, obiitque anno proximo 1317 die 14 Augusti octo duntaxat mensium Cardinalis.

Secundus fuit Jacobus de Vita Cadurci natus e sorore Papæ, tunc temporis electus Episcopus Avenionensis; qui manere jure fiduciario a Papa suo avunculo jussus est, cum fieret Cardinalis Presbyter de SS. Joanne ac Paulo. Tertius Gaucelinus sive Jossalmus Jannius pariter Cadurci e nobili ortus familia, Eccle-

Ecclesiæ Romanæ Pro - Cancellarius, *Sæcul. XIV. A. C. 1316.*
 Cardinalis Presbyter de SS. Marcellino *J. Vill. l. II. c. 6. 19.*
 ac Petro. Quartus Bertrandus Pojetus
 in dioecesi Cadurcina natus Papæ ne-
 pos & tam similis, ut ejus filius esse pa-
 lam diceretur a pluribus. Declaratus
 est Cardinalis Presbyter de S. Marcel-
 lo. Quintus Bertrandus Monfavesius,
 Juris peritissimus, quod in Universitate
 Cesseronensi docuerat. Editus in lucem
 erat Castellum Novi Montraterii in diœ-
 cesi Cadurcina, & designatus est Car-
 dinalis Diaconus de S. Maria in Equiriis.
 Sextus Petrus Arreblæus Prætoris Pe-
 trocoricensis filius quondam, Canonicus
 Quintinofanensis, & Borbonius Ecclesiæ
 Augustodunensis Archidiaconus; ex
 Galliæ Cancellario Cardinalis Presbyter
 de S. Susanna. Septimus Gaillardus *Bal. p. 733.*
 Motius Vasco, neptis Papæ Clementis V
 filius, Cardinalis Diaconus de S. Lucia.
 Octavus Joannes Cajetanus de Ursinis
 Romanus, Cardinalis Diaconus de
 S. Theodoro. Ecce Cardinales a Joan-
 ne XXII primo creatos, Gallos præter ul-
 timum omnes.

Duos eorum, nempe Jacobum de Vi- *Rayn. 1316. n. 19.*
 ta, & Petrum Arreblæum Papa sic e-
 vexerat rogatu Regis Philippi Longi, qui
 eos magnopere ipsi commendaverat,
 cum simul Lugduni essent. Igitur illo-
 rum nominationem Papa Regi mox in-
 dica-

Secul. XIV. A.C. 1316. dicavit, excusans, quod posteriori petasum non mitteret. Nam Cardinalibus, inquit, qui absentes sunt renunciati, non eum mittere solebant Antecessores nostri, nisi ex causis peculiaribus, quarum exempla sunt rara, nec imitanda facile.

§. XXIV.

Niphon pellitur : Glycys Patriarcha Constantinopolis.

*Niceph.
Greg. 1.7.
c. 11.
Sup. §. 3.*

*Cang. Gloss.
Gr. p. 822.*

Anno 1315 Constantinopoli Niphon de sede sua detractus est ob avaritiam, per quam plura commiserat sacrilegia, & ad colligendas sibi divitias modos iniquos, ac dignitati suæ parum consentaneos adhibuerat. Itaque in monasterium Peribleptanum secessit. Anno proximo scilicet Anno 1316 in patriarchale solium elatus est Joannes Glycys tum Logotheta Dromi, seu fere idem ac publici cursus Inspector. Habebat uxorem ac liberos; sed erat ex doctissimis, & mirifice addictus nobili veterum Atheniensium stylo, quem sibi tanquam excellens exemplar proponebat. Nemo ad similitudinem ejus accedebat soliditate judicii, æqui rectique studio, & gravitate morum: quare is honor velut præmium præstanti viro congruere credebatur.

tur. Mox vestem monasticam & uxor
 ejus induit, & ipse respectu sui muneris
 assumere volebat. At Imperator inde
 cohibuit certis temporibus acerbo arti-
 culorum dolori obnoxium, ideoque se-
 cundum medicos egentem usu carniū
 apud Græcos a vita monastica pror-
 fus alieno.

Sæcul. XIV.
 A. C. 1317.

§. XXV.

Papa dat monita tribus Regibus.

Rex Philippus Longus sacram inunctio-
 nem solenniter accepit Remis die do-
 minica post festum trium sanctorum Re-
 gum nona Januarii anno 1317. Vigin-
 ti tres duntaxat annos habenti Papa
 Joannes scripsit epistolam paternis ple-
 nam consiliis; in qua dicit: Officio di-
 vino, præsertim sacrificio cum ades jam
 huic, jam illi loqueris, ut comperimus,
 ac rebus vacas te avertentibus a de-
 bita attentione animi ad preces, quæ
 pro te ac populo funduntur. Deberes
 etiam, ex quo inauguratus es, mores ex-
 hibere graviores, majorumque tuorum
 instar regium gestare pallium. In regno
 tuo die dominica jus dici, barba &
 capillus tonderi, sicque dies illa profa-
 nari fertur, quod pati non debes, gna-
 rus observationem sabbati esse de præ-

Bal. l. l.

p. 153.

Cont. Nang.

p. 669.

Sæcul. XIV. ceptis divinis unum. Dabat 18 Ja-
A. C. 1317. nuarii.

Rayn. 1317.
n. 42. 45.

Similia monita Papa Joannes Eduar-
do II Angliæ Regi insinuavit per duos
Legatos suos Jossalmum Cardinalem Pres-
byterum de S. Marcellino, & Lucam Car-
dinalem Diaconum de S. Maria *in via*
lata. Etiam jussi erant curare pacem
inter Eduardum ac Robertum Brusium
Scotiæ Regem, & adstringere Eduar-
dum, ut inter ipsorum manus Papæ
clientis fidem ac obsequium ederet, pen-
deretque reliquias tributi a Joanne *sine*
terra Innocentio III centum abhinc an-
nos promissi. Reapse missi ab Eduardo
ad Joannem Papam Procuratores excu-
sarunt ipsum de præterito, declararunt
solvisse pro currente anno, & spon-
derunt certis spatiis expuncturum ve-
tera nomina ex omiſſis per viginti qua-
tuor annos pensionibus. Tabulas pu-
blicas dederunt Avenione 1 Aprilis an-
no 1317.

p. 47. 48.
Sup. Lib. 77.
s. 25.

Rayn. 1316.
n. 24.

Th. Valsing.
p. 110.

Legati ab Anglis moniti, ne longius,
quam Eboracum sine militari Regis præ-
sidio procederent, Ludovicum tamen Bel-
lomontium volebant mittere in posses-
sionem episcopatus Dunelacensis, quem
ei Papa rogatu Regis contulerat. Sed
prope Dresingtoniam delatos incesſit An-
glorum agmen per prætextam Scotos
repel-

repellendi causam hinc & illinc vagans; Sæcul. XIV. A.C. 1317.
 Legatorumque ac Episcopi familiam ex-
 pilavit. Equos quidem, vestes, & alia,
 quædam, sed non omnia, quæ diripue-
 rat, postea restituit Cardinalibus. Qui
 reversi Eboracum, ubi securi erant, ter-
 ribilis sententiæ fulmen in improbos e-
 miserunt. Tum Londinum profecti sua
 damna resarciendi gratia octo denarios
 in singulas argenti selibras vehemen-
 ter poscebant a Clero. At iste renuit,
 causatus illatam injuriam & jacturam
 esse tribuendam avaritiæ, qua stimulan-
 te transiissent limites a Clero sibi po-
 sitos.

Ultra censum sive tributum a Rege Rayn. 1317. n. 49. Ducange gloss to. I. p. 54.
 Joanne decretum Papa continenter in
 Anglia colligebat denarium S. Petri ab-
 hinc plura secula imperatum: nec ab
 Anglia modo istum, sed a Vallia Hiber-
 nique, quin etiam a regnis ad septem
 triones sitis, a Suecia, Norvegia, Dania,
 ac Polonia exigebat; ut docent ejus e-
 pistolæ ad Reges & Archiepiscopos illa-
 rum regionum.

Quemadmodum Regibus Franciæ Rayn. n. 25.
 Angliæque, sic etiam Regi Neapolis Ro-
 berto monita dedit per litteras, in qui-
 bus ait: Cunctis Principibus Christia-
 nis eruditione præstas: & ingenium ex-
 cellens tibi natura dedit: sed diceris

Sæcul. XIV. neutiquam sequi consilia virorum præ re-
 A. C. 1317. liquis sapientium, ac stipari juvenibus
 nullo rerum usu, nulla vel corporum
 vel animorum nobilitate præditis. Hor-
 tatur, ut vestigiis majorum insistens u-
 tatur consiliariis habilibus, sinceris, &
 a studio utilitatis propriæ alienis. Da-
 bat 17 Junii.

§. XXVI.

*S. Ludovicus Tolosanus Cœlitum albo
 inseritur.*

Duos abhinc menses Papa Joannes S.
 Ludovico Tolosano Episcopo, Regis
 Roberti fratri natu majori ante viginti
 annos mortuo cœlestes publicosque ho-
 nores decreverat. Anno 1307 Arelatis,
 Ebreduni, Aquarumque Sextiarum Ar-
 chiepiscopi tres cum suis Suffraganeis
 & urbis Massiliæ Oratoribus Papæ Cle-
 menti V exposuerunt se ob cognitas
 sibi Ludovici virtutes, ac ob miracula ad
 ejus sepulchrum facta Papæ Bonifacio
 VIII supplicasse, ut eum ad ordinem San-
 ctorum adscriberet, quod agere non po-
 tuisset morte præventus. Quapropter
 idem a Papa Clemente flagitabant. Is
 Guidoni Santonum & Raymundo Le-
 ctoræ Episcopis 3. Aug. 1307 mandatum
 dedit, ut Ludovici vitam & miracula in-
 daga-

*Sup. lib. 89.
 §. 53.*

*Rayn. 1317.
 n. 22.*

dagarent. Papa Joannes has inquisitiones continuari voluit; & post actiones necessarias ejus memoriam solenni ritu consecravit die Jovis intra octavam Paschatis septima Aprilis anno 1317: ut patet ex litteris, quas Papa cunctos ad Episcopos eadem die dedit. Scripsit hoc etiam ad Reginam Mariam Sancti matrem, ad fratrem ejus Regem Robertum, cui suum ad coronam jus cesserat, ad Philippum Franciæ, Jacobum Aragoniæ, Sanctium Majoricæ Reges, & ad cæteros Sancti propinquos viros ac foeminas principes.

Sæcul. XIV.
A. C. 1317.

Bullar. to. I.
Joa. XXII.
const. 2.
Rayn. u. 9.
10. II.

§. XXVII.

Tolosæ figitur sedes Archiepiscopi.

Hæc Ludovici ad Sanctos adscriptio Ecclesiæ Tolosanæ fuit honori, cui Papa Joannes alium adjunxit instituendo ibi archiepiscopatum. Rationes, quas in diplomate hac de scripto reddit, sunt amplitudo urbis ac diceceseos; multitudo populi adeo redundans, ut Antistes unicus suas implere partes nequeat, & immensa Ecclesiæ hujus opulentia, qua fretus Episcopus posset in luxu vivere, comitatum ingentem admittere, sumptus immoderatos facere, suis cognatis nimio plus largiri, quin etiam in Præpositos suos insurgere. Quocirca Cle-

Extrav.
comm. Salvator 5. de præb.

Sæcul. XIV. mens V antecessor noster, pergit Papa
A.C. 1317. Joannes, habebat in animo hujus dioceseos partitionem, quam mors prævertit. His aliisque de causis scientes volentesque unanimi ex consilio nostrorum fratrum Cardinalium per plenitudinem potestatis apostolicæ diocesim Tolosanam in quinque dioceses dividimus, ita, ut præter hanc civitatem, ac peculiarem diocesim ejus quatuor urbes aliæ, ex quibus civitates facimus, suam quæque diocesim teneant, scilicet Mons Albanus, Fanum S. Papuli, Rivenæ, ac Lomberia. Mons Albanus ad Cadurcinam huc usque diocesim pertinens Tolosanæ partem & cathedram obtinebit in S. Martini templo, ubi jacere corpus S. Theodardi dicitur. Tres civitates reliquæ ad Tolosanam hætenus diocesim spectans ex ea suam quæque partem cathedramque accipient in æde S. Papuli, & in Rivenensi, Lomberiensique Dominæ Nostræ templis.

Ecclesiam Tolosanam jurisdictione ac potestate Narbonensis Ecclesiæ omnino exsolvimus, ac volumus esse metropolim, cui subjicimus quatuor illos episcopatus novos & Apamiensem. De pristinis Tolosani proventibus Ecclesiæ Tolosanæ libras Turonicas decies mille, novorum quatuor episcopatum cuius quinques mille assignamus, & Apamiensi

mieni ultra id, quod jam percipit, certam portionem alias per litteras statuemus. Tum Papa sibi reservat terminos novis dioecesebus designandos; ac prohibet, nequis hominum, quacunque demum dignitate floreat, etiamsi Episcopus sit aut Rex, ullo modo impediatur executionem hujus diplomatis dati Avinionem 25 Junii an. 1317.

Sæcul. XIV.
A. C. 1317.

Generales Papæ Joannis querelæ de Tolosano Episcopo videntur singulariter attinere ad ultimum, nempe Gaillardum Preissacium Clementis V nepotem, & ab eo huic sedi impositum an. 1305; sed ob dissipata bona malosque mores suos an. 1317 a Papa Joanne exauthoratum. Qui ei postea Rejemensem in Provincia episcopatum obtulit. At Gaillardus manere privatus maluit.

Baluz. vit.
to. I. p. 187.
621.739.

§. XXVIII.

Quatuor episcopatus recentes.

Sanctus Theodardus, quem Mons Albanus veneratur, in Narbonensem Archiepiscopum anno 888 initiatus ad cælum evolavit 1 Maji anno 893. Non debet confundi cum S. Theodoro Trajecti ad Mosam Episcopo & Martyre annis ducentis antiquiore, qui 10 Septembris colitur. S. Theodardus Narbonensis in abba-

Boll. to. 12.
p. 142.

Sup. Lib. 38.
§. 58.

Lib. 39. §. 45.

Sæcul. XIV. A.C. 1317. abbatia S. Martini Montaureolana & vi-

ta functus, & terræ mandatus est: at-
que pagus circa hanc abbatiam con-
structus progressu temporis crevit in ur-
bem Montem Albanum nomine. Hæc
abbatia Benedictina erat obnoxia Casæ
Dei in Arvernia. S. Papulus est Martyr,
qui creditur fuisse Sacerdos, & socius la-
borum S. Saturnini Tolosani. Honora-
tur 3 Novembris in veteri abbatia pro-
pe Castellum Artanorum. Sed corpus
ejus jacet in Tolosano S. Sernini templo.
Adjunctum monasterium etiam a S.
Paulo nomen habebat. Lomberia ad
Auscitanam prius dioecesim pertinens
Vasconiæ urbs continebat veterem Do-
minæ Nostræ abbatiam Augustinianam.

Baillet. n. 3.

Nov. Castel.
Martyr. U-
niv. 3. Nov.
Catel. Lang.
p. 226.

Gall. Chr.
to 2. fol. 676.
to. 1. p. 693.

e. Ad ejus.
lib. Extrav.
Com. de
præb.

Gall. Chr.
20. 3. p. 748.

p. 837.

Primus Montis Albani Episcopus
Bertrandus Dupujus antehac ejus Abbas
a Papa hujus dioeceseos administratio-
nem in rebus sacris profanisque prius
accepit, quam consecraretur. Debe-
bat vero inaugurari per Cardinalem Be-
rengarium Fredolium. At non fuit ini-
tiatus; triennio tamen hanc rexit Ec-
clesiam. In primum Fani S. Papuli Epi-
scopum evasit ultimus ejus Abbas Ber-
nardus Turrius ex nobili Mirapicinæ
dioeceseos familia. Sedem Rivenensem
primus obtinuit Guilielmus Delabro-
cius Decanus Bituricensis. Sed anno
sequente Papa ei suffecit Pilefortium
Rapista-

Rapistanium Apamiensem antea Episcopum, postea Cardinalem. Lomberiae primus Episcopus factus est Arnaldus Rogerius Conveniensis frater Archiepiscopi Tolosani. Acceperat solam tonsuram, nec plures, quam viginti septem annos natus erat. Sed adhuc oportebat Episcopum habere annos triginta. Utriusque regulæ gratiam Arnaldo Papa fecit per diploma, in quo eum præconiis ornat ad verbum iisdem, quas Episcopo Montis Albani tribuit: quod indicat hoc laudandi genus consuetudinis tantum fuisse, ac stylum curiæ. Primus Archiepiscopus Tolosanus fuit Joannes Raymundus Bernardi V Convenarum Comitis filius, antehac ab anno 1310 Episcopus Magalonensis, anno 1317 translatus Tolosam, priusquam fieret metropolis.

Sæcul. XIV.
A.C. 1317.

p. 947.
Bal. l. 1.
p. 135. 139.
748.
Gall. Chr.
to. 2. fol. 676.
to 3. p. 947.
c. Nuper. 8.
Extrav.
com. de
præb.

§. XXIX.

Tres aliæ diœceses novæ.

Papa Joannes etiam in diœcesi Narbonensi duos episcopatus novos instituit; & priorem quidem anno 1317 in vicina urbe Limosio: sed anno proximo sedem transtulit in vetus Cœnobium Benedictinum Alectam, cujus templum Dominæ Nostræ dedicatum erat. Primum illius Episcopum 8 Jul. an. 1318 decre-

Bal. p. 135.
G. Chr. to. 2
p. 89.

Sæcul. XIV.
A.C. 1317.

*Boll. to. 14.
p. 272.
Catel. comtes
p. 86. Lan-
guedoc.
p. 330.
Gall. Chr.
to. 3. p. 922*

decrevit Bartholomæum. Alteram ca-
thedram fixit Pontiopoli. Est autem
S. Pontius antiquus Martyr, qui Camelæ
prope Nicæam in Provincia supplicium
passus 14 Maji colitur. Ejus reliquiæ
postea delatæ sunt Tomerias in Occi-
tania Piscenas inter & Carcassonem si-
tas: ubi Pontius primus Tolosæ Co-
mes anno 936 in Sancti honorem mona-
sterium condidit. Primus Episcopus a
Papa Joanne designatus vocabatur Ray-
mundus: novique duo episcopatus Nar-
boni tanquam metropoli subdicebantur.

Plures alias diœceses partiebatur i-
dem Papa Joannes. Albigensem divisit
in duas, Episcopi sedem figendo in vete-
ri abbâtia Benedictina, quæ castrum di-
cta Massiliensis S. Victoris, coenobio erat
obnoxia, & quo corpus S. Vincentii an-
no 955 deportatum fuerat. Primus E-
piscopus fuit Deodatus, antea Latinia-
censis in diœcesi Parisina Abbas; cui
Papa quinquies mille libras nummularum
Turonensium pro congrua portione assi-
gnavit ex proventibus Albigenis episco-
patus petendas interea, dum Castrinus
satis dotaretur: ut liquet ex litteris, quas
Papa dedit 9 Junii anno 1317. Bertran-
dus Castri Abbas Benedictinus, ne suum
coenobium in sedem Episcopi vertere-
tur, intercessit, & rationes suas reddi-
dit congregatis Senatuum Tolosani ac Pa-
risini

*Baluz. vit.
to. 2. p. 308.*

risini Præsidibus. Illarum summa hæc Sæcul. XIV.
 erat: Adii Papam sic jubentem: sed vo- A.C. 1317.
 luntati ejus obsistere non ausus meum
 consensum in sedem Episcopi ex abbazia
 mea faciendam scripto dedi stimulante p. 310.
 metu tali, qualis in virum fortem cadit:
 nam plures Papæ ministri depressa voce
 mihi dicebant, si repugnarem, me carce-
 ri perpetuo addictum iri. Talis autem
 mutatio secundum leges ac morem Fran-
 ciæ haud potest fieri sine permisso Re-
 gis per patentes litteras firmato, & sine
 consensu Dominorum fundi, in quo ex-
 structum est monasterium. Præterea
 Gallicis urbibus titulum ac privilegia ci-
 vitatum tribuendi jus Papa non habet,
 sed solus Rex. Denique Papa Joan-
 nes vestigiis antecessorum insistere vide-
 tur, & per omnem terram potestati sa-
 cræ cum profana jungendæ operam da-
 re. Quo facilius id effectum reddat,
 multiplicare vult Episcopos, eo plures a-
 lienæ juris usurpationi affines numera-
 turus. Sic loquebatur Abbas Castrinus:
 & forsitan non minora dixissent Abbates
 reliqui, nisi Papa his ipsis contulisset
 novos episcopatus. Cæterum Deodatus
 Castri Episcopus primus hac de re cum
 Bertrando transegit ita, ut is servaret no-
 men Abbatis, & mille trecentas libras
 de proventibus bonorum abbatiæ Castri-
 næ acciperet.

Papa

Sæcul XIV.

A. C. 1317.

*Marca con-
cord. p. 421.
edit. 1704.*

Papa ipse Regis consensum in has institutiones episcopatum cupiebat; ut patet, ex duabus epistolis, quas de hoc argumento ad Philippum Longum scripsit. In priore solum agit de Tolosa, & memorat dioceseos divisæ causas eadem, iisdemque verbis, ut in diplomate institutionis. Tum ait: Consideravimus etiam tibi regnoque tuo fortassis periculosum fore, si Præsul ibi daretur aliquis viribus, opibusque propemodum Regi similis. Et postea: Itaque oramus, ne aurem præbeas illis, qui vellent malam in partem trahere, quæ mente tam bona fecimus; sed ut mala eorum consilia fortiter rejicias.

Alteram per epistolam nono ejusdem mensis datam Regi nunciat, quas constituerit dioceses novas, & quibus eas viris commiserit. Præfecimus, inquit, Rivenis Guilielmum Delabrocium Decanum Bituricensem, tuumque Consiliarium, cujus stirpem ac merita nosti; Fano S. Papuli Abbatem loci, hominem solidæ doctrinæ ac exploratæ fidei; Lombariæ Abbatem loci, Convenarum Comitum filium; Monti Albano Abbatem loci, Præpositum sacelli nostri, & Auditorem litium per appellationem ad curiam nostram venientium; Castro Abbatem Latiniacensem, Theologiæ Doctorem; Fano S. Flori Abbatem Tiberiosanensem,

nensem, Doctorem Juris canonici, Custodem sacrarii nostri; oriundos omnes e regno tuo, tuisque commodis servientes.

Sæcul. XIV.
A.C. 1317.

§. XXX.

Rursus alii quinque novi episcopatus.

In provincia Burdigalensi Papa Joannes itidem divisit diocesim Aginensem; sedemque novam in antiqua S. Petri abbatia Condomiensi posuit per diploma 13 Aug. 1317 datum: deinde 13 Octobris Abbatem ejus Raymundum Galardum creavit primum ejus Episcopum. Eodem anno 1317 Petrocoricensem diocesim partitus novam statuit sedem in Sarlatino SS. Salvatoris coenobio Benedictino, quo corpus S. Sarcodoci sive Serdoni Episcopi Lemovicensis translatum fuerat tempore Ludovici Pii. Hic Sanctus vivebat seculo sexto, & colitur 5 Maji. Papa Joannes per diploma 13 Jan. 1318 editum designavit limites Sarlatinæ dioceseos; ac primum ejus Episcopum declaravit Raymundum Galliacensem in Albigeni agro Abbatem.

Bal. t. 1. p. 136.

Gall. Chr. to. 2. fol. 531.

Boll. to. 13. p. 11.

Gall. Chr. to. 3. p. 988.

S. Florus Lutevæ primus Episcopus, cujus memoriæ dicata est tertia Novembris, fuit sepultus in quodam Arvernæ

Hist. Ecclesiast. Tom. XXIII. H su-

Sæcul. XIV. superioris loco, cui ejus nomen hæsit.
A.C. 1317. Ibi S. Odilo Cluniacensis Abbas sub an-
to. 2. p. 585. num 1007 condidit sui Ordinis priora-
 tum, in quo Episcopum residere Papa
 Joannes XXII voluit anno 1317, partiens
 diœcesim Claromontanam, ad quam prio-
 ratus ille spectaverat. Huic sedi Pa-
 pa impositurus erat Abbatem cœnobii
 Auriliacensis S. Geraldo sacri, & in diœ-
 cesi nova fiti. At recusanti suffecit Ti-
 beriofanensem Agathanæ diœceseos Ab-
Bal. to. 1. batem. Anno dein 1318 pro eo substi-
p. 758. tuit Priorem Florofanensem Raymundum
 Mustejulum ex nobili familia Rhute-
 nensi: quem anno 1319 transtulit Pupu-
 lopolim, & Cardinalem creavit. Divi-
 sit etiam Ruthenensem diœcesim, in se-
 dem episcopalem vertens Vabricensem
 Dominæ Nostræ abbatiam Benedicti-
 nam conditam per Raymundum I Tolo-
 sæ Comitem. Vabrici Abbas Petrus O-
 largiensis factus est ejus Episcopus 1317.

Pictaviensem diœcesim in tres parti-
 tus Papa episcopales cathedras colloca-
 vit in abbatibus Malleacensi, Lucionensi-
 que. Priorem anno 1010 Guilielmus V
 Aquitanæ Dux construxerat in honorem
 SS. App. Petri & Pauli. Posterior Do-
 minæ Nostræ dedicata erat antiquior,
 quippe jam sub annum 877 a Normannis
 diruta; sed ante annum 1040 instaurata,
 incertum, cujus beneficio. Utrique per
 unum

Sup. lib. 58.
S. 58.
Chr. Mall.
p. 206. Lab.
bibl. to 2.

unum idemque diploma Tolosam misso Sæcul. XIV.
A.C. 1317.
simillimum ac 13 Aug. an. 1317 datum
Papa tribuit, quod dixi, decus: utrique
pristinum reliquit Præsulem sed pontificia
dignitate auctum, Malleacensi Godefri-
dum Ponerellum, Lucionensi Petrum
Voirium: quos Cardinalis Berengarius
Fredolius Episcopus Ostiensis Avenione
consecravit die dominico ante festum S.
Catharinæ 20 Nov. eodem anno. No-
stra ætate Malleacensis cathedra Rupel-
lam translata est anno 1648.

§. XXXI.

Parisiense Universitatis maculæ.

Interim Papa de indignis rebus in Parisi-
nam, cujus ipse alumnus fuerat, Uni-
versitatem inductis certior factus ad eam
scripsit in hanc sententiam. Mira no-
bis sunt, quæ de vobis comperimus. A-
liqui vestrum doctrinæ laurea insignes
coeptam librorum explicationem per ne-
gligentiam aut levitatem animi non ab-
solvunt. Alii philosophorum opinionibus
addicti, dogmata fidei non vene-
rantur satis, vel saltem omissis rebus piis
ac utilibus inanes sectantur argutias.
Quidam expertes ingenii sine sufficien-
te examine in Doctorum ordinem re-
cipiuntur. Alii non frequentant sole-
mpnes disputationes in schola Parisiensi a

*Rayn. 1317.
n. 15. 1318.
n. 26.*

Sæcul. XIV. longo tempore usitatas. Nonnulli Ju-
A.C. 1317. rium Professores, cum applicare se ad do-
 cendos discipulos deberent, advocato-
 rum functiones obeunt, & causas agunt.
 Dicit, ut se corrigant; alioquin fore,
 ut eos in ordinem adducat. Dabat 8
 Maji an. 1317. Aliis ex epistolis appa-
 ret eum curæ habuisse Universitates Au-
 reliæ, Tolosæ ac Oxonii.

§. XXXII.

Eduntur Clementinæ.

*Baluz. to. I.
p. 137.
Præfat. Cle-
ment.* Eodem anno collectionem sanctionum
 Clementis V pervulgavit, & ad Uni-
 versitates, Parisinam præcipue ac Bo-
 noniensem misit cum litteris, quarum hæc
 erat summa. Papa Clemens V ante-
 cessor noster multas sanctiones edidit
 non solum in concilio Viennensi, sed &
 antea posteaque tam pro decidendis
 quæstionibus, quam vitia corrigendi cau-
 sa. Collectas unum in volumen, & con-
 gruos ad titulos redactas publici juris
 facere statuerat. Sed negotiorum gra-
 vium multitudo & mors superveniens
 impediabant ejus consilium. Nos ipsi,
 postquam ei successimus, huc usque non
 potuimus vobis mittere has sanctiones,
 quæ vobis deinceps servient in scholis
 ac tribunalibus. Quas Bononiam misit,
 litteras dabat 25 Octobris. Hanc colle-
 ctionem

tionem vocant Clementinas. Initio ea Sæcul. XIV.
dicebatur liber septimus decretalium, A.C. 1317.
& quinque partes continet, ut sextus.

Bal. to. 1.
p. 682.

§. XXXIII.

Arnaldi Villanovani errores.

Currebat idem annus 1317, cum erro-
res Arnaldi Villanovani Tarracone
damnavit Inquisitor ex Ordine Prædi-
catorum, ac illius Ecclesiæ Præpositus,
vacante sede Vicarius Generalis. Ar. Emeric. Di-
naldus Villanovanus erat Clericus dice-rest. p. 265.
ceseos Valentiniæ, celeberrimus in Hispania
medicus; sed qui etiam Theologiam tra-
ctare voluit, ita, ut Parisiis agens di-
sceptationes haberet cum Doctoribus: ti-
mensque, ne tanquam hæreticus exagi-
taretur, in Siciliam ad Regem Frideri-
cum confugit: a quo per legationem ad J. Villanovani
Papam Clementem V missus, antequam i. 9. c. 3.
adveniret, in mari periit. Papa medica
ejus opera uti solitus libro, quem ille de
arte sua compositum ipsi sæpe promise-
rat, carere se doluit, scripsitque ad cun-
ctos Episcopos ac Universitatum Recto- Vading.
res, ut indagatum hunc librum ad ipsum 1312. n. 7.
mitterent. Dabat 15 Martii anno
1312.

Errores, quos Inquisitor Tarraconen-
sis condemnavit, continentur quindecim
paragraphis. Illorum crassiores vide! art. 3.

H 3   Dæmon

Sæcul. XIV.

A.C. 1317.

4.

5.

7.

10.

15.

Emeric.
p. 316.

Dæmon universum populum Christianum a veritate Christi solerter abductum ita exhaustit, ut solam ei cutem, seu cultus externi speciem reliquerit: ac populi fides fidei dæmonum est similis, adeo, ut totus in inferos detrudatur. Religiosorum nemo charitatem habet, quilibet doctrinam Christi corrumpit. Theologi perperam egerunt mutuando aliquid a Philosophia, cujus studium prorsus damnandum est. Opera misericordiæ Deo placent præ sacrificio aræ, in quo nec Sacerdos, nec ille, qui curat id fieri, de suo quidquam offert. Mundi machina dissolvetur anno 1335. Condemnabantur simul hujus authoris libri, quibus isti errores inerant, tredecim numero, novem Catalanico sermone, quatuor Latino scripti.

§. XXXIV.

*Continuatur schisma Fratrum
Minorum.**Vad. 1314.*
n. 7. 8.

Semper crescebat inter Fratres Minores dissidium. Cum Alexander Alexandrinus sextus decimus eorum Minister Generalis, qui Ordinem anni spatio rexerat, 5 Octobris anno 1314 Romæ obiisset, locus ejus vix brevius vacavit quam summa sedes. Qui se Spirituales dice-

dicebant, hanc longam vacationem in Sæcul. XIV. A.C. 1317.
 rem vertentes suam ab Ordinis corpore se disjungere. In Provincia centum viginti societate inter se inita profanis ab amicis adjuti communis observationis Fratres horumque Præpositos e cœnobiiis Narbonensi ac Bliterano armatis manibus expulerunt. Tum delectis sibi cum Custode Præsidibus vestes breviores arctioresque assumebant quam reliqui. Plurimi emendari Ordinem cupientes variis e regionibus veniebant, ut se illis jungerent, neglecta Præsidum interdictione; quos magis magisque spernebant tot sociis aucti Fratres Provinciæ: habebantque faventes sibi Narbonis ac Bliteræ cives in gratiam Joannis Petri Olivæ Narbone humati & pro Sancto culti usque adeo, ut etiam miracula ei tribuerent. Nam Fratres Spirituales ejus discipulos se profitebantur.

Ultimo Maji anno 1316 comitia Fratrum Minorum generalia Neapoli celebrabantur sub tutela Regis Roberti ac Reginæ Sanctiæ Arragoniæ, qui sumptus in illa magnificos faciebant, ac eadem condecorabant sua præsentia. Illic in decimum septimum Ordinis Ministrum Generalem cooptatus est Michaël Cæsenas, quod nomen traxit a patria sua episcopali Æmiliæ urbe. Aberat, & de Fratrum suffragiis per litteras edo-

Sæcul. XIV
A. C. 1317.

Ætus Assisium venit, ubi confirmata fuit electio. Ibidem recognitæ sanctiones Ordinis & in quibusdam rebus mitigatæ sunt sine magno deflexu a decretis conventus per S. Bonaventuram Narbone habiti anno 1260. Assisio Bononiam profectus Michael Cæsenas ad cunctos Fratres epistolam dedit multa continentem monita de exacta sacrarum legum observatione.

Id. 1260. n. 11

Id. 1317. n.
9. 10.

Tum Papam Joannem adduxit, ut Friderico Siciliae Regi scriberet hunc in modum. Certo scimus quosdam Heruscæ provinciæ Fratres Minores vilem vestitum & parvum gestantes capitium, magnamque simplicitatem præse ferentes sine consensu suorum Præsidentum relictis cœnobiis suis in Siciliam transisse contra Bonifacii VIII inhibitionem, ne Religiosi Ordinum Mendicantium sine permisso Summæ Sedis nova accipiant monasteria. Hi profugi nova domicilia in diversis Siciliae locis adepti alium sibi Præpositum elegerunt, atque ut imponant simplicibus, varios errores serere dicuntur. Idcirco volumus, ut Ordinis hujus Præsidentibus faveas & sis adjutor ad reducendos in viam Fratres deerrantes, cum rogatus fueris, captosque, si opus sit, Præpositis remittas suis secundum disciplinam Ordinis corrigendos. Dabat 15 Martii.

Fusam

Fufam poſtea ſanctionem condidit, in qua congruenter decretis Nicolai IV & Clementis V arbitrio Præſidum permittit ſtatuendam qualibet in regione formam veſtium & qualitatem pannorum convenientem paupertati per S. Franciſci regulam præſcriptæ. Iſdem relinquit etiam iudicandum, an Ordinem deceat aſſervare frumentum, vinumque & aliam penum, atque hunc in finem habere cellas & horrea ex mente Spiritualium evangelicæ paupertati contraria. Declarat vero inter virtutes Religioſorum præcipuam eſſe obedientiam & paupertate, & caſtimonia corporis ſuperiorem. Hæc ſanctio inchoatur per voces: *Quorundam exigit*; & primum edita fuit 13 Apr. 1317. At ejus promulgatio iterata eſt annis ſequentibus. Unde factum, ut exemplaribus diverſis diverſus dies & annus adderentur.

Sæcul. XIV.
A.C. 1317.

Extrav.
Joann. de
Verb. ſign.
c. 1.

Michaël Cæſenas cum primariis Patribus Ordinis Avenione Papam oravit, ut authoritatem ſuam adhiberet revocandis ad officium ſeditioſis Fratibus provinciæ Narbonenſis. Papa Bertrando Turrio Aquitaniæ Miniſtro, poſtmodum Cardinali, mandatum dedit, ut eos reducere ſuaviter tentaret. Fecit, quam potuit leniſſime, ſed incuſſum. Tum vero illos Papæ nomine juſſit amictu ſingulari depoſito veſtem veſti Ordinis ſimilem

n. II. 12.

Sæcul. XIV. lem induere ex præscriptione Clementis
A. C. 1317. V. Respondebant hoc esse unum ex iis,
Clem. Ex. xvi in quibus haud oporteret obedire Præ-
de parad. positis, eo quod sua vestis congrueret
 cum regula & mente S. Francisci: nec
 putare se hac in re violari Clementi-
 nam. Instante Bertrando denique pro-
 vocarunt ad Papam melius rem edo-
 ctum. Ille appellationis litteras ad istum
 misit: qui Narbonis ac Bliteræ Judi-
 cibus sacris epistolam scripsit in hanc sen-
 tentiam: De discordia quorundam Fra-
 trum Minorum certiores redditi edictis
 Papæ Clementis V adjunximus aliqua,
 per quæ sedatas has controversias crede-
 bamus. Comperimus autem interces-
 sisse Fratrum appellationem, quæ ma-
 lum exemplum augere posset. Quare
 his Fratribus te volumus dicere, ut no-
 bis se ipsos sistant. Hanc epistolam da-
 bat 27 Apr. 1317: & provocantes cun-
 ctos in ea nominat quadraginta sex de
 monasterio Narbonensi, ac septendecim
 de Bliterano. Edicta, quorum memi-
 nit, sunt ea, quæ continet sanctio: *Quo-
 rundam exigit.*

Vad. n. 14.

Venerunt igitur Avenionem citati
 per hoc imperium Fratres una cum aliis,
 & omnes simul erant plures quam se-
 xaginta. Sed cum vesperi advenissent,
 minime diversati in cœnobio Ordinis
 noctem agebant ad portam palatii Pa-
 pæ.

pæ. Qui postero die admissos ad al-
loquium placide audiebat; futilia vero
sibi conquestos ratus, accedere ad Fra-
tres ipsorum, & obedientiam Præpositis
præstare jussit. Cum renuerent, inclu-
di eos, & honeste custodiri voluit, do-
nec eorum causa mature discussa esset,
cujus examen commisit Fratri Michaëli
Moinio ex eodem Ordine per Provin-
ciam Inquisitori. Redierunt omnes ad
obsequium exceptis viginti quinque, qui
contendebant Papam peccasse talia sta-
tuendo de vestibis, cellis, & horreis;
peccare etiam Fratres ejus declaratio-
nem sequentes; quia S. Francisci regula
esset eadem res ac evangelium, ideo-
que Papam non posse gratiam ejus fa-
cere. Papa Fratri Michaëli Moinio, ut
hos viginti quinque rebelles secundum
canones tractaret, imperavit per litte-
ras 8 Novembris datas, in quibus omnes
nominantur.

Sæcul. XIV.
A. C. 1317.

Bal. I. I.
Miscell.
p. 195.

Angelus Clarenus clari Fratres in-
ter Minores nominis tum pariter quæsi-
tus est. Cingulum in Marchia Anconi-
tana patriam habuit, & cognomen a cœ-
nobio, in quo suis cum discipulis diu
habitavit. De his ac de sua vivendi ra-
tione interrogatus reposuit ipsorum cœ-
tus sub Cœlestino V collecti caput fuisse
Fratrem Liberatum: se, ut huic succe-
deret, facile inductum esse per exactis-
simam

Vad. n. 16.
de script.
p. 22.

Sup. lib. 89.
§. 31.

Sæcul XIV firmam illius disciplinam: Papæ tamen
A.C. 1317. promptissime obsecuturum. Nihil con-
 tra motum est: atque Clarenfis congregatio floruit usque ad finem seculi decimi
 sexti, & ad Pontificatum Pii V.

§. XXXV.

Decretum: Sancta Romana.

*Extrav.
 Joan. S.
 Rom. de re-
 lig. dom.*

*Sup. lib. 89.
 §. 35.*

Clarenfes non erant soli, qui reparatio-
 ne disciplinæ per authoritatem Pa-
 pæ Coelestini firmata niterentur. Id do-
 cet Papæ Joannis sanctio, in qua sic
 loquitur: Quam plurimi homines profa-
 ni vulgo Fraticelli seu Fratres vitæ pau-
 peris, Beguini, Bizoqui vel aliter nuncu-
 pati versantur in Sicilia, in Italia, in Sa-
 luviorum agro, in provinciis Narbonen-
 si ac Tolosana, aliisque in locis; ubi
 audent novi Ordinis vestem gerere,
 conventicula agere, Ministros & Cu-
 stodes deligere, novas domos extruere,
 communiter eas incolere, ac publice
 mendicare, quasi hæc secta esset inter
 Ordines a Summa Sede approbatos.
 Multi eorum, impietatem ut tegant suam,
 se regulam S. Francisci ad litteram ob-
 servare asserunt, tametsi Ordinis Mini-
 stris Provincialibus Generalique nullam
 præstent obedientiam, habere se a Pa-
 pa Coelestino privilegium causantes.
 Verum, si exhibere id possent, nihil vale-
 ret,

Et sic

ret,

ret, cum Bonifacius VIII cuncta privilegia per illum Papam antecessorem suum collata infirmaverit.

Sæcul. XIV.
A.C. 1317.

Quidam eorum perhibent se hunc vestitum, & hunc vivendi modum accepisse ab Episcopis aliisque Præsulibus, qui carebant potestate tradendi eos contra inhibitionem concilii generalis (Lateranensis videlicet an. 1215 habiti) quod novos Ordines Religiosos interdixit. Alii se annumerant Ordini tertio S. Francisci seu Poenitentium: quamquam tertii Ordinis regula talem vitæ rationem non permittit. Et quia ii, qui sensa sui animi decisionibus Patrum antefecerunt, facile hallucinantur, multi eorum a catholica fide deflectunt, Ecclesiæ Sacramenta despiciunt, & alios errores magno numero disseminant. Hanc igitur sectam & hoc institutum damnamus, irrita declarantes omnia, quæ id professi fecerunt sub nomine Ordinis aut congregationis. Vetamus sub anathematis poena, ne hoc in statu diutius maneant: & eandem poenam decernimus in Episcopos cæterosque Præsules, qui his aliisque hominibus talem vitam ducendi copiam dabunt sine singulari consensu Summæ Sedis. Hæc sanctio edita 30 Dec. 1317 manifesto damnat tum Fratres Minores seditiosos, tum Fraticellos sive Bissoquos a Papis
priori-

Sæcul. XIV. prioribus jam condemnatos. Bis quoque
A.C. 1317. rum errores & crimina recensent au-
Sup. lib. 89. thores coævi; inter alios Alvarus Pela-
§. 55. gius ex Ordine Minorum, postea Episco-
De plantu pus Silvensis in Lusitania.
l. 2. c. 51.

§. XXXVI.

*Ordinis Grandimontani emen-
datio.*

Bal. to. 1.
p. 137. 157.
191.

Sup. lib. 62.
§. 7.

Magnæ Ordinis Grandimontani turbæ ac diffidia Papam Joannem permoverunt, ut prioratum Grandimontanum Ordinis sedem principem in abbatiam converteret. Sanxit, ut Abbatis electio ad Conventum spectaret; totus Ordo ad triginta novem prioratus conventu præditos reduceretur; hi fierent ex præcipuis domibus; Priores eligeret cœnobium, & confirmaret Abbas; reliquæ domus singulæ cuidam prioratui conjungerentur ac essent obnoxie: tribus pristinis Inspectoribus quartum addidit. Hæc instauratio facta est anno 1317, post principium Ordinis 241, si numerum ordiamur a recessu S. Stephani in solitudinem Murellinam, hanc enim adiit anno 1076.

§. XXXVII.

§. XXXVII.

Sæcul. XIV.
A.C. 1317.*Concilia Ravennense ac Silvanen-
tinum.*

Eodem anno 1317 Raynaldus Archiepiscopus Ravennensis Bononiæ concilium celebravit, cui aderant octo ejus Suffraganei, scilicet Hubertus Bononiæ, Frater Petrus Comacini, Petrus Fori Popilii, Joannes Cæsena, Guido Rhegii, Frater Simon Parmæ, Rimbaldus Fori Cornelii, & Guido Cerviæ Episcopi. Viginti duo canones ibi conditi 27 Oct. in fine concilii promulgati sunt: en illos, qui notatu digniores mihi videntur! Parochi per Patronos ecclesiasticos instituti spiritualia non administrent nisi post commissam sibi a proprio loci Episcopo curam animarum. Moventur querelæ, quod Clerum sua vita effræna & offendens oculos amictus in contumeliam adducat apud populum, & hunc stimulet ad usurpanda Ecclesiæ bona juraque: Quocirca prohibetur, ne Clerici arma gerant, ne ganeas intrent, ne suspectis hominibus tectum commendent: formaque & qualitas vestitus per partes eis præscribitur. Venatio prorsus interdicitur omnibus Religiosis. His inhibitionibus pondus ut addatur, Clericis

to 11. p. 1655

p. 1674.

cap. 2.

c. 4.

c. 17.

- Sæcul. XIV. ricis secularibus irrogantur mulctæ seu
 A.C. 1317. poenæ pecuniariæ, Religiosis opera poe-
 nalia. Clerum ex parte quadam cor-
 rumpebant laici, qui per importunas so-
 licitationes aut per potentiam, minas-
 que suas curabant in collegia & mona-
 steria recipi homines indignos sed co-
 gnatos amicosque suos. Malo medendi
 gratia Concilium vult in gremium Ec-
 clesiæ cujusquam, seu cathedralis illa,
 seu collegialis, seu Canonorum Re-
 gularium sit, aut in monasterium aliquod
 neminem cooptari præterquam consen-
 tiente proprio loci Episcopo, & in tem-
 plis cathedralibus æque ac collegialibus
 pro ratione proventus certum Canoni-
 corum cæterorumque Clericorum nume-
 rum designari, quem augere non liceat
 Episcopis. Æstimentur cujusvis Eccle-
 siæ bona, ut inspectionis sumptus & aliæ
 pensiones decerni queant.
- c. 5. 6.
- c. 8. Inter sacrum cum cantu seu solenne
 privata non fiant in eodem templo, ut
 evitetur motus ac strepitus illorum, qui
 eis adfuturi veniunt. Archypresbyteri
 cæterique Judices Episcopo inferiores
 non possunt quæstionem instituere in sub-
 jectos sibi Parochos aliosque Clericos.
- c. 11.
- c. 12.
- c. 13. Non absolvantur fœneratores, qui non
 per litteras autoritate publica confirma-
 tas præstant necessarias cautiones sa-
 tisfaciendi partibus læsis. Anathemate
 per
- c. 15.
- c. 18

per solum Papam tollendo devincti declarantur Judices profani, qui Clericos ob arma gesta vel aliam ob causam captos detinent, ac reddere Episcopo poscenti renuunt, aut non sine offensione publica inter tubarum tonitus remittunt ipsorum armis e collo pendentibus in ruborem datos. Eodem anno Papa, ne impunita manerent crimina, Regi Philippo Longo concesserat, ut ejus Ministri Clericos manifesto fontes, aut homicidii, mutilationis, aliorumve scelerum atrocium infamia publica flagrantes, quando metuendum esset effugium, quam modestissime comprehendi curarent, ac Judici ecclesiastico traderent. Qua in re Papa secutus est exemplum potestatis Philippo Audaci a Nicolao IV datae. Epistola Papæ Joannis scripta fuit 13 Aug. an. 1317: & hic videmus originem facti discriminis inter delictum commune atque casum, in quo locus est privilegio. Decreta hujus concilii Ravennensis sequitur constitutio mercedum, quas accipiant notarii seu scribæ fori ecclesiastici pro cunctis apographis ad ministerium suum spectantibus: & ista sumptuum æstimatio nos docet singulas sacrarum curiarum formulas tum temporis usitatas, quarum pars magna postmodo rescissa fuit.

Sæcul. XIV.
A.C. 1317.

Rayn. 1317.
n. 13.

Sup. lib. 87.
§. 21.

c. 24. p. 1676.

Sæcul. XIV.

A.C. 1318.

to. II. p. 1625

Sequente anno 1318 Robertus Curtiniacensis Remorum Archiepiscopus Silvanecti concilium habuit; cui intererant quatuor ejus Suffraganei, Joannes Bellovacii, Guido Tornaci, Petrus Silvanecti, ac Engerranus Tervæ Episcopi cum Oratoribus septem absentium, e quibus erat Petrus Latilius Episcopus Catalaunensis, ideoque plene purgatus. Id Concilium, ut bonorum ad Ecclesias pertinentium occupationes injustas reprimeret, jussit divinum officium omitti cunctis in locis aggressionis auctori obnoxiiis (hæc enim plerumque cadebat in Optimates) item in locis, ubi ageret iniquus possessor, sive inter Proceres esset sive non; & in loco, ubi detinerentur res ablatæ. Addebantur anathema & denunciationes; quasi talis violentiæ authores commoverent poenæ sacræ. Litteræ synodicæ dabantur 27 Martii an. 1317, scilicet 1318 ante Pascha, quod incidit in vigesimum tertium Aprilis.

§. XXXVIII.

Diececes novæ.

Interim Papa Joannes pergebat in Francia episcopatus instituere. A diœcesi Lemovicensi sejunxit urbem Tutelam, ubi vetus erat abbatia in honorem S. Martini

tini condita ineunte seculo octavo, ne- Sæcul. XIV.
 tiquam serius, si non prius. A Nor- A.C. 1318.
 mannis diruta prorsus deserta mansit, Bal. to. I.
 bona possidentibus Dominis profanis; p. 136.
 quorum ultimus fuit Ademarus Pro-Co- Mabil. An-
 mes Lemovicensis agri inferioris. Is nal.
 cœnobium redintegrare statuit, & con- l. 41. n. 86.
 sentiente Rege Radulpho tradidit S. O- l. 43. n. 25.
 doni Abbati Cluniacensi. Sic disciplina
 monastica secundum regulam S. Bene-
 dicti eo reducta est sub annum 930. Po-
 stremus Abbas Tutelensis erat Arnal- Gall. Chr.
 dus a S. Asterio, primus ibi Episcopus a to. 3. p. 1102.
 Papa factus anno 1318. Vaurum in Mab Annal.
 Lauracio Occitanix superioris tractu erat l. 15 n. 13.
 antiquum monasterium seculo septimo l. 69. n. 96.
 exstructum a S. Alano seu Elano Episco- Catel Lang.
 po, qui colitur 25 Nov. Isarnus Episco- p. 322.
 pus Tolosanus anno 1098 id cœnobium
 in sua diœcesi situm & S. Elani nomine
 nuncupatum Frotardo Abbati Thome-
 riensi reparandum dedit, quia per ne-
 gligentiam labefactum erat. Constitu-
 tus ibi prioratus est abbatix Thomerieni-
 obnoxius; & duravit usque ad annum
 1318: quo Papa Joannes illic Episcopi
 sedem fixit 22 Februarii, eque primum Gall. Chr.
 imposuit Rogerium Armeniacensem. to. 3. p. 1140.
 Eo- p. 738.
 dem die cathedram pontificiam posuit
 in parochiali S. Mauritiî templo Mirapi-
 cino, submititque metropoli Tolosanæ, Bal. to. I.
 cujus in diœcesi Mirapicum fuerat. Pri- p. 679.

Sæcul. XIV. A.C. 1318. mum huic urbi Episcopum decrevit Ray-
mundum Attonem Tolosanum Abbatem
ad S. Sernini.

Ibid. p. 138. In Hispania Papa Joannes mense Au-
gusto eodem anno 1318 provinciam Tar-
raconensem dividens conversæ in metro-
polim Cæsaraugustæ subjecit quinque
Suffraganeos ex undecim Tarraconi ob-
noxiiis; cui proin sex tantum reliquit.

Rayn. 1318. *n. 38.* Volebat etiam in Arragonia partiri dice-
ceses; sicut in Gallia fecerat. Sed Ar-
chiepiscopus Tarraconensis ei exposuit,
reditus illarum, si dividerentur, non suf-
fecturos esse ad sustinendam dignitatem
pontificiam.

§. XXXIX.

*Viri apostolici mittuntur in Tarta-
riam & Armeniam.*

Ragn. 1318. *n. 4.* *Sup. l. 90.* *§. 40.* *Bibl. Orient.* *p. 88. § 27.* Papa Joannes apud ethnicos quoque
dioceses novas instituit. Franco
Perusinus ex Ordine Prædicatorum Ev-
angelium promulgabat Persiæ subjectæ
Tartaris: ibique ac vicinis in locis ma-
gnus hominum numerus Christo adjun-
ctus erat. Id edoctus Papa urbem Sul-
taniam, quam Magnus Canus Aliaptus
pro sede sibi sua nuper condiderat, esse
civitatem, immo metropolim sacram vo-
luit: & primum ejus Archiepiscopum
renun-

renunciavit Fratrem Franconem: cui sex
 alios ejusdem Ordinis Fratres addidit ut
 Episcopos Suffraganeos, ac expeditio-
 nis apostolicæ adjutores. Diploma de-
 dit I Maji an. 1318. Non autem video,
 quo jure Papa se facere ex urbibus ci-
 vitates posse crediderit; aut quæ ne-
 cessitas postulaverit, ut eis hunc tribue-
 ret titulum: dummodo ita dignæ specta-
 tu fuerint, ut episcopatum non adduce-
 rent in contemptionem.

Sæcul. XIV.
 A.C. 1318.

Magnus Tartarorum Canus tunc tem-
 poris erat Abufaid Bahadur, qui anno
 1316 rebus humanis erepto suo patri A-
 liapto successerat undecim solum annos
 natus. De imperio Tartarico contem-
 debat cum eo Schachus seu Princeps Us-
 bechianus: cui Papa per epistolam 28
 Martii anno 1318 datam gratulatus de
 favore in Christianos, ut religionem ve-
 ram amplecteretur, suasit, orans, ut a-
 postolicos viros protegeret, ac revocaret
 factam ante triennium inhibitionem ne
 ad divinum officium pulsaretur æs cam-
 panum.

Bococ. Sup-
 plem. p. 4.
 Bibl. Orient.
 p. 32.
 Rayn. n. 2.

Eodem tempore scripsit Offino Regi
 Armeniæ, qui Episcopum & duos Equi-
 tes tanquam Legatos cum interprete ob-
 res magni momenti ad eum miserat.
 Cum nostra in aula essent, ajebat Papa,
 comperimus Armenos quanquam de

Id. n. 3.

Sæcul. XIV.
A.C. 1318.

Christianorum nomine gloriantes in nonnullis fidei dogmatibus & in quibusdam ceremoniis discrepare a Romana Ecclesia. Itaque accitis in conclave nostrum Legatis tuis fidem ac ceremonias nostras privatim per interpretem exposuimus. Interrogatus dein Episcopus rotunde dixit eandem esse suam tuamque ac tibi subjectorum fidem. De ritibus fatebatur in Armenia Sacerdotes simplices conferre Sacramentum Confirmationis, & consecrare oleum ad Extremam Unctionem: etsi apud nos utrumque sit Episcopo reservatum. Adjunxit, hoc eos non facere per contemptum, sed ex ignorantia & simplicitate: suamque professionem fidei nobis scripto tradidit.

Rayn. 1267.
n. 75.

Sup. lib. 85.
S. 55.

Tum Papa Joannes protulit fidei professionem Romanam, quæ ad verbum eadem erat ac illa, quam Clemens IV ad Michaëlem Palæologum miserat anno 1267. Notanda ibi censeo hæc verba: Animæ, quæ hoc ex orbe abeunt ab omni peccato puræ, mox in cœlum recipiuntur. Forsitan ea non posuisset Papa Joannes, si hanc confessionem ipse confecisset. Epistolam dabat 29 Aprilis; ac similem misit ad Catholicum seu Patriarcham Armenorum, & ad Præfules ei obnoxios. In literis ad Regem statim memorabat Legatos ob causas alias

lias venisse, ac mentionem concordiae Sæcul. XIV.
cum Romana Ecclesia accessisse tantum. A.C. 1318.

Illæ causæ aliæ contingebant stimulos
Occidentis Principibus adhibendos, ut
Orientem adirent Syriæ recuperandæ
gratia. Unde suspicamur, hanc reconci- Rayn. 1317.
liationem haud fuisse magis seriam, quam n. 35.
tot alias. Nam Armeni suas consue-
tudines nequiquam mutarunt vel in mi-
nisterio Confirmationis, vel in consecran-
do oleo infirmorum.

§. XL.

Conjuratio contra Papam.
Magia.

Jam dudum erant conflatae conspiratio-
nes in Papam: sic docet mandatum
anno 1317 injunctum Gaillardo Rejensi
Episcopo, ac Petro Despresio postea Car- Ibid. n. 51.
dinali, ut inquirerent in Petrum Arti-
gium choro Pictaviensi & sacello Pa-
pæ præfectum, discordiam ipsum inter
& Cardinales molitum. Cum eum car-
ceri addixisset, compererat plura malæ
hominis vitæ peculiaria, quæ antea ne-
scierat. Deinde ob paratum sibi vene-
num de antidotis saluti providit suæ, & n. 52.
ad Carolum Marchiæ Comitem Gallo-
rum Regis fratrem ita scripsit: Quidam
perfidi, ut scias, & omne ponas dubium,

Sæcul. XIV.
A.C. 1318.

contra nos & nonnullos nostrorum Fratrum Cardinalium conjurati potiones ac imagines præpararunt ad perniciem nostram, quam effectam dandi occasiones sæpe quæsierunt. Sed Deus nos servavit incolumes. Dabat 27 Julii.

n. 53.

Quinque abhinc menses nimirum 27 Februarii Bartholomæum Foro-Juliensem Episcopum, suum hac in sede successorem, ac Petrum Tisserium Doctorem Juris Pontificii, postea Cardinalem, hos in veneficos quæstionem instituere jusserrat per litteras, quarum hæc erat summa: Ut audivimus, Joannes Lemovicensis, Jacobus dictus Brabantinus, Joannes Damantius medicus, & nonnulli alii per curiositatem execrandam se ad necromantiam aliasque artes magicas applicant, quarum libros habent: sæpe usi sunt speculis & imaginibus ex abominando ritu suo consecratis: sæpe stantes intra circulos per cantiones suas invocarunt malos spiritus, ut homines interimerent, aut eis immitterent morbos, qui eisdem mortem accelerarent. Interdum diabolos speculis, circulisque, aut annulis inclusere, ut eos de præteritis ac futuris interrogarent, acturi vates postea. Quam plurima ejusmodi experimenta fecerunt; nec dubitant affirmare, se posse non potibus tantum & cibis, sed solis etiam verbis omne morborum

rum

rum genus depellere, prorogare vitam vel imminuere, aut prorsus eripere.

Sæcul. XIV.
A. C. 1318.

Papa 22 Apr. 1317 Episcopo Rejensi, eidem Petro Tisserio, Petro Despresio, duobusque aliis, ut conpirationem contra se & Cardinales factam perquirent, mandatum dedit; in quo ait: Paravere venenum nobis & quibusdam Cardinalibus: nec id nobis præbendi occasionem nacti, cereas imagines sub nostris nominibus confici curarunt, quas inter magicos cantus ac invocationes dæmonum pungendo vitam appeterent nostram. At Deus nos esse salvos, ac tres illarum imaginum nobis tradi voluit.

Cantionum similium descriptionem cernimus in epistola, quam tribus post annis ad Inquisitorem Carcassonensem Guilielmus Godinus Cardinalis Episcopus Sabinensis hunc in modum scripsit: Papa te jubet inquirere in illos, qui dæmonibus sacrificant, eos adorant, eis clientium fidem ac obsequium scripto, vel per aliud quidquam promittunt; qui pactiones cum eis expressas faciunt; qui effigiem aut aliam rem formant, ut dæmonem obstringant sibi, aut eum invocando maleficium perpetrent; qui baptisate abutuntur imagines e cera aliave materia cum invocatione dæmonum aspergunt aqua; qui Hostiam consecra-

Rayn. 1320.
n. 31.

Sæcul. XIV. tam vel alia Sacramenta adhibent ad
A. C. 1318. præstigijs. Hos omnes perquires agen-
do cum Præsulibus, quod agis in mate-
ria hæresis: nam Papa tibi potestatem
facit. Dabat Avenione 22 Aug. 1320.

Multi effectus naturæ naturam supe-
rare tum temporis videbantur ob igno-
rantiam Physices: & quia per fidem con-
stat Deum crebro permisisse, ut dæmo-
nes hominibus imponerent per prodi-
gia, vel modis extraordinariis nocerent;
sine rei examine pro minime dubio ha-
bebatur dari magicam artem certasque
regulas detegendi secreta aliqua, & in-
ferendi quædam mala per dæmones,
quasi Deus non semper habuisset potesta-
tem permittendi ea vel impediendi:
aut quasi comprobasset pacta cum spiriti-
bus malis inita. Attentior creditæ ma-
giæ discussio nihil deprehendit nisi ve-
nificia cum superstitionibus & dolis
conjuncta.

§. XLI.

*Condemnatur Hugo Geraldus Cadur-
censis Episcopus.*

*Baluz. vit.
l. 2. p. 6. to. I.
p. 737.*

Inter illos, qui Papæ insidias struxisse di-
cebantur, eminebat Hugo Geraldus E-
piscopus Cadurcensis. Fuerat Lemovi-
censis Canonicus ac Præpositus facelli
Papæ

Papæ Clementis V ab anno 1305; po-
 stea Præfectus chori Ecclesiæ Petroco-
 ricensis. Iredinus in diœcesi Lemovicen-
 si Decanus, Algianus in diœcesi Rotho-
 magensi Archidiaconus, & supplicum li-
 bellorum Magister apud Papam: qui ei
 plura commiserat negotia; denique an-
 no 1312 episcopatum Cadurcensem in
 Romana curia vacantem contulit, illum-
 que commendavit Regi Philippo Pulchro.
 Hugo magnæ curæ habuit Ecclesiæ
 suæ bona alienata, & a Papa Clemente
 plures immunitates obtinuit ac privi-
 legia. Sed Papa Joannes delatis ad se
 civium Cadurcensium de illo querimo-
 niis, per mandatum 26 Apr. 1318 scri-
 ptum Rejorum & Attrebatii Episcopos
 ejus rationem agendi perquisitum misit,
 eumque 18 Maji condemnavit per sen-
 tentiam, cujus hæc erat summa:

Post examen actionis institutæ con-
 tra Hugonem Geraldum quondam E-
 piscopum Cadurcensem vidimus eum ob-
 replisse ad episcopatum per prensationem
 ac mercatum sacrilegum. Hæc vitu-
 peratio videtur etiam contingere Papam
 Clementem, cui Hugo mox primo e-
 piscopatus sui anno decies mille flore-
 nos aureos dono dedit; & hoc perbene-
 novit resarcire sibi per pensionem Clero
 suæ diœceseos imperatam. Sententia
 continetur: Erga Summam Sedem
 ani-

Sæcul. XIV.
 A. C. 1318.

Lacroix
 epis. Cahor.
 p. 180.

C. un. Extr.
 Com. un. de
 pæn.

Lacroix
 p. 181.

Sæcul. XIV.
A.C. 1318.

animum ingratum exhibens contempsit appellationes; prohibuit, ne ministri sui earum rationem ducerent; provocantes in carcerem misit, vel privavit beneficiis. Interdum jam contulit beneficia vacatura, vias illicitas ad vacationem aperiens. Sibi subjectos durissime habuit per vim aut dolum nimias pecuniæ summas ab eis nomine benigni subsidii exigendo, ac repugnantes premendo suscitatis contra ipsos calumniis, litibus, aliisque vexationibus. Sæpe beneficia illis, quos Patroni ad ea nominaverant, denegavit, nisi antea certam pecuniã, eamque non modicam ab ipsis acciperet.

Ad ejus mores & vitam quod attinet, a suscepto episcopatu perstitit in lasciva cum foeminis consuetudine. Denique nullam emendationis spem in eo cernimus. Quas ob causas aliaque crimina de consilio omnium nostrorum fratrum Cardinalium dignitate tam sacerdotali quam pontificia exutum ad carcerem perpetuum condemnavimus, ubi debitam Deo expiationem faciat. Sententia nihil ultra memorat. Sed Bernardus Gujonus scriptor coævus addit Papam Hugoni Geraldo ademisse cuncta ornamenta pontificia, nempe anulum, infulam, trabeam, tunicam lineam strictiorem, atque pileum quadratum, ac reliquis-

op. Baluz.
p. 154.

liquisse simplicem Clericatus vestem. Sæcul. XIV. A.C. 1318.
 Tum per Cardinalem Episcopum Tusculanum ex forma Juris exauguratus, & foro profano traditus est: cujus ex judicio palam raptatus, de aliqua parte corporis detracta cute combustus tandem fuit sequente mense Julio, quia, ut agebant, Papæ necem machinatus fuerat. Hæc sunt Bernardi Gujoni verba. Ju. Baluz. not. p. 737.
 Juxta profanus, qui hoc sanxit supplicium, erat Arnaldus Triannius Papæ nepos ac Præfectus aulæ.

§. XLII.

Litteræ apostolicæ: Gloriosam Ecclesiam.

Cum Fratres Minores schismatici peculiarem sibi Ministrum Generalem elegerent, ac plures spargerent errores, Papa Joannes sanctionem edidit cunctis inscriptam Episcopis, cui dant initium hæc voces: *Gloriosam Ecclesiam.* Ibi posteaquam historiam seditionis Fratrum Spiritualium ita se nominantium, ac remedia a Nicolao IV & Clemente V adhibita summam exposuerat, adjunxit: In Siciliam delati sublata prorsus unitate Ordinis, Henricum Cebensem hujus desertorem, & infra eum Ministros Provinciales, Custodesque ac Moderatores

Pest. Emer. Litt. apost. p. 58. Bullar. Jo. XXII. Const. 3.

Rayn. 1318. n. 45. v. Vading. eod. n. 8.

Sæcul. XIV.
A C. 1318.

tores sibi præfecerunt: suscipiunt tiro-
nes: deligunt verbi divini præcones, ac
pœnitentiæ ministros, quos ad ob-
eunda ipsorum munera mittunt: nova
erigunt cœnobia: & ut per religionis
speciem sibi auctoritatem colligant, ve-
stes arctas, breves, obsoletas & ridiculas
parvis cum capitiis assumpsere, has con-
gruere cum regula S. Francisci, & hujus
Ordinem in se solis consistere perhi-
bentes. Ex schismate autem in hære-
sim lapsi errores disseminant. Inquiunt
enim I: Duæ sunt Ecclesiæ: mollem al-
teram, opibus affluentem, deliciis im-
mersam, criminibus inquinatam Papæ
cæterique Præsules gubernant: altera est
spiritualis, ornata virtutibus, frugalis,
pauper: hæc constat ex nobis atque no-
stris sectatoribus: hanc nos regimus tan-
quam maxime spirituales. II. Sacerdo-
tes ac reliqui Ecclesiæ Ministri nullam
habent facultatem ferendi sententias,
administrandi Sacramenta, vel docendi
populos: potestas ecclesiastica in nobis
solis residet. III. Jurare nullo in casu
licet: est peccatum letale. IV. Sacer-
dotes quanquam legitime inaugurati per
crimen amittunt potestatem consecran-
di & conferendi Sacramenta. V. No-
stra ætate ac in nobis solis impletum est
Christi Evangelium: antehac abscondi-
tum erat, aut extinctum potius.

Omnes

Omnes hos errores summatim confutat Papa, per eos renovari antiquas hæreses demonstrans: tum addit: Feruntur multas alias ineptias contra Sacramentum matrimonii, de fine mundi, & adventu Antichristi quasi propinquo effundere. At cum illæ propositiones nec ratione, nec autoritate nitantur, ex se ipsis concidunt, nec merentur refelli: sufficit eas condemnare. Itaque ut hi miseri ad bonam redeant frugem, aut saltem ne corrumpant alios, rogatus a nobis Siciliae Rex Fridericus iussit expulsos hac ex insula ad Præsides Ordinis remitti. Sed rebelles subduxit fuga: quibusdam latibulum præbuit Sicilia: aliis inter ethnicos dispersis promulgandæ iisdem fidei nomen serviit. Quapropter præcipimus, & vos omnes hortamur, ut ne Henricum Sebensem, aut alios falsos Fratres perfugio Siciliae usos ope, consilio, aut favore ullo dignemini; sed contra, ut captos Præsidibus Ordinis Minorum remittatis pro suis meritis puniendos. Dabat 23 Jan. 1318.

Sæcul. XIV.

A.C. 1318.

§. XLIII.

Fratres Minores Massiliæ combusti.

Ordinis Minister Generalis Michaël Cæsenas diploma: *Quorundam exigit executione daturus obsistentes sibi potissimum*

Sæcul. XIV.
A. C. 1318.

Baluz. l. I.
Miscell.
p. 198.

simum habuit quatuor Religiosos, Joannem Barranum Tolosatem, Deodatum Michaëlem, Guilielmum Saltonum, Pontiumque Rupium Narbonensem, qui coram illo pertinaciter contendebant Papæ Joanni deesse potestatem præcipiendi ea, quæ diploma contineret, seque non teneri hoc exequi præsertim in deponendo singulari vestitu suo, & in assumendo alio ad arbitrium Ministri Generalis, neque huic obedire vel in reservando frumento, vino, aliaque penu, vel in reliquis. Hanc Papæ sanctionem adversari consilio Evangelico, suoque voto perfectæ paupertatis. Pater Generalis eam quatuor Fratrum declarationem litteris consignari jussit, eosque ad Fratrem Michaëlem Moinium ejusdem Ordinis Religiosum, per Provinciam Inquisitorem misit cum mandato, ut quæstionem de illis haberet usque ad damnationem ac pœnas.

Inquisitor ex forma Juris eos interrogavit, an persisterent in responsis coram Patre Generali redditis? Negabant se velle quidquam eorum retexere, aut parere præcepto de mutatione vestis ac de cæteris; quia id facere nequirent salva voti religione. Addebant se usque ad diem Judicii staturos reclamationibus appellationibusque a se factis contra imperia sibi Papæ nomine significata a Frat-
tre

tre Stephano Alberto per agrum Salu- Sæcul. XIV.
 viorum Ministro Provinciali. Inquisitor A C. 1318.
 eis exposuit has reclamaciones contine-
 re manifestos errores contra Ecclesiæ
 auctoritatem primatúmque Sedis apo-
 stolicæ, ac Religiosorum regulas neu-
 tiquam æquandas esse cum Evangelio:
 cum omnes suam vim acceperint ab au-
 thoritate Summæ Sedis; quæ proin ex-
 plicare illas, mutare, ac rescindere pro
 arbitrio possent suo.

Quatuor Fratres, ut errores suos de-
 ponerent, hortatus sæpius Inquisitor con-
 sultuit plures Episcopos ac Theologiæ
 Doctores: qui cuncti judicabant proposi-
 tiones horum Fratrum esse hæreses, at-
 que in illis obfirmatos haberi pro hære-
 ticus debere. Raymundus Massiliensis
 Episcopus rogatu Inquisitoris etiam ten-
 tavit amice persuadere Fratribus, ut er-
 rores agnoscerent suos. Inquisitor insu-
 per curavit, ut Cardinales quidam eis
 testarentur Papam in senatu publico legi
 jussisse quæstionem de ipsis habitam
 una cum ipsorum confessionibus coram
 Patre Ordinis Generali Michaëli Cæse-
 nate factis; & viva voce illas declarasse
 hæreticas, ipsosque ut tales conde-
 mnandos. Denique his quatuor Religio-
 sis in contumacia sua perstantibus Inqui-
 sitor septimam Maji præstituit, qua judi-

Hist. Eccles. Tom. XXIII.

K cium

Sæcul. XIV
A. C. 1318

cium fixum audirent ante tertiam canonicam seu nonam matutinam.

Hac igitur die sententiam suam de scripto pronuncians quatuor Fratres Joannem, Deodatum, Guilielmum, & Pontium declaravit hæreticos ac defensores noxiorum dogmatum, ideoque exaugurandos, & tribunali profano permittendos judicavit; sub anathematis poena prohibens, nequis hominum eosdem defenderet errores. Adjunxit: Scimus eos manasse ex doctrina inserta scriptis Fratris Petri Joannis Olivæ in Apocalypsim, ab universo Minorum Ordine de sententia plurium Doctorum Theologiæ ad ignem condemnatis; & Papam hæc scripta quibusdam Cardinalibus Doctoribusque examinanda dedisse. Quapropter interdiximus, nequis cujuscunque status, donec Papa rem hanc decidat, dicto Petro Joanni veluti Sancto, aut viro, qui agnoscat catholicus, ullum honorem habeat.

Præterea, cum Bernardus Aspenfis frater ejusdem Ordinis, ut certo novimus, asseruerit Papam non habuisse potestatem statuendi, quæ sanctio contineret, de horreis & cellis, nec illi hac ex parte obtemperandum esse; nostroque jussu captus hunc errorem ejurare noluerit, damnamus eum, ut exauguratus penitus,

tus, & in perpetuum muro cinctus, supra vestem duas nunquamnon cruces flavas, ad pectus alteram, alteram inter humeros gerat, alioquin tradendus Magistratui civili tanquam pertinax in errore.

Sæcul. XIV.

A. C. 1318.

Hæc sententia sic pronunciata fuit Massiliæ in coemeterio Agurtino Nostræ Dominæ anno 1318, indictione prima, 7 Maji præsentibus Raymundo Massiliæ, ac Descoto Convenarum Episcopis, duobus Abbatibus, quatuor urbis Ordinum Mendicantium Præsidibus, plurimisque testibus aliis. Mox Inquisitor Episcopum Massiliensem submisit orabat, ut exauguraret quatuor fratres hæreticos. Is cum annuisset, illico amictus veluti ad conferendos ordines, præparato altari, damnatos quasi ad functionem ordinum vestitos ad se adduci jussit. Joannes, Deodatus, & Guilielmus erant Sacerdotes, Pontius tantum Diaconus. Monebat eos etiam tum Episcopus, ut recantarent errores suos: ac renuentes canonico ritu singulos exauguravit quovis ordine, beneficio ac privilegio clericali privans: tum capita eorum ita tonderi voluit; ut Clericatus signum restaret nullum.

Tandem profano relicto judicio corripuere Raymundus Villanovanus Eques Massiliæ Tribunus, ac Rogerius a S. Martino

K 2

tino

Sæcul. XIV. tino Pro - Tribunus : quos Episcopus &
 A.C. 1318. Inquisitor rogabant, ut illorum vitæ par-
 cerent. At cum hæ preces sint so-
 lum consueta formula Inquisitionis, Tri-
 bunus ad rogam condempnatos comburi
 jussit eodem die proximo ante Apparitio-
 nem S. Michaëlis. Secta eos sua coluit
 velut Martyres.

Baluz. to. I.
 p. 117. 693.

Kayn. 1318.
 n. 53.

Emerit. di-
 rect. p. 283.

D, 328.

§. XLIV.

Ordo Christi in Lusitania.

Dionysius Lusitaniæ Rex Joannem Pe-
 trum Peresium Canonicum Conim-
 bricensem, ac Joannem Laurentium Vi-
 rum nobilem tanquam Procuratores suos
 misit, qui Papam inducerent ad erigen-
 dum novum Ordinem militarem. An-
 nuens is hunc sub nomine militiæ Chri-
 sti in Lusitania & Algarbia instituit ad
 Christianam fidem tuendam contra Sa-
 racenos ibi versantes, voluitque Magi-
 strum Ordinis Castellum Marinum dice-
 ceseos Silvensis incolere; Equites bona
 omnia, quæ ad Templarios utroque in
 regno spectaverant, possidere, regulam
 Cisterciensem secundum Calatravensia
 statuta sequi, Alcobaciano Ulyssipponen-
 sis dioceseos Abbati tanquam Inspectori
 Correctorique obnoxios esse, ac eidem ut
 Ecclesiæ Romanæ Vicario, sicut etiam
 Lusitaniæ Regi Magistrum Ordinis fidem
 ac

Baluz. to. I.
 p. 741.

p. 159.

ac obsequium jurare. Hæc sunt, quæ
 continet diploma 14 Martii anno 1319
 editum : & quinto sequentis Maji Rex
 Dionysius Irenopoli agens hoc institutum
 per suas litteras confirmavit. Anno
 priore Papa eidem Regi Sacras reliquias
 miserat; & ab eo quater mille monetas
 aureas dono accepit.

Sæcul. XIV.
 A.C. 1319.

Rayn. 1318.
 n. 40.

§. XLV.

*Papa rogatur, ut Poloniam denuo
 regnum faciat.*

Polonia carebat Rege per annos du-
 centos quadraginta; nimirum ex quo
 Boleslaus Crudelis ejus Rex quartus
 commune odium in se converterat per
 cædem S. Stanislai Episcopi Cracovien-
 sis. Papa Gregorius VII illum de fastigio
 detractum, & subjectos ab ejus domi-
 natu liberos declaravit: consurrexerunt
 in eum Proceres: & in Carinthia vitam
 posuit ab omnibus derelictus. Polonia
 recidit sub ditionem Ducum, in qua fue-
 rat ante Boleslaum suum Regem primum:
 atque per hanc partitionem supremæ au-
 thoritatis incisos sibi nervos sensit. An-
 no 1316 Ladislaus Loctecius Cracoviæ
 Dux per Geruardum Uladislaviensem E-
 piscopum Legatum suum oravit, ut Papa
 in ipsius gratiam dignitatem regiam in-

Sup. lib. 62.

§. 62.

Longin l. 3.

p. 295. edit.

1711.

Lib. 9. p. 959.

Sæcul. XIV. stauraret, eo quod plerosque ducatus Po-
 A. C. 1319. loniæ per possessionem suam junxisset i-
 terum, & magis par foret obsistendo vi-
 ribus vicinorum in Poloniam incurfan-
 tium, præsertim Equitum Borussiæ, qui
 nuper Pomeraniam occupassent.

Hi Avenionem pariter procuratores,
 qui coram Papa causam ipsorum agerent,
 & insuper ad Bohemiæ Regem oratores
 miserunt, qui eum impellerent, ut sua
 ad Poloniam jura curaret. Is erat
 Joannes Luxemburgius, filius Imperato-
 ris Henrici VII anno 1310 in Bohemiæ
 solium evectus ob suum conjugium cum
 Elisabetha regni hærede, filia Vences-
 lai, qui electus Rex Poloniæ, atque co-
 ronatus fuerat an. 1300. Joannes igitur
 Rex Bohemiæ per Legatos suos se A-
 venione opposuit postulato Ducis Ladis-
 lai. Controversia inter hos duos Prin-
 cipes diu durabat in Romana curia:
 tandemque Papa Joannes de litis ap-
 pendice duntaxat decretum interposuit
 per litteras Archiepiscopo Gnesnans &
 Suffraganeis ejus scriptas in hanc sen-
 tentiam :

Venerabilis Frater noster Geruardus
 Episcopus Uladislaviensis vestro ac totius
 Polonicæ nationis nomine ad nos mis-
 sus epistolas nobis vestras tradidit. Ut
 scribitis, olim mortuo illius temporis
 Rege

Bern. Guid.
ap. Rayn.
 1310. n. 1.
Long. p. 895.

p. 965.
Rayn. 1319.
 n. 2.

Rege Poloniam turbarunt seditiones ac ^{Sæcul. XIV.} bella civilia. Hic proin Rex, ^{A. C. 1319.} cuius nomen haud exprimitur, fuit Boleslaus II dictus Crudelis. Litteræ continuantur: Poloniam infestam reddiderunt etiam incurfantes Tartari, Lithuani, Ruffi, alique ethnici, qui Polonos recentes Ecclesiæ alumnos in vincula coniectos ad cultum falforum Numinum redire cogebant; ac præterea in occupatis regionibus affligebant Clerum ac monachos, vertebant templa & cœnobia in sua receptacula, vel diruta in solitudinem redigebant. Quocirca Poloniæ jacturam non refarciendam timebatis, nisi celeriter illi provideret Summa Sedes, cui proxime subjecta est, atque in submissionis signum quotannis censum pendit, quem S. Petri denarium vocat. Has ob causas petebatis Regem, ac proponebatis nobis Ladislaum Cracoviæ, Sandomiræ, Siradiæ, Lanciciæ, Cujaviæque Ducem, tanquam cunctis dotibus necessariis instructum.

Postulationibus vestris benevolas aures præbuimus. At postea Legati Regis Bohemiæ nobis exposuerunt Poloniam ipsius esse; quod in tempore ac loco demonstraturos se spondebant, orantes, ut ne Ducem Ladislaum altius evehemus. Episcopus Legatus vester contra instabat contendens Regem Bo-

Sæcul. XIV.
A. C. 1319. hemiæ nullum habere jus ad Poloniam, sed hanc pertinere, ad Ladislaum tanquam hæredem naturalem per legitimam successionem. Itaque ut suum cuique jus conservaremus, petitiæ dignitatis collationem modo quidem omittendam duximus. Dabat 20 Aug. 1319.

§. XLVI.

*Belli sacri propositum inutile.**Rayn. n. 19.*

Reges Franciæ Angliæque magnum monstrabant desiderium transeundi ad terram sacram, ut votum persolverent suum. Sed Papa eis exposuit non favere tempus. Vide, quomodo scripserit Regi Eduardo! Priusquam cogites iter transmarinum, vellemus, ut pacem probe firmasses in regno & conscientia tua, ita, ut nihil objiceret tibi, quod Deum offenderet aut proximum. Nimirum magnopere discrepabat a Proceribus suo agendi modo neutiquam contentis. Dabat 25 Maji.

Regi Philippo respondit in hanc sententiam: Pax tale ad molimen necessaria relegata propemodum est ab orbe Christiano. Anglia & Scotia mutuo flagrant odio. Germaniæ Principes inter se bellum gerunt. Siciliæ ac Trinacriæ Reges tantum breves inducias agunt
ad

ad pacem male affecti. Cypri & Arme-
 niæ Reges continua suspicio ac diffiden-
 tia sejunctos tenet. Hispaniæ Regibus
 satis negotii facessit finium suorum de-
 fensio contra regnum Granatense. Lom-
 bardiaæ urbes altera alteram impugnant,
 intestinis discordiis scissæ, odiis & factio-
 nibus plenæ: regio scatet tyrannis obe-
 dientiam detrectantes ferro & igni exa-
 gitantibus. Genua tam celebris tam-
 que accommoda itineri transmarino his
 dissidiis & ipsa vastata jacet, ac omni pæ-
 ne auxilio destituta. Mare in illis locis
 navigari nequit: viæ terrestres non sunt
 liberæ: demum hæ oræ omnes impedi-
 re magis quam promovere molimen
 possunt. Adhæc reputa tecum misera-
 bilem statum Ordinis Hospitalarii, cui
 ruina impendet; cum supra trecenta se-
 xaginta millia florenorum duabus solum
 societatibus debeat: & hic tamen Or-
 do erat, in quo plurimum opis fore me-
 rito sperabamus. Et postea: Hæ con-
 siderationes facient, ut tempus itineris
 transmarini nunc quidem procul ab-
 esse videas. Si hoc nihilofecius velis su-
 scipere, perpende, quos sumptus postu-
 let, & quænam subsidia huc ferri queant
 sine tentatione rei, quæ vires humanas
 non minus superet quam olim. Scripsit
 29 Nov. 1318.

sæcul. XIV.
 A. C. 1319.

K 5

§. XLVII.

Sæcul. XIV.
A. C. 1319.

§. XLVII.

*Isnardus Patriarcha Antiochenus
exauthoratur.*

Sup. 191.
S. 28.

Rayn. 1319.
n. 8.
Bal. Misc.
20.6. p. 445.

p. 448.

p. 451.

Inter illos, qui Lombardiæ turbas fovebant, erat quidam Præsul, in quo Papa Clemens V magnam posuerat fiduciam, nempe Isnardus Antiochiæ Patriarcha dictus, sedisque Ticinensis Administrator ex Ordine Prædicatorum. Partes Gibellinorum secutus Ticinum patriam suam a Guelforum partibus avertit: quod edoctus Papa Joannes in eum inquirere jussit duos Cardinales Guiliel- num Presbyterum de S. Cyriaco, ac Bertrandum Diaconum de S. Maria in Equiriis. Inquisitionem finitam Cardinales ad Papam jam relaturi erant; cum is nova comperit facta: de quibus Isnardum accersitum ipse interrogans, testem produxit cursorem quendam interceptum una cum illius epistola. Ita convictus plurium criminum Isnardus jurare cogebatur se Romana e curia sine permisso Papæ non exiturum.

Verum quia purgare se non poterat, urgentibus conscientiae stimulis profana indutus veste clam aufugit sine Ordinis focio, sine libro precum horariarum vel liturgiæ sacræ. En præcipua, quorum argue-

arguebatur, crimina! In Italia, præsertim **Sæcul. XIV.**
 Ticini ac per dioecesim fautores **Eccl. A. C. 1319.**
 clesie Romanæ crudeliter infectando se
 reddidit affinem homicidiis, sacrilegiis,
 incendiis, ac direptionibus. **p. 446.**
 Speciatim, **p. 452.**
 cum quoddam Ticinensis Ecclesie ca-
 strum obsideret, in fronte copiarum ver-
 fans, captum Sacerdotem Alquerinum
 nomine videbat in templum duci. So-
 lo imperio eum liberare a periculo mor-
 tis poterat ac debebat ob immunitatem
 templi, in quod is raptus fuerat. Ma-
 nibus tamen, brachiis, ac pedibus viri cu-
 tem detrahi, quanquam sat propinquus
 erat, ut lamentantem audiret, ac denique
 vitam misero auferri patiebatur. Qua
 de re postmodo ex forma Juris interro-
 gatus in responsis suis non sibi constitit,
 ac pejeravit. In quibusdam Ecclesie
 Ticinensis arcibus indulgebat coram se
 clamantium verbis: *Moriantur Guelfi!*
 Cum ejusdem sedis administrationem ac-
 ciperet, Ecclesie Romanæ fautores
 regebant urbem; in qua ortam postea se-
 ditionem perosi cives aliqui dicebant spe-
 randum esse auxilium Roberti Siciliæ
 Regis. Tum Isnardus pontificio ritu sa-
 cris operans sermonem habuit; in quo
 aiebat perimendos esse hujus spei autho-
 res cunctos, seque absolutionem largiri
 omnibus, qui eis malefacerent.

Papa

Sæcul. XIV.

A. C. 1320.

Rayn. 1320.

n. 19.

Vading.

1320. n. 7.

Et Regest.

n. 92.

Papa eum fugisse audiens contumacem declaravit ex formula, tandemque per sententiam decretoriam 30 Jul. 1319 scriptam exauthoratum Patriarchæ, Episcopi, Sacerdotis, & Clerici functione qualibet, quin etiam piorum cœtu exclusit. At Isnardus nulla iudicii hujus ratione habita Ticinum reversus Episcopi munia obire, ut antea, & ejusdem Ecclesiæ proventibus frui pergebat, Patriarchæ titulum semper adscribens sibi. Nec debuisse Papam, nec potuisse ita secum agere, sibi que haud observandam ejus sententiam esse perhibebat, adjungens dicta plura in illum injuriosa, & ad impugnandam summæ potestatis plenitudinem tendentia. Bertrandus Pojetus Cardinalis Presbyter de S. Marcellino Papæ Legatus in Italia hoc testatur in epistola ad Episcopos Astensem ac Novarinum, & ad Inquisitores Superioris Lombardiæ, quibus præcipit, ut Isnardum carceri addicant tanquam schismaticum ac suspectum de hæresi. Dabat 12 Oct. 1320: Legati vero munus acceperat 2 Junii eodem anno. Inquisitores tam bene partes implebant suas, ut ille paulo post captus bona sub custodia ad Papam mitteretur poenis meritis afficiendus. Sic jussus erat Joannes Beccarius Frater Minor, cui Legatus Ticinensis Ecclesiæ administrationem commiserat,

miserat, a Papa confirmatam per diploma 17 Augusti editum.

Sæcul. XIV.

A. C. 1320.

§. XLVIII.

Ordo Montis Oliveti.

Illa ætas novum Italiae dedit Ordinem Religiosum. Senis agebat celeberrimus Juris civilis Doctor Joannes Ptolomæus nobili ortus genere. Quodam die cum publice fungi suo munere deberet, oculis repente captus SS. Virginis opem implorabat spondens, si voti compos fieret, se relictis bonis omnibus vitam reliquam ejus servitio consecraturum. Sanatus ommissa doctrina, ob quam ingens auditorum numerus confluxerat, quid sibi contigisset, retulit, ac de contemptu rerum fluxarum nervosum habuit sermonem. Ut promisso staret, in vili amictu egressus ex urbe locum, qui Mons Oliveti dicebatur, adiit cum duobus aliis nobilibus Viris Senensibus Patritio de Patritiis, & Ambrosio Piccolominio. Ibi condidere sacellum & cellulas; atque Joannes, qui nomen Bernardi sumpsit, huc bona donavit sua.

Ferrav. 22.

Aug.

Quia in dies novi adveniebant discipuli, quorundam invidia illos velut hæreticos detulit ad Papam Joannem: qui eos Avenionem ad se accivit. Cum ii, quos Bernardus miserat, Papæ totam

Sæcul. XIV. tam vitæ suæ rationem exposuissent, in-
A.C. 1320. fontes judicavit, & ad Episcopum Areti-
 num, cujus in dioecesi Mons Oliveti
 erat, remisit, ut is congregationem il-
 lorum approbaret, eisque regulam præ-
 scriberet. *Ughell. to. I.* Episcopus Aretinus Guido
 p. 473. Tarlatus Restaurum Sacerdotem jussit
 locum construendo cœnobio maxime i-
 doneum designare, ibi crucem defige-
 re, primumque lapidem inter preces
 consuetas ponere. Ex consensu Episco-
 pi ibidem erectum est monasterium cum
 sua turri æris campani in honorem SS.
 Virginis sub regula S. Benedicti. Vo-
 cabatur cœnobium Anconitanum S. Ma-
 riæ de Monte Oliveti; & gubernatum
 semper fuit per Abbatem, nunquam
 per laicos aut Clericos seculares. I-
 dem onere decimarum, & quavis alia
 obligatione prædiatoria exemit Episco-
 pus, tantum confirmationem Abbatis,
 & inspectionem sibi reservans. Hæc
 sunt, quæ Bernardo & Patritio scripsit
 mense Martio anno 1319. Patritius
 primum in Abbatem cooptatus est re-
 cusante regimen Bernardo; qui tamen
 electus postea fuit anno 1322.

§. XLIX.

Sæcul. XIV.

A. C. 1320.

*Ladislaus Loctecius inauguratur in
Regem Poloniæ.*

Interim Poloniæ Proceres, ac Nobilium Ordo accepta Papæ epistola auditisque consiliis Episcopi Geruardi, quem ad eum miserant, de communi sententia statuerunt Ladislao Loctecio coronam imponere, nec expectare clariorem Papæ decisionem: atque huic ceremoniæ destinarunt diem S. Sebastiani vicesimam Januarii, quæ hoc anno 1320 erat dominica. Quo celebrior autem is esset actus, inter illos convenit, ut in posterum non Gnesnæ, sicut antea, sed Cracoviæ fieret urbe nobiliore per situm, moenia, multitudinem civium, & copiam annonæ, præterquam quod olim fuisset sedes regia. Ibi proinde Ladislaum in Regem unxit Janislaus Gnesnensis Archiepiscopus, cui assistebant Episcopi Cracoviæ ac Posnaniæ, & quatuor Abbates, omnes trabeis ornati atque infulis. Dux Hedvigis conjux illius simul coronata fuit ut nova Regina. Ex illo die Reges Poloniæ semper Cracoviæ acceperunt insignia sua: quæ in hujus arce asservantur, & prius Gnesnæ fuerant; nempe corona, pomum, sceptrum,

*Longin. 19.
p. 970. D.*

Sæcul. XIV. ptrum, ac reliqua. Papa inaugurationem Ladislai approbabat tacite: immo
A.C. 1320. Regis titulum ei tribuit in epistola, quam
Rayn. 1320. paulo post ad eum dedit.
n. 3.

§. L.

Pastorculi novi in Gallia.

Retardatio belli sacri, licet hoc Franciæ Angliæque Reges urgerent acrius, fuit occasio & obtentus turbarum similitium illis, quæ abhinc annos septuaginta acciderant, cum S. Ludovicus captus fuisset. Rumor, veluti jam tum, manabat liberationem terræ sacræ reservatam esse plebejis hominibus. Itaque opiliones cæterique pecuarii relictis gregibus suis ineunte hoc anno 1320 sine armis, sine penu congregati pastorculos se dicebant, ut priores. Procedebant magna per agmina; quæ quotidie augebant desides, mendici, fures, ac erronei reliqui. Ducebant secum vel sexdecim pauciorumque annorum adolescentulos: quin etiam foeminæ se adjungebant. Erant inter illos Sacerdos aliquis ob crimina privatus parœcia sua, & quidam Benedictini Ordinis desertor: qui per exhortationes suas attrahebant alios.

Hi pastorculi per urbes pagosque ritu supplicantium incedebant post crucem bini summo in silentio; & sic præcipua

pua obibant templa : flagitatum deinde victum tanquam pauperes largiter obtinebant. Æstimabat eos populus : Rex ipse ob desiderium belli sacri eis favebat primum, ita, ut Papa id conquereretur Cardinali Jossalmo suo Legato in Francia. At brevi odiosos omnibus se reddebant pastorculi per suas direptiones ac violentias tantas, ut etiam cædes committerent. Vinculis mandabantur aliqui : sed magno numero alii accedebant, ac effractis carceribus socios asserebant in libertatem.

Sic Parisios profecti emisere quosdam e carcere ad S. Martini de Campisposito. Tum veniebant ad curiam Castellanam; ubi obsistentem sibi capitalem Tribunalum Parisiensem de scalis dejiciebant; unde haud leviter contundebatur. Ad S. Germani de Pratis excepti humaniter, nullumque suorum ibi esse captivum gnari subsistebant in prato Clericorum parati se defendere adversus Præfectum vigillum, quem cum valida eorum manu contra se iturum audierant. Sed hoc non comparente, Parisiis abiere Aquitaniam versus : quo delati coeperunt Judæos aggredi; quotquot invenire poterant, enecare; ac eorum bona diripere, gaudente populo. Unica vitæ servandæ ratio Judæis erat baptismus. Cum pastorculi prope Carcassonem essent, Præ-

Sæcul. XIV.

A. C. 1320.

Rayn. 1320.

n. 23.

Sæcul. XIV.
A.C. 1320

p. 194.

tor provinciæ in locis, quæ se illis ex itinere obviam dabant, edici voluit, ut Judæi tanquam regiæ ditionis homines contra illorum violentias defenderentur. Sed in pluribus respondebatur non impugnandos esse Christianos, ut servarentur alieni a sana fide. Igitur Prætor collecto milite sub pœna mortis prohibuit, nequis juvaret aut foveret pastorculos: & quos capere potuit, omnes carceri addixit. Dein Tolosam versus progrediens in locis, ubi crimina perpetraverant, hic viginti, alibi triginta circiter in furcam agi jussit. In ipsa urbe Tolosa regiis a Ministris & Consulibus impediri non poterant, quin occiderent Judæos, ac eorum bona diriperent.

Rayn. 1320.
n. 22.

In Occitaniam inferiorem delati pergebant Judæis inferre vim; nec ullum genus hominum, ne templa quidem expilare dubitabant. Tum Papæ sedem Avenionem versus ibant, ut eam sibi subjicerent. At ille, quæ perpetrassent, minime nescius, Windomagensis curiæ Prætori 29 Jun. 1320 scripsit, ut in omnibus jurisdictionis suæ locis homines istos, qui religionis causa peregrinari se dicerent, coërceret. Præfecti locorum ac Præfules, ut sisterent malum, templis & arcibus præsidia cum idoneo apparatu imponere; ne pastorculis cibaria venderentur, cavere; aditus eis occludere,

Valsing.
p. 112.
Rayn. n. 23.

ac rem ita gerere, ut multis ferro, multis Sæcul. XIV.
 suspendio necatis reliquos fuga prorsus A.C. 13
 distraheret. Anglia motum similem si-
 militer dissipavit.

Papa Judæos protegens Principes ac
 Optimates per litteras monuit, ut illos
 a Pastorculorum rabie tuerentur. Et
 multis, ne vexarentur, ad Christi castra Sup. lib. 82.
 transeuntibus renovavit decreta prohi- § 53.
 bentia, ne hæc nova Ecclesiæ membra c. 5. 9. extra.
 suis spoliarentur bonis: quam ob causam de Jud. c.
 ad errores forsitan redirent suos. Joan- Dignum. c.
 nis XXII sanctio hac de re data est extrav. com.
 23 Jul. 1320, & inscripta Rectoribus ac de Jud.
 Ministris comitatus Vindascini, cætero- Rayn. n. 23.
 rumque tractuum ad Summam Sedem
 spectantium. Sed & damnationem Tal-
 mudis, ac omnia hujus exemplaria con-
 cremandi præceptum iteravit; huc re-
 ferens litteras Clementis IV anno 1267
 ad Archiepiscopum Tarraconensem da-
 tas; alteras Honorii IV anno 1285 ad
 Archiepiscopum Eboracensem missas; ac
 sententiam ab Odone Castro-Rodulphi-
 no Romano in Francia Legato Pari-
 siis anno 1248 latam; de qua suo memi-
 ni loco. Memoravi etiam litteras Ho- Sup. lib. 83.
 norii IV eadem de materia ad Archiepis- §. 6.
 copum Cantuariensem anno 1286 datas.
 Joannis XXII litteris, quibus hæc scripta Lib. 83. f. 4r
 sunt inserta, apposita est quarta Septem-
 bris anni 1320.

Sæcul. XIV.
A.C. 1320.

§. LI.

*Glycis Patriarcha Constantinopolita-
nus successorem habet Ge-
rasimum.*

*Niceph.
Gregoras
l. 8. c. 2.*

Sup. §. 23.

Constantinopoli nervorum reso'utione laborans Joannes Glycis Patriarcha manuum pedumque usu amisso, ita ut obeundis functionibus, ac negotiis vacando impar quiete haberet opus, desperata sanitate deponere munus statuit. Consensit Imperator Andronicus, & incolendum illi dedit coenobium, cui nomen erat Kyriotis. Illuc se Præsul remisso dignitati nuncio deferendum curavit anno pontificatus sui quarto, post partum Virginis 1320: nam orsus eum, ut Papa suum, fuerat anno 1316. Commodis suis nequaquam serviens, velut plerique alii, ex palatio patriarchali parum pecuniæ abstulit, & in monasterium impendit. Mortem vero expectans quotidie suum testamentum voluit scribi per Nicephorum Gregoram, qui temporis illius historiam contexuit.

Successit illi Gerasimus Sacerdos & monachus Manganensis, niveo senex capillo ac pæne surdus, simplex præterea, & in litteris profanis rudissimus; sed hoc ipso acceptus Imperatori. Ta-
les

les quippe viros, inquit Gregoras, Prin-Sæcul. XIV.
cipes muneribus magnis præficiunt, ut A. C. 1320.
suis imperiis serviliter submissos & nul-
la in re obsistentes habeant.

§. LII.

Creantur Cardinales.

Die Veneris 19 Decembris anno 1320
Papa septem Cardinales decrevit om-
nes Gallos. Primus erat Renaldus
de Porta Bituricensis Archiepiscopus
natus Alaffaci prope Brivam in Lemo-
vicensi agro inferiore. Fuerat primum
Lemovici Canonicus, Cobraliensis Ar-
chidiaconus, Canonicus Aniciensis, &
Episcopi Guidonis Vimiacensis Vicarius
Generalis: deinde anno 1294 evaserat
Lemovicensis Episcopus. Ultimo De-
cembris anno 1316 translatus est ad se-
dem Bituricensem vacuam per obitum
Ægidii Romani factum Avenione 22
Dec. Post quadriennium Papa Renal-
dum dixit Cardinalem Presbyterum de
SS. Nereo & Achilleo, atque anno se-
quente 1321 Episcopum Ostiensem, con-
ferens archiepiscopatum Bituricensem
Guilielmo * Scopulæ.

*Bal. v. to. I.
p. 163. 194.*

*Gall. Chr.
to. I. p. 180.*

* de la Brosse

*Vad. 1317.
n. 2.*

Cardinalis secundus erat Bertrandus
Turrius natus in dioecesi Cadurcensi,
ex Ordine Minorum Doctor celeberrimus. A-
gebatur per Aquitaniam Ministrum Pro-

Sæcul. XIV.
A.C. 1320.

n. II.

Id. 1319. n. 13
Greg. p. 95.

Vading.
1319. n. 13.

vincialem, cum Papa Joannes eum in Italia misit anno 1317 ibi pacem curaturum: eodemque anno illum adhibuit ad reducendos in viam fratres Ordinis schismaticos. Anno 1319 tertia Septembris ei tribuit archiepiscopatum Salernitanum in Romana vacantem curia. Eundem anno proximo renunciavit Cardinalem Presbyterum de Sancto Vitale. Tertius Petrus Despresius Montepesatius Cadurcensis. Anno 1317 Gailardo Rejorum Episcopo Magalonam translato, Papa fedi Rejensi Petrum Despresium imposuit; & anno 1319 eum fecit Archiepiscopum Aquisextanum, Ecclesiæ Rejensi præficiens Rossolinum ex Ordine Minorum. Hoc anno Petrum appellavit Cardinalem Presbyterum de S. Potentiana. Quartus Simon Archiacensis Santo, Canonicus Bituricensis quondam scilicet anno 1303. Viennensem in Archiepiscopum electus fuerat, quando designatus est Cardinalis Presbyter de S. Prisca. Quintus Pilefortius Rapistanius Episcopus Rivenensis, modo Cardinalis Presbyter de S. Anastasia. Sextus Petrus Tisserius Antoninofanensis in diœcesi Rhutenina, Tolosanus ad S. Serninum Abbas, & Romanæ curiæ Pro-Cancellarius; nunc Cardinalis Presbyter de S. Stephano in monte Cælio. Septimus Ray-

mur-

mundus Rufius Cadurcensis, Cardinalis Sæcul. XIV.
 Presbyter de S. Maria in Cosmedin. A. C. 1320.

§. LIII.

*Condemnatur Frater Bernardus
 Delicatus.*

Educibus schismatis inter Fratres Mi-
 nores facti erat Bernardus Cessero-
 nensis cognomine Delicatus, Spiritua-
 lium causam tuendi gratia delatus Ave-
 nionem, jussu Papæ & Cardinalium com-
 prehensus, Cubiculario, per quem car- Bal. v. to. 1.
 p. 116. 691.
 ceri mandaretur, traditus; & hunc in-
 gressus anno 1317 die Mercurii post
 Pentecosten 25to Maji. Postea perqui-
 rendam & judicandam ejus litem Regis
 Ministrorum rogatu Papa Tolosano Ar-
 chiepiscopo ac Præsulibus Apamiano &
 Papulofanensi dedit per mandatum, cu-
 jus hæc erat summa: Ut per publicum to. 2. p. 34.
 rumorem audivimus, frater Bernardus
 Delicatus conspiravit in vitam Benedi-
 cti XI antecessoris nostri appetendam ve-
 neno. Regiæ ditioni subtrahere stu-
 duit Carcaffonem & Albigam tradendas
 Principi extraneo. Is erat Ferdinandus
 Regis Majoricani filius. Seditiosis ser-
 monibus populum Carcaffonensem con-
 tra Inquisitores ex Prædicatorum Or-
 dine concitavit, ita, ut numerosa plebs
 L 4 eorum

Sæcul. XIV.
A.C. 1320.

eorum cœnobium templumque armatis manibus occuparet, ex Inquisitionis carceribus effractis multos nocentes ob hæresim condemnatos educeret, multorum civium Prædicatoribus faventium domos expilatas dirueret. Hic fuit effectus sermonum fratris Bernardi, Inquisitores Prædicatoresque infamare ac odiosos reddere non cessantis & foventis hæreticos.

Ex imperio Summæ Sedis horum factorum aliqua investigata jam sunt. Sed eadem ac quædam alia, quorum capita vobis mittimus, indagari amplius per vos, Tolosæque aut alibi, prout vobis visum fuerit, summatim tractari, & cum Bernardo Clericos captivos bona sub custodia ad vos deferri volumus, ut secundum indicia eos puniatis usque ad exaugurationem, si meriti sint. Dabat 16 Jul. 1319.

to. 1. p. 753.

Quocirca tres Præsules Castellum Novum Arrii in diœcesi Papulofanensi situm profecti commissum sibi obire munus cœperunt. Sed 4 Sept. Archiepiscopus Tolosanus Joannes Conveniensis postmodum Cardinalis rei cognitionem prosequi recusavit, magni momenti negotia pro Ecclesia sua tuenda sibi esse perhibens. Sic fratris Bernardi causa manebat inter manus duorum reliquo-

liquorum Præfulum nempe Jacobi Fur-
nerii Episcopi Apamiensis postea Papæ
Benedicti XII, ac Raymundi Mustejulii
Papulofanensis Episcopi postmodo Car-
dinalis. Et quia facta pleraque, quorum
Bernardus arguebatur, Carcaffone con-
tigerant, eo delati exercebant judicium
accitis illuc Deodato Castri, & Bartho-
lomæo Alectæ Episcopis, pluribusque
aliis viris illustribus ac eruditis. Tan-
dem die sabbati 8 Dec. 1319 tulere senten-
tiam. Hujus summam vide!

Fratrem Bernardum Delicatum in-
venimus convictum criminum sequen-
tium. Carcaffonis & Albigæ civium
querelas de Inquisitoribus per annos plu-
res promovit tanquam illorum ductor
præcipuus; coetusque alios adjungere
illis studuit, huc impendens permultas
pecunias ex iisdem locis venditione li-
brorum suorum, variisque mutuationibus
comparatas. Præter Inquisitores de
extincto Bernardo Albigenfi Episcopo
conquerens, sententias ab ipsis ob hære-
sim latas in privatos horum coetuum ho-
mines vituperabat, damnatos licet ac
muro cinctos purgaturum se asserens.
Quin etiam coram Rege magnisque viris
profanis & sacris, ac semel publice
Tolosæ dixit SS. Petrum & Paulum sibi
ab hæresi tuendis impares fore, si nunc
viverent, & ab Inquisitoribus vexaren-

Sæcul. XIV.
A.C. 1320.

p. 346.

Sæcul. XIV tur ut alii. Hi sermones Carcassonensi-
A.C. 1320. bus invisos admodum fecerunt Inqui-
 sitores, & aliquamdiu ab agendis ibi
 functionibus suis impedierunt, ita, ut hæ-
 retici ex illis locis fugitivi eo redirent,
 ac recens illuc venirent exteri. Inte-
 rim frater Bernardus se contra Inquisito-
 res haud posse rem ex animi senten-
 tia gerere videns, ad quosdam Albigæ
 & Carcassonis incolas illis infensos aje-
 bat: Rex meritas ab illis pœnas nun-
 quam repetet. Si vero mihi creditis,
 faxo, ut habeatis Dominum, qui repetat.
 Tum conjuncto cum eisdem consilio
 per menses plures composuit pactum tra-
 dendî Albigam & Carcassonem Majori-
 cæ Principi Ferdinando deinde mortuo:
 & ipse hunc adiit cum litteris Consulû
 Carcassonensium, quarum testimonio fi-
 des sibi plenior haberetur. Hac ex per-
 fidia regias ad aures delata factum est,
 ut multi suspenderentur in patibulis,
 multi carceribus includerentur, aut fuge-
 rent. Et postea:

p. 350.

Igitur in præsentia Venerabilium Pa-
 trum Petri Carcassonensis, Raymundi
 Mirapicini, & Bartholomæi Alectani
 Præsulû, quia majorem Episcoporum
 numerum habere commode haud potui-
 mus, in fratrem Bernardum ferimus
 sententiam exaugurationis; & post hanc
 in pane & aqua suas expiaturum noxas
 tene-

p. 354.

tenebris vinculisque perpetuis mandari volumus, reservantes nobis mitigationem poenæ. A molimine contra vitam Papæ Benedicti nulla ratione demonstrato absolutum dicimus. Pronunciato judicio nocens mox exauguratus ab Episcopis, eodem die missus est in carcerem Inquisitoris Dominicani.

Sæcul. XIV.
A.C. 1320.

At postero die 9 Dec. an. 1319 Raymondus Fucoltius in Carcaffonensi curia Procurator regius appellabat a sententia Præfulum velut nimium miti pro criminibus fratris Bernardi, contendens hunc civili Magistratui tradendum, nec absolvendum fuisse ab accusatione de infidiis Papæ Benedicto structis: appellationem a minima dirigebat ad Summam Sedem. Tum Papa Joannes fratrem Bernardum religiosa veste in carcere ipsi relicta exui jussit, vetuitque, ne poena ejus mitigaretur. Litteras dabat 26 Febr. 1320: & Frater Bernardus hoc in carcere vitam posuit.

p. 359.

p. 365.

to. I. p. 117.

§. LIV.

Quæstio de poenitentia Administris privilegio affectis.

Joannes Poillius in Universitate Parisina Theologiæ Doctor tunc temporis in lectionibus sermonibusque suis multas

Sæcul XIV.
A.C. 1321.

*Vas elect.
Extrav.
comm.*

tas defendebat propositiones contra privilegia Religiosis Mendicantibus concessa, & ad Sacramentum pœnitentiæ administrandum spectantia. Papa Joannes re comperta hunc Doctorem ad se Avenionem accersit; ubi errores, quorum arguebatur, tria in puncta redacti sunt. I. Religiosis confessi rursus eadem peccata confiteri Parocho tenentur suo. II. Quoniam canon: *Omnis utriusque sexus* suo in vigore manet, Papa obstare nequit, quin parochiani omnia peccata sua quotannis semel confiteri Sacerdoti proprio, qui est Parochus, teneantur: Deus ipse hoc impedire non posset, quia hic daretur contradictio. III. Nec Papa, nec ipse Deus potest generalem confessiones audiendi potestatem facere ita, ut pœnitens non teneatur eadem peccata iterum suo Parocho confiteri.

*ap. Rayn.
1321. n. 20.*

Papa Joanni Poillio exemplar horum punctorum, & aures præbuit attentissimas etiam coram Cardinalibus in senatu, privatimque coram aliquibus eorum hanc ob rem accitis. En argumenta utrimque prolata! Joannes Poillius inquebat: Papa nequit dare privilegium contra jus alterius, multo minus contra jus divinum. Parochus autem non transcripsit suum jus in Religiosum affectum privilegio: & institutio Parochorum

rum

rum est juris divini: quia secundum ex-
 planationem seu Glossam, ut vocant, or-
 dinariam Sacerdotes exhibent septua-
 ginta duos discipulos, sicut Episcopi A-
 postolos. Adhæc Papa ex jure divino
 non habet plus potestatis, quam reliqui
 Episcopi. Quod Poillius probare vole-
 bat per quoddam Gratiani capitulum,
 sed ex falsa decretali petitum. Denique
 aiebat per hæc privilegia everti ordinem
 hierarchicum, quia non Episcopo magis
 quam Parocho confiteri tenentur homi-
 nes.

Sæcul. XIV.
 A. C. 1320.

Luc. 10. v. 1.

Dist. 21. c. 2.
 In novo.

Pro parte contraria dicebatur: Papæ
 jurisdictio non est inclusa uni diocæ-
 si, velut episcopalis, nec uni provinciæ,
 ut archiepiscopi propria; sed totum con-
 tingit orbem. Ratio est: quia dignitas
 Archiepiscopi non est ex jure divino sed
 ex humano positivo, quod dioceses
 certis spatiis circumscripsit; papalis ve-
 ro dignitas est ex jure divino, & in-
 stituta a Christo ad S. Petrum dicente:
Pasce oves meas! sine circumscriptione
 ulla vel exceptione. Itaque Potestas Pa-
 pæ extendit se per loca omnia; nec ei
 obvenit ab aliis: cuncti vero suam ab eo
 habent: & ipse jurisdictionem proximam
 ubique tenet. Parochus longe aliter
 subjectus est Episcopo, quam hic Papæ.
 Episcopus est Judex ordinarius in sua
 diocæsi: non item Parochus in parœcia
 sua,

Rayn. n. 22.

Jo. 21. v. 17.

Sæcul. XIV.
A.C. 1321.

sua, nec in tractu suo Archidiaconus & reliqui ab Episcopo præfecti muneribus. Episcopus curam parœciæ Parocho committens non se inde exonerat: semper ad reddendam ejus rationem adstrictus, ut antea, manet: semper præcipuam ibi authoritatem conservat. Unde illud conficitur, parochianum a Papa vel ab Episcopo absolutum non teneri absolutio- nem a Parocho suo petere.

n. 25.

Canon concilii Lateranensis nullum Parocho jus novum tribuit. Nam dicen- do Sacerdotem proprium non excludit communem, sed extraneum, qui jurisdic- tione in pœnitentem caret. Alioquin iste, ut præcepto confessionis satisfaceret, non posset Episcopo suo vel Papæ, sed deberet suo Parocho confiteri. Quocir- ca proprius Sacerdos est, quisquis ab- solvendi potestatem habet seu ordinariam, seu delegatam; scilicet Papa, Episco- pus, Parochus, & ille, cui hanc fecere copiam. Possunt vero Papa & Episco- pus eam cuivis Sacerdoti dare: ac Ec- clesiæ Romanæ mos est, ut a Pœniten- tiario Papæ quilibet possit impetrare lit- teras ad quemlibet Sacerdotem, qui ab- solvat ipsum. Demum expedit Papam uti hac potestate constituendi Confessa- rios ob incitiam plurium Parochorum, ob populi multitudinem, singularemque illis confitendi difficultatem, quam fontes nonnul-

nonnulli habent, velut exempli gratia eorum concubinæ.

æcul. XIV.
A.C. 1321.

Postquam Joannis Poillii propositiones discussæ fuerant, cedens rationibus sibi oppositis palinodiam cecinit in senatu sacro, & dixit se credere contrarium esse verum. Tum Papa sententiam tulit per decretalem celebrem inchoatam per voces: *Vas electionis*: ubi exposito facto ita pronunciat: Has propositiones damnamus, & asserimus doctrinam contrariam esse veram & catholicam; nempe confessos Fratibus privilegio affectis earundem noxarum confessionem repetere non teneri magis, quam si eas jam fuissent confessi Sacerdoti proprio secundum sanctionem Concilii Lateranensis. Et postea: Memoratum Doctorem Joannem jubemus has propositiones suo ipsius ore Parisiis palam in lectionibus sermonibusque suis retexere: quod fideliter executurum se spondit. Litteras Episcopis omnibus inscriptas dabat 25° Jul. 1321.

§. LV.

Papæ Clementis V thesaurus.

Eodem tempore Papa Joannes sustulit suum diffidium, quod cum Bertrando Degoto Leomania in Vasconia Pre-Comite habebat.

Sæcul. XIV.

A.C. 1321.

*Bal. to. 1.**p. 618. 619.**to. 2. p. 369.**Sup. §. II.**p. 374.*

habebat ob thesaurum Clementis V antecessoris sui, cujus nepos erat Bertrandus. Papa Clemens ex letali decumbens morbo in castrum Montilium prope Carpentoractum deferendam curavit partem thesauri sui: alteram sibi retinuit. Post ejus mortem Leomania Pro-Comes Montilii Dominus thesaurum ibi depositum, quin etiam illum, qui apud Papam ejus patrum remanserat, ac generatim omnem hujus supellectilem, in variis relictam locis, pecuniam præsentem, vasa aurea & argentea, libros, pannos, gemmas, ornamenta templorum, chartas, & tabularia occupavit, statuitque de omnibus quasi Papæ Clementis hæres universalis esset. Papa Joannes, cum per quatuor ferme sui regiminis annos expectasset, Avenione 11 Maji an. 1320 edidit monitionem, ut Pro-Comes cæterique cuncti, qui de bonis Clementis V avertissent quidpiam, id ad Cubicularium Custodesque thesaurorum Ecclesiæ Romanæ reportarent, & omnes conscii venirent ad patefactionem arcani. At præterea Papa Joannes comperit Clementem vivum misisse Pro-Comiti trecenties mille florenos aureos in bonum Palæstinæ, ac trecenties decies quater mille in alia opera pia insumendos. Hi cum pecuniis, quas debebant Franciæ Angliæque Reges, conficiebant plusquam

quam mille millia florenorum destinata Sæcul. XIV.
omnia suppetiis terræ sacræ ferendis. A.C. 1321.

Papa curavit Pro-Comitem per Cardinales quosdam rogari, ut hujus pecuniæ partem ipsi remitteret pro peculiari ad Palæstinam trajectu ante generalem transitum faciendo. Legavit iste virum nobilem: qui cum responsum clarum ac sufficiens non attulisset, Papa sibi vias justitiæ contra illum ineundas ratus edito publico sanxit, ut ipse se Summæ Sedi sisteret. Litteras dabat 13 Maji anno 1320. Tandem Pro-Comes A-p. 391. 398. venionem delatus Papæ satisfecit: qui eum per litteras 11 Jul. 1321 scriptas ab acceptis pecuniis absolutum redire domum passus est.

§. LVI.

Documenta Sanuti ad obtinendam terram sacram.

Quod Papa profitebatur, desiderium succurrendi terræ sacræ ad eum accersit quendam Venetum Marinum Sanutum, qui suum primum cum illo colloquium ita refert. Anno 1321 die Sanut. p. 1. 24 Septembris ad Sanctissimum Patrem nostrum Papam admissus de recuperanda tuendaque Palæstina libros duos ei obtuli rubro alterum, alterum flavo teg-
Hist. Ecclesiast. Tom. XXIII. M mine

Sæcul. XIV.A. C. 1321.

mine vestitos, & quatuor tabulas geographicas: prima pelagus mediterraneum, secunda terram & mare, tertia Palæstinam, quarta Ægyptum exhibebat: & scripta dedi omnia, quæ illi dicere statueram. Accipiebat cuncta humaniter, ac me præsentem curabat de scripto meo recitari magnam partem præfationis & rubricarum seu titulorum, qui capitibus præponebantur. Multa etiam quærebatur ex me; cumque respondissem, dicebat denique se hos libros discuti velle. Id me perlubente factum iri subjiciebam reverens, dummodo censoribus æquis uterer. Nolebat me dubitare: tum ire me jussit & quiescere, donec accirer. Abii proin: ac eodem die accersit Boëncium Astensem ex Ordine S. Domini provinciæ Armeniacæ Vicarium, Jacobum Camerinensem ex Ordine S. Francisci, barbatum & pro Fratibus Perficis ad Romanam profectum curiam, Matthiam Cyprium, Paulinumque Venetum suum poenitentiarium, ambos ejusdem Ordinis Minorum. His quatuor viris librum flavum sedulo excutendum tradidit relaturis ad se, quid de illo sentirent.

Igitur in cubiculo Fratris Paulini solerter ac fideliter examinarunt librum meum, sensaque sua mandari litteris curarunt. Post mensis spatium quodam die

die sabbati Papa sub vesperum Religiosos primum, dein me acciri voluit, eosque rogabat sæpius, an concordarent? Summa cum reverentia reponebant: Sanctissime Pater! Ea, quæ censebamus, scriptimus congruentibus per omnia calamis. Loquebamur plura alia, cum Fratres mecum ad quæstiones Papæ responderent. Tandem ajebat: Sero est: vos relationem hic vestram relinquitte! Perlegam illam: postea vos accersam. Sic liber & censura penes Papam manebant.

In libello, quod ei Sanutus primum admissus præbuit, inquiebat: Nec Rex, nec Princeps aliquis, nec Respublica, nec homo privatus huc me misit. Ultro venio ad pedes Sanctitatis tuæ, expositurus, quibus modis facile possint everti hostes fidei, extirpari secta Mahometis, terra sacra in ditionem redigi. Quinque mare trajeci: Cyprum, Armeniam, Alexandriam, Rhodum petii: priusquam hac de re scriberem, Alexandriæ ac Ptolemaide fui sæpius: & in Romania sive Thracia maximam ætatis partem egi.

Corpus operis sui divisit in tres libros, quemvis librum in partes, & quamlibet partem in capitula. In libro primo suadet, ut Sultani Ægyptii vires accidendi

Sæcul. XIV.

A. C. 1321.

p. 2.

p. 10.

M 2

cidendi

Sæcul. XIV.
A.C. 1321.

p. 253.

cidendi gratia tollatur ejus commercium, aliunde petantur aromata, cæteræque merces Indiæ, neque Christiano ex orbe illuc afferantur cibaria, metalla, ligna, vel aliæ res necessariæ ad navigationem. Idcirco postulat, ut dilatentur & au-geantur Ecclesiasticæ censuræ contra illos, qui vetitas merces ad ethnicos veherent. Altero in libro explicat sigillatim modos exequendi transitum, numerum copiarum, dotes supremi Ducis, apparatus navalem, cursumque tenendum. Exponit incommoda itineris terrestri, quale in primo bello sacro factum: vult recta peti Ægyptum: ac excurret in modos invalescendi post exscensionem. Tertius liber est historicus, & continet principatus Palæstinæ varios, ac particulatim ea, quæ ibi contigere a prima expeditione bellica usque ad annum 1313. Hæc pars est utilissima totius operis. Author postea describit Palæstinam, & de Nazareto ait: Ostenditur ibi locus, in quo Angelus Gabriel SS. Virgini voluntatem Dei nunciavit. Attamen cum hoc scriberet, anni triginta effluxerant ab eo tempore, quo sacra domus Lauretum per miraculum translata dicitur. Finit proponendo modos conservandi terram sacram, postquam occupata fuerit: & satis fuse loquitur

quitur de arte militari. Opus inscripsit Sæcul. XIV.
 Arcana sectatorum crucis. A.C. 1321.

§. LVII.

*Viri apostolici ad Tartaros
 missi.*

Complures viri ex Ordine Minorum ad
 ethnicos Christo adjungendos, & ad
 schismaticos Ecclesiæ reconciliandos in
 Orientem missi revererant Romam tum
 temporis, & Papam de laborum fru-
 ctibus certiozem fecerant. Igitur hoc
 anno scripsit Principibus Georgiæ, Ar-
 meniæ ac Tartariæ: cumque hi Mu-
 sulmannis infensi essent omnes; ad bel-
 lum sacrum utile videbatur commer-
 cium cum illis & amicitia, quam Sanu-
 tus in commentariis suis commendabat.
 Papa Joannes, inquam, Georgio Geor-
 giæ Tartaris subjectæ Regi fusam scripsit
 epistolam, eandem, quam Innocentius IV
 Bulgaris an. 1245 scripserat. Ille ibi
 excurrit in argumenta unitatis Ecclesiæ
 ac primatus Romanæ Sedis, cui ut Geor-
 giani se conjungant denuo, hortatur, of-
 ferens concilium, si opus sit, hoc fine con-
 vocandum: ac denique Regi commen-
 dat Fratres Minores per ipsius terram
 transituros ad promulgandum Tartaris
 Evangelium. Dabat 15 Oct. 1321.

Vading.
 1321. n. 26.

Ragn. 1321.
 n. 8.

ap. Vading.
 1245. n. 14.

Sæcul. XIV. Tartaris quoque parentium Christiano-
 rum Præsules præsertim Armenos de
 A. C. 1321. fide Romanæ Ecclesiæ, de Sacramentis,
 festisque diebus fufe edocuit per epi-
 stolam 22 Nov. datam, eandem, quæ an-
 no 1245 scripta fuerat: duasque alias
 eodem die dedit ad Tartaros Principes
 Christianis benevolos. Ferebant illas
 duo Fratres Minores Petrus & Jacobus.
 Sed hos inter Viros apostolicos cele-
 britate nominis eminebat Episcopus Hie-
 ronymus. Ab anno 1307 Papa Clemens
 V septem ejusdem Ordinis Fratres in
 Tartariam miserat, ut initiarentur in E-
 piscopos, & sub auspiciis Fratris Joannis
 Moncorvini propagarent fidem. Anno
 1311 iterum eo misit tres Fratres, scilicet
 Petrum Florentinum, Thomam, &
 Hieronymum, quem consecrari jussit in
 Episcopum, sed sine titulo alicujus Ec-
 clesiæ. Postmodum Joannes XXII se-
 dem Episcopi esse voluit Cassam urbem
 Chersonesi Tauricæ tunc Genuensibus,
 modo Tartaris minoribus obnoxia. Huic
 diœcesi limites designavit secundum lon-
 gitudinem ab urbe Bulgariæ Varen us-
 que Saralium, & secundum latitudinem
 a Ponto Euxino usque ad Ruffiam:
 atque per diploma 27 Febr. 1321 datum
 novæ sedi primum imposuit Fratrem
 Hieronymum: qui tamen Episcopus Cas-
 sæ dicitur in litteris ad Armenos 28
 Martii

Sæcul. XIV.

A. C. 1321.

*Ruv. n. 11.**Vad. n. 33.**Fayn. n. 1.*

2. 3.

*Sup. §. 36.**Sur. lib. 91.*

§. 16.

Vad. 1311.

n. 3.

Reg. p. 42.

44. 106.

*Vad. 1320.*n. 7. *Regist.*

p. 106.

Rayn. 1318.

n. 13.

Martii an. 1318 datis. Theodosiopolis, Sæcul XIV. A C 1321.
 quæ est eadem atque Caffa, per plura se- Comanu. p. 223. tab v. 56.
 cula habebat Archiepiscopum Græcum, Vad. 1321. n. 38.
 ac etiamnum habet Episcopum Arme-
 num. Anno 1321 Frater Hieronymus
 Avenionem venit veluti exul a dice-
 cesi sua ob vexationes sibi a Genuen-
 sibus illatas.

§. LVIII.

*Episcopatus Recinetinus suppri-
 mitur.*

Papæ absentia & controversia cum Im-
 peratore Ludovico Bavaro magnas
 creabant turbas in Italia; cujus civita-
 tes non solum sibi mutuo adversabantur,
 sed & intestinis flagrabant odiis: nihil
 audiisses ibi præter velitationes, rapi-
 nas, cædes, & omnia flagitiorum gene-
 ra. Gibellini potiores obtinebant partes:
 & Papæ autoritas contemptui erat,
 seu res sacras spectasses seu profanas in
 terris ei obnoxiiis. Amelius Bellomon- Ughell. to. 2. p. 808.
 tio & facello Papæ præpositus, Marchiæ
 Anconitanæ Gubernator Pontium Ar-
 naldum cognatum suum suorumque mi-
 litum Ducem miserat, ut quasdam sen-
 tentias contra Recineti Prætozem, Cen-
 turionem, Consilium, Senatumque ac
 privatos quosdam exequeretur. Arnal-
 dus

Sæcul. XIV.

A. C. 1321

dus edici iussit, se nociturum nemini, sed tantum velle urbem pacatam, tranquillam, Papæque ac Ecclesiæ sub auctoritate Gubernatoris obsequentem reddere, atque cives Recinetinos omnes e provincia pulsos debere se isti certum intra tempus sistere. At Prætor, Administrum, ac populus armatis manibus factum in Arnaldum & comites ejus impetu, ipsum trecentosque alios trucidabant. Carceribus mandabant elapsos e clade, & quosdam civium Arnaldi partes secutos. Horum aliquos per urbem raptos injecta humo contegebant in locis publicis, ubi domos eorum diruerant. In furcam agebant alios: aliis ferro capita demetebant, postquam eos adstrinxerant, ut bona sua venderent, aut donarent. Enecabant vel puerulos: foeminas innuptas ligatasque, immo sacras Deo Virgines violabant.

His sceleribus compertis Papa primum vias juris iniens, monita & citationes adhibuit, ut fontes ad officium reduceret: dein, cum illas spernerent, declaravit eos incurrisse in poenas ipsis intentatas; inter alias in suppressionem Recinetini episcopatus, quem in vicinam ac fidelem Ecclesiæ Romanæ urbem Maceratam transtulit, eam eximens jurisdictione Præsulum Firmini & Camerinensis, quibus antehac subjecta erat.

rat. Diploma dabat 18 Nov. an. 1320. *Sæcul. XIV.*
 Recinetum sæpe in Summam Sedem in- *A. C. 1321.*
 surrexerat, jam ab Urbano IV episcopali *Rayn. 1320.*
 cathedra privatum. *n. 18.*

Sequente anno 1321 Papa Joannes *Ughell. to. IV.*
 audiit, Recineti rebelles aliquos in tur- *p. 128.*
 pitudines & impuritates omnis generis *Rayn. 1321.*
 se projicere, superstitionibus usque ad *n. 38.*
 cultum falsorum Numinum se tradere, ac
 in Ecclesiam Christumque ipsum impia
 verba evomere. Citavit eos Inquisitor:
 cumque haud comparuissent, contuma-
 ces pronuncians anathemate devinctos
 profano permisit foro: bona eorum Pa-
 pæ fisco addixit. Sed deridebant sen-
 tentiam: nec Recinetini tantum, verum
 etiam Auximani, Spoletini, & Montis Fe-
 retrani Comites protegebant receptos.
 Tandem inemendabiles videns Papa sa-
 crum in eos classicum cani voluit.

§. LIX.

Inquisitores necantur.

In Delphinatu hæretici occiderunt duos
 Inquisitores ex Ordine S. Francisci,
 nempe Fratres Catalanum Fabrium, ac
 Petrum Pascalem. Privati quidam hæ-
 reseos convicti, cum se redituros ad Ec-
 clesiam catholicam promisissent, ab In-
 M 5 quisi-

Vad. 1321.
n. 21.

Sæcul. XIV. A.C. 1321. quifitoribus cruces acceperant supra vestem suam ante ac pone gerendas: Scapularia plerique, Hispani *Sanbenitos* vocant. Alii, quod se fontes agnoscerent, metuebant, ne tanquam hæretici, aut hæresis fautores punirentur. Compererant autem Jacobum Bernardum ex eodem Ordine Inquisitorem per quatuor provincias Arelatensem, Aquisextanam, Viennensem, ac Ebreduninam a Summa Sede constitutum duobus Fratribus Fabio & Pascali demandasse munus indagandi fontes in arce Cabiola dioceseos Valentinae. Igitur hæretici collecto magno sibi adhærentium numero statuerunt proxima nocte adire castrum, & hujus portas sibi aperiendas curare, ut Fratres ac domesticos eorum perimerent.

Fabius quod in arce Cabiola suum Inquisitoris officium obire commode haud posset, cum socio suo ad castrum Monfilium transiit. Utebantur hospitio prioratus ad S. Jacobum, se ibi securos rati. At inimici validis instructi armis concubia nocte adveniunt: fores cubiculi dormientium asciaë ictibus effringunt: ferociter intrant: Inquisitorum capita partesque alias letalibus plagis afficiunt; & plurimas addunt non jam cædi, sed furori explendo idoneas. Ita sonat epistola Papæ 30 Nov. 1321 Vivarii ac Valentiaë

lentiæ Præsulibus, & Inquisitori Jacobo Bernardo scripta; quem jubet inquirere hoc in facinus, nocentes affinesque sceleris ex præscripto canonum infectari, & hanc ad rem Optimatum ac Magistratum urbanorum operam exposcere. Fratres sic mactati habebantur in numero Martyrum: corpora Valentiae in cœnobio Minorum sepulta sunt. Dicebantur ibi facta esse multa miracula: quorum commentariis inspectis Papa Valentinum Episcopum illa perquirere voluit. Verum indagatio caruit effectum.

Sæcul. XIV.
A.C. 1321.

n. 25.

§. LX.

Matthæus Pro-Comes punitur.

Anno proximo Papa Joannes pergebat animadvertere in Matthæum Pro-Comitem, Gibellinorum in Lombardia Ducem. Habuerat patruum Ottonem Mediolani Archiepiscopum: qui ut nepotem ad dignitatem eveheret, an. 1287 eum ibi eligi curaverat in Magistratum. Anno 1293 Imperator Adolphus Nassovius eundem designavit Imperii Vicarium in Lombardia. Sed anno 1317 is hoc titulo haud contentus, Mediolani Dominus ac Princeps vocari voluit. Molestissime id ferens Papa per litteras Cardinali Bertrando Pojeto Legato suo inscriptas declaravit Matthæum ob contuma-

Corio. p. 342.
p. 356.

p. 420.

Rayn. 1320.
n. 12.

Sæcul. XIV. tumaciam suam incurrisse in anathema
A C. 1322. jam contra se pronunciatum; quod pro-
 mulgari denuo, eumque ad Summam Se-
 dem citari jussit, eidem minitans gra-
 viores pœnas, si gerere morem porro re-
 nueret. Dabat 27 Jun. 1320.

v. to. 11. Conc.
p. 1648.

Aspernantem semper censuras Pro-
 Comitem damnare velut hæreticum sta-
 tuit. Vexabat etiam Raynaldum Passa-
 tinum alterum Gibellinorum Ducem,
 prohibens hunc non debuisse munus Vi-
 carii Mantuani accipere sine autoritate
 Summæ Sedis, cujus esset de illo sta-
 tuere vacante imperio. Eodem obten-
 tu exagitabat Canum * Testium, qui Ve-
 ronam occupaverat. Sed omnia movens
 nihil promovit contra viros armatissi-
 mos; nec horum impetus militares stitit.

Rayn. 1322.
n. 5.

Proin compulsus ad armorum vim præ-
 cipue contra Pro-Comites nempe Mat-
 thæum & quatuor ejus filios adhiben-
 dam foedus percussit cum Friderico Au-
 striaco Imperatoris Ludovici Bavari æ-
 mulo. Theodorum quoque Montis Fer-
 rati Marchionem ad hujus belli societa-
 tem impulit, per epistolam 4 Febr. 1322
 datam Matthæi Pro-Comitis crimina sic
 exponendo:

n. 6.

Ejus violentiæ ac vexationes obstant
 Præsulibus, ne obeant diœceses suas, &
 ministerii sui functiones exerçant: un-
 de

de fit, ut ibi crescant hæreses ac schisma- Sæcul. XIV.
 ta, & divinum cesset servitium. Quæ A.C. 1322.
 res ac pessima dicta sua vehementer il-
 lum suspectum de hæresi reddunt. Nam
 publicus manat rumor, eum negare vel
 saltem in dubium revocare corporum
 reditum ad vitam. Turbat pacem pro-
 vincię (haud ignoras) ac exactiones
 intolerandas facit. Has ob causas pro-
 scripsimus eum, aliisque pœnis sacris &
 profanis affecimus. Sed tantum abest,
 ut se submittat, ut ferocior etiam at-
 que crudelior sua augeat crimina, & quod
 graviter dolemus, negotium terræ sacræ
 impediatur.

Papa 23 Jan. jufferat bellum sacrum
 contra Matthæum indici. Hoc dum
 agitur, interea Aicardus Mediolanensis
 Archiepiscopus, ac tres Inquisitores fi-
 dei eum hæresis condemnant per sen-
 tentiam 14 Martii latam, in qua dicunt:
 De Sacramentis male sentiens potesta-
 tem clavium indigne spernit. Idcirco
 anathema iteratum diu pertulit, & in-
 terdictum, quo Mediolanum ejus cul-
 pa perculsum fuerat, violavit sæpius, ju-
 bens corpora mortuorum inter sonitum
 æris campani in templis & coemete-
 riis reluctante Clero humari. Zachari-
 nam filiam suam Richardino, cui in Ec-
 clesiæ facie nupserat, sine sententia di-
 vortii ademptam alii conjunxit. Et po-
 stea:

n. 7.

Sæcul. XIV. **A C. 1322.** stea: Invocatos sæpius dæmones consulit, negatque fore, ut corpora reviviscant. Per triennium sprevit Papæ anathema, & hujus repetitionem factam propterea, quod non comparuerit ad tuendum se contra sui accusationem de hæresi. Quocirca hujus convictum declaramus, ejus bona fisco addicimus, suis eum honoribus privamus, & infamia notamus ipsum liberosque ac posteros ejus. Scilicet opus erat eum quocunque demum modo inveniri hæreticum, ut a Judice ecclesiastico suis exui bonis & dignitatibus posset.

§. LXI.

Philippus Longus moritur. Carolus Pulcher Gallorum Rex.

Eodem anno 1322 nocte secundæ aut tertiæ Januarii decessit Rex Franciæ Philippus Longus, postquam quinque annos regnaverat: & quia non reliquit prolem masculam, successit illi frater suus Carolus, Marchiæ Comes, ac Remis 9 Febr. coronatus est. Carolus Pulcher vocari solet. Papa ei scribens consolatorias de extincto Rege ipsius fratre, salubria simul monita, quomodo se gereret, dabat; & aliquo post tempore irritum declaravit ejus conjugium cum Blanca

Baluz. to. I.

p. 133.

Cont. Nang.

p. 696.

Du Tillet.

Rayn. n. 23.

Blanca Ottonis Burgundiæ Comitis filia. Sæcul. XIV.
 Hanc ille duxerat vivo Rege Philippo A.C. 1322.
 Pulchro parente suo, & liberos ex ea suscep-
 erat: sed anno 1314 adulterii la-
 be affectam inclusit castro; nec po-
 tuit animum inducere, ut eam recipe-
 ret.

C. Nang.

p. 654.

Baluz. to. 2.

p. 440.

Audiit suum connubium posse infir-
 mari, quippe initum contra dirimentia
 impedimenta cognationis & affinitatis
 sacræ. Igitur expertus est jus suum co-
 ram Episcopo Parisino Stephano Bor-
 reto: qui rei momentum videns, in con-
 siliium vocavit Episcopum Bellovacensem
 Joannem Marenninum, ac Godefridum
 Dupleffium Papæ Notarium. Cum par-
 tes per Procuratores suos comparuissent,
 pars Reginæ dicebat impedimenta ma-
 trimonii nomine Regis proposita sublata
 esse per gratiam legis a Papa Clemente
 V factam. Procurator Regis subjicie-
 bat hanc solutionem a lege non expres-
 sisse satis plures cognationes & affinita-
 tes, præsertim conjunctionem spiritua-
 lem contractam per Reginæ Blancæ ma-
 trem, quæ Regem Carolum e sacro fonte
 susceperit. Addebat legis laxamento
 insertas fuisse res falsas; ideoque illud
 fuisse subreptum sive per fallaciam im-
 petratum. Tum Episcopus Parisinus Re-
 ge ac Reginæ Procuratore consentienti-
 bus litem plane instructam ad Papam
 transtu-

Sæcul. XIV. transtulit, cujus esset exponere legis
A. C. 1322. relaxationem ab antecessore suo factam.

Baluz.
p. 448. cont.
Nang. p. 697
Rayn. 1322.
n. 28.

Papa Joannes causæ acceptæ formam seu instrumentum Parisinum, ipsaque viscera perquiri denuo curabat. Tandem pridie Ascensum Domini 19 Maji anno 1322 in senatu publico decretoriam tulit sententiam, cujus hæc erat summa: Manifesto patet Regem & Blancam esse consanguineos ex uno stipite in quarto gradu ab utroque latere, & alio ex stipite in gradu tertio. Constat etiam Mathildem Attrebatensem Comitem Blancæ matrem inter alios pro Rege Carolo ad salutis aquas sponsionem fecisse, atque ita matrem lustricam, Blancam sororem spirituales Caroli effectam esse: quæ sunt impedimenta connubium dirimentia. Pariter liquet legis laxamentum Blancæ nomine productum non omnia impedimenta dicta continere, nec se ad ea cuncta extendere. Conjugium proin declaramus irritum, & partibus aliud ineundi copiam facimus. Hoc fretus judicio Rex Carolus post quatuor menses sibi per nuptias junxit Mariam Luxemburgiam Imperatoris Henrici VII filiam, Joannis Bohemiæ Regis sororem.

J. Vill. l. 9.
c. 171.

Non omnibus probabatur ea Papæ sententia. Dicebant aliqui Attrebatensem

sem Comitem non fuisse Regis matrem Sæcul. XIV.
 lustricam, nec in divortium consensisse, A.C. 1322.
 nisi ut filiæ suæ vitam servaret. Alii
 rem in risus transferebant. Quidam
 thesauri regii Custos Billevertius nomine
 vir ditissimus obtinuit legis gratiam, ut
 tori consortem acciperet foeminam du-
 plicis propinquitatis sacræ sociam ma-
 trem. Parisiis hanc in rem facti sunt *Hocsem.*
 pro stylo seculi sex versiculi, quorum sen- *p. 367.*
 sus erat: Billevertius non perdidit suum
 tempus in Papæ curia, qui, ut ille u-
 xorem duceret suam duplicem affinem
 sacram, permisit, ac rescidit conjugium Re-
 gis ob vinculum propinquitatis sacræ.

Papa creditur libenter gratificatus
 esse Regi Carolo ob ardens belli sacri
 studium, quod is profitebatur, sicut Rex
 Philippus frater ejus fecerat. Scripsit *R. 1321.*
 illi hac de re sæpius Papa, præsertim *n. 30. 31.*
 de auxilio Armeniæ præstando. Rex
 ad eum misit Legatos, quos inter Co-
 mes Claromontanus erat: qui post cæ-
 teros in aula Romana hærens nego-
 tium per omnem reliquum hunc an-
 num gessit. At effectui obstabant bel-
 la duo: in Italia fervens alterum ange-
 bat Papam: alterum in Aquitania Regi
 adversus Anglos gerendum erat.

Sæcul. XIV.
A.C. 1322.

§. LXII.

Disceptatio de paupertate Christi.

*Id. n. 53.
Baluz. vit.
c. I. p. 598.*

*Sup. lib. 87.
§. 33.*

Hoc anno inter Fratres Minores disputatio de paupertate Christi vehementer incaluit hac occasione. Priore anno 1321 Narbonensis Archiepiscopus, & Joannes Belnensis Inquisitor ex Ordine Prædicatorum Narbone capi iusserant Bizoquum quendam sive Begulinum, ut ejusmodi homines tunc vocabantur. Is inter alia dicebat Christum & Apostolos nihil habuisse proprium seu privatim, seu communiter. Judicaturus illum Inquisitor in consilium adhibebat cunctos Priores, Custodes sive Guardianos, ut vocant, Professores, aliosque viros eruditos, quorum in numero erat Berengarius Talonus Lector Narbonensis cœnobii Fratrum Minorum. Inter alia puncta Inquisitor legi curavit illud de paupertate Christi & Apostolorum, ob quod Begulinum damnare volebat velut hæreticum. Frater Berengarius suam rogatus sententiam respondit hanc propositionem non esse hæreticam, sed doctrinam sanam & catholicam, præsertim cum eam Ecclesia statuerit in decretali: *Exiit, qui seminat.* Tum vero quasi hæresis defensorem Inquisitor

quisitor illico in omnium præsentia pa-
linodiam canere jubebat. Renuebat
omnino Berengarius: cumque urgeretur,
appellavit solenniter ad Summam Sedem,
& Avenionem petiit.

Sæcul. XIV.
A.C. 1322.

Comparens in senatu sacro causam
suam coram Papa proposuit jam aliunde
rem edocto. Is homine in custodiam
dato, quæstionem de paupertate Chri-
sti protulit palam: deinde litteris confi-
gnatam cunctos Præsules ac Doctores
Theologiæ in sua curia præsentem acci-
pere voluit. Et quia decretalis: *Exiit,*
qui seminat, continebat anathema latæ
sententiæ in quemlibet, qui explicare il-
lam aliter quam ad litteram, vel ad-
dere interpretationem aliquam auderet:
Papa suis Consiliariis omnem exempturus
scrupulum, inhibitionem illam ad arbi-
trium suspendit suum per litteras 26 Mar-
tii anno 1322 datas.

Extrav. Jo.
Quia non-
nunquam.
de Verb. sig.

§. LXIII.

*Perusina Fratrum Minorum
comitia.*

Dum Avenione hac de materia de-
liberatur, interea Fratres Minores
Perusiæ comitia celebrabant generalia,
N 2 quibus

Sæcul. XIV.

A. C 1322.*Vading.*

1322. n. 51.

Rayn. eod.

n. 54.

quibus præsidebat Michaël Cæsenas inter Ministros Provinciales Angliæ ac Germaniæ Superioris, plurimosque alios Præpositos ac Doctores Ordinis. Insignes Viri, inter alios duo Cardinales eodem ex Ordine Vitalis Furnius, ac Bertrandus Turrius per epistolas animabant Patres, ut exponerent sua sensa de quæstione proposita, & Nicolai III declarationem defenderent. Igitur edebant patentes litteras Christianis omnibus inscriptas, & hoc habentes initium:

Scitote nos anno 1322 quarta Junii comperisse, modo in Romana curia agitari quæstionem aliquam, nempe an hæreticum sit dicere, Christum & Apostolos nec privatim nec communiter proprium habuisse quidquam. Ut nostram hac de re sententiam litteris mandatam nostris sigillis & subscriptionibus muniremus, rogati fuimus. Discussa proin quæstione cum argumentis in utramque partem allatis, firmiter stamus iudicio Sanctæ Ecclesiæ Romanæ; ac una omnes voce asserimus, catholicam, non hæreticam esse propositionem, Christum, cum viam perfectionis suo monstraret exemplo, & Apostolos, cum insisterent ejus vestigiis, atque alios per ea ducere vellent, nihil vel privatim, vel communiter

niter proprium habuisse. Ita, quod rei Sæcul. XIV. A.C. 1322.
 caput est: ita Ecclesia, quæ nunquam erravit, decidit expresse in decretali:

Exiit, qui seminat, inserta corpori Ju- 24. q. I. c. A recta fide Ec. pudenda
 ris, approbata per totum orbem Christia-
 num, & nuper commendata per San-
 ctissimum Patrem nostrum Joannem XXII
 in sanctione: *Quorundam exigit.* Quod 19. dist. c. Si Rom. 24. q. I. Hæc est fides.
 autem Summa Sedes semel comproba-
 vit, tenendum est semper, ac nemini op-
 pugnandum.

Huic sententiæ comitorum genera-
 lium sua nomina subscripsere Pater Ge-
 neralis Michaël Cæsenas, & novem
 Ministri Provinciales, quorum primus e-
 rat Guilielmus Ocamus Anglus, cujus
 nomen postea tam longe lateque vaga-
 tum est. Antequam solverentur comi- Alvar. Deb. lib. 2. c. 62. Vad. n. 54-55
 tia, Fratres ad omnes Christianos alias
 dederunt litteras eandem suarum men-
 tium declarationem complexas, sed fu-
 flores ac suffultas testimoniis & ratio-
 nibus in argumentationes secundum re-
 gulas dialecticas redactis. At cau-
 sam suam in Romana curia nomine to-
 tius Ordinis agendam Comitiam consti-
 tuerunt Procuratorem quendam, scilicet
 Fratrem Boncortesium Bergomatem,
 cognomento Bonagratium, virum doctum,
 acrem, & animosum, qualem se postea
 nimio plus exhibuit.

N 3

Habe-

Sæcul. XIV.

A.C. 1322.

Rayn. n. 56.

59.

n. 66. 67.

Habemus sententias duorum, quos Papa de hac re consuluit, Cardinalium, Petri Arreblæi, ac Petri Tisserii de S. Stephano in monte Cælio, atque Durandi Portianofanensis ex Ordine Prædicatorum, tunc Aniciensis, deinde Meldarum Episcopi. Tres tamen Cardinales Fratrum Minorum causam tuebantur, scilicet Vitalis Furnius Albani, Berengarius Fredolius Tusculi Antistites, ac Bertrandus Turrius Presbyter de S. Martino.

§. LXIV.

Decretalis: Ad Conditorem.

Post longam deliberationem denique Papa fecit decretum celebre: *Ad Conditorem*, ubi quæstionem de paupertate perfecta diligenter pertractat, & revocat Nicolai III decretalem: *Exiit*, grande Fraticellorum columen. Illorum, quæ Papa Joannes hac in sanctione dicit, summa est hæc: Nicolaus III antecessor noster olim justas ob causas composuit edictum, in quo declaravit Fratrum Minorum bona omnia, seu possint moveri seu nequeant, esse sibi ac Ecclesiæ Romanæ propria, Fratribus simplicem facti usum reservans. Et

Sup. lib. 87.

§. 33.

Et quod interdum expediret libros alia-
 ve utensilia vendere aut commutare, Sæcul. XIV.
A. C. 1322.
 concessit, ut hoc agerent in rebus, qua-
 rum usus ipsis permissus esset. Sed
 quamvis bono fine id decretum fecerit
 Papa Nicolaus, Ordini Minorum utile
 futurum credens, contrarium tamen do-
 cuit experientia. Nam illud neque cha-
 ritatem, neque contemptum rerum flu-
 xarum in eis auxit: non ideo minus
 student eas acquirere & conservare, quin
 etiam lite ac iudicio persequi: non idcir-
 co sunt pauperiores, nec ditior est Ro-
 mana Ecclesia.

Usum facti volentium error sub sen-
 sum cadit in rebus, quæ usu pereunt,
 ubi facti vel juris usus nequit sejungi a
 dominio. Nec est verisimile Papam
 Nicolaum habuisse animum Romanæ
 Ecclesiæ reservandi dominium ejusmodi
 rerum, ovi, verbi gratia, casei, aut fru-
 sti panis. In rebus, quibus sic utimur,
 ut maneat earum substantia, cujusmodi
 sunt equus, liber, vel aliud utensile, do-
 minium & usus separari queunt; non
 item in rebus, quibus uti non possumus,
 quin absumantur. Adhæc simplex usus
 facti sine jure aliquo nequit non esse
 injustus, ideoque contrarius statui perfe-
 ctionis: tantum abest, ut eò valeat.

Sæcul. XIV.
A. C. 1322.

Cæterum Papæ Nicolai sanctio, præterquam quod Fratres Minores nihil juvet, Ecclesiæ Romanæ cedit in dedecus, cum eam adigat ad litigandum assidue jam coram Judice ecclesiastico, jam coram profano, ac plerumque de rebus nihili: etenim propter imaginarium hoc dominium Romanæ Ecclesiæ reservatum, ejus nomine res geritur per procuratores, qui, ut fama est, multas vexationes faciunt.

His impulsu momentis volumus deinceps Romanam Ecclesiam nullum domini, nullumque aliud acquirere jus in bona, quæ Fratres Minores quocunque titulo accipient, exceptis eorum cœnobiis, templis, locis regularibus, vasis, ornamentis, librisque divino destinatis servitio: quas res hac sanctione comprehendere nolumus, cum memorata incommoda ad eas se non extendant. Et quia munus procuratorum, quos Ministri & Custodes Ordinis designant, Ecclesiæ Romanæ injuriam, multisque hominibus molestum & grave accidit, stricte vetamus, ne in posterum Ecclesiæ Romanæ nomine procurator aliquis constitutur, qui postulet, recipiat, tueatur, vel administret bona Fratibus obventura. Dabat 8 Dec. 1322.

Bona-

Bonagratus Bergomas in Romana curia totius Ordinis procurator 14 Jan. 1323 in senatu frequentissimo ab hoc decreto appellans publice librum Papæ obtulit, demonstraturum, ut aiebat, suum Ordinem nimis duriter ac inique habitum esse, nec posse stare sanctionem decretis tot Paparum priorum contrariam. Offensus his verbis Papa Bonagratiū addixit carceri, ubi per annum integrum hæsit.

Sæcul. XIV.

A.C. 1323.

Vad. 1322.

n. 1. 2.

§. LXV.

Concilia Vallisolanum & Coloniense.

Dum Castiliam sub Alphonso XI regi-
mini per ætatem minorem impare
factiones variæ turbabant, Papa malo
medendi gratia Legatum miserat Guiliel-
mum Godinum Bajonæ natum, Cardi-
nalem Episcopum Sabinensem, cui man-
datum dederat 6 Nov. 1320. Vix au-
tem Alphonso avia Regina Maria deces-
serat, quod 1 Jun. 1322 factum, cum il-
le quindecim annorum Princeps regni
clavum arripuit; & paulo post Legatus
Vallisoleti, ubi Aula erat, habuit concilium
ex tota suæ legationis amplitudine
collectum, quod 2 Aug. dimisit.

Marian. l. 15

c. 17.

Rayn. 1320.

n. 35.

& in addit.

Id. 1322.

n. 18.

Ede-to. II. conc.

bantur p. 1682.

N 5

Sæcul. XIV. bantur ibi jubente Legato, & probante
A.C. 1372. Concilio viginti septem canones. Nota-
 tu digniores vide!

cap. I.

Licet Ecclesia præceperit, ut Metro-
 politæ quotannis concilia celebrent pro-
 vincialia; nonnulli tamen pluribus id an-
 nis non fecerunt: quæ negligentia da-
 mna Ecclesiis multa intulit. Quocirca
 omnes Archiepiscopos admonemus, ut
 observent decretum Concilii generalis
 (scilicet Lateranensis anno 1215 habiti)
 atque, si sua concilia saltem altero quo-
 vis anno non celebrent, eis ingressum
 templi, donec fecerint satis, interdici-
 mus. Eadem sub pœna prohibemus,
 nequo anno Episcopi dioecesanas syno-
 dos suas omittant.

Conc. Lat.
c. 6.
Sup. Lib. 77.
S. 49.

c. 2.

Quilibet Parochus symbolum aposto-
 licum, præcepta decalogi, Sacramenta,
 & virtutum vitiorumque species lingua
 Latina & vernacula scriptas tenebit, ac
 populo palam quotannis quater præle-
 get nimirum Natali Christi, Paschatis,
 Pentecostes, & Assumptæ in cœlum Vir-
 ginis diebus, atque dominicis verni jeju-
 nii. Nos catechismum vocamus, &
 hoc ex canone colligimus, quanta tunc
 populorum ignorantia fuerit. Præsules
 modestis utentur vestibus, & in publico
 semper tunicam lineam strictiorem ge-
 rent.

c. 6.

rent. Majoribus diebus festis rem divi-
 nam facient in suis templis, & nunquam
 secreto in facellis suis. *Sæcul. XIV. A. C. 1322.*
 Ecclesiastici
 quocunque in gradu demum sint, suarum
 prolium etiam legitimarum baptismis,
 sponsaliis, vel nuptiis neutiquam assistent,
 nec illis dotem de bonis Ecclesiæ dabunt,
 vel donationem ob nuptias facient: nam
 irritam esse volumus.

Clericorum, quin etiam Sacerdotum
 concubinatus communissimum erat vi-
 tium in Hispania; ut testatur Alvarus *De planctu*
 Pelagius illius temporis ac regni scriptor. *eccl. lib. 2.*
 Utinam, inquit, nunquam promississent *c. 27. n. 4.*
 continentiam, præsertim his in provinciis,
 ubi pœne totidem soboles Clericorum,
 quot liberi laicorum dabantur! Et quod
 horribilius est, multos per annos quoti-
 die a concubinis sacrilegisque toris suis
 veniunt ad aras, & sacrificium terroris
 plenum peragunt antea non confessi, aut
 in speciem tantum & comparatis ad fla-
 gitium iterandum animis. Concilium *c. 7.*
 mandat, ut Clerici, qui duos intra men-
 ses concubinam suam non abdicaverint,
 tertia parte fructuum ex beneficiis suis
 omnibus, post spatium bimestre altera
 parte tertia, post alios menses duos e-
 tiam ultima parte tertia, & tandem post
 menses quatuor posteriores ipso benefi-
 cio

Sæcul. XIV.
A.C. 1322.

cio priventur. Qui non habent, obtinendo inhabiles declarentur, si sint Sacerdotes; sin minus, non promoveantur ad ordines superiores. Qui concubinas a Christiana fide alienas tenent, plectantur gravius. Nempe Hispaniam multi adhuc Judæi & Mahometani incolebant.

c. 9.

Ad sacros ordines soli admittentur ii, qui saltem loqui Latine scient, nec plures Clerici, quam quot alere quævis Ecclesia potest, ne mendicare cogantur

c. 16.

aliqui non sine Cleri dedecore. Nequis jejunii verni, & quatuor anni temporibus carne vescatur, prohibemus sub anathemate latæ sententiæ.

c. 17.

Nemo asyla sacra violet illuc profugos mandando vinculis, aut obstando, ne victus eis præbeatur.

c. 21.

Templa non muniantur instar arcium. Qui Christum non colunt, in templis sub officio divino, præsertim sub sacrificio neutiquam tolerantur: neque Christianis liceat illorum nuptiis aut exequiis interesse. Ut facilis reddatur illorum transitus ad sanam religionem, de subsidiis vitæ provideatur iis, qui post baptismum sunt ad incitas redacti: recipiantur in ædes hospitales: doceantur artes vel scientias, unde possint vivere: ad Clericatum habiles accipiant a Præsulibus beneficia: sed verbi divini præconium

conium illis non permittatur. Dabantur Christiani tam improbi, ut Christianos alios raptos vel subductos Saracenis venderent: id severe interdicitur; item, ne fiant experimenta per ferrum candens ac ferventem aquam inter Hispanos adhuc usitata.

Sæcul. XIV.
A.C. 1322.

c. 23.

c. 26.

Eodem anno ultimo Octobris Henricus Coloniae Archiepiscopus in palatio ibi suo concilium provinciale habuit, cui aderant Osnabrugæ ac Mindæ Episcopi, ambo Godefridi nomine, atque Oratores Adolphi Leodini, & Ludovici Monasteriensis Præsulum, ac Ecclesiæ Ultrajectinæ vacante sede. Hoc in concilio renovata sunt, & autoritate totius provinciæ firmata synodica, quæ Archiepiscopus Engelbertus anno 1266 pro sola diocesi Coloniensi fecerat, ut reprimerentur violentiæ hominibus ac bonis ecclesiasticis illatæ: unde conjicimus, eas anno 1322 non fuisse minores.

to. II. p. 1707

Sup. lib. 85.

§. 43.

Hoc ipso anno Coloniae captus est hæreticus quidam Valterus seu Gualterius nomine dux Fraticellorum, quorum multi septem abhinc annos in Austria combusti fuerant. Hic erat Batavus: & quia parum Latine sciebat, sermo-

Trithem.

Chron. Hirs.

an. 1322.

Sup. §. 20.

Sæcul. XIV. A. C. 1322. sermone Germanico plures scripsit libellos, quos cum deceptis occultissime communicaverat. Vaferrime respondebat veterator, & ita obfirmabat animum, ut nec promissis, nec comminationibus, nec tormentis atrocissimis ad prodendos socios adduceretur, qui tamen numerosi erant. Ex præscripto juris damnatus ad rogam, ultimoque supplicio est affectus.

